Михайло Фейса

СЛОВНЇК КОМПЮТЕРСКЕЙ ТЕРМИНОЛОҐИЇ

Нови Сад, 2020.

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ НОВИ САД
21000 Нови Сад
Др Зорана Ђинђића 2
www.ff.uns.ac.rs

За издавача
Проф. др Ивана Живанчевић Секеруш

Михайло Фейса
СЛОВНЇК КОМПЮТЕРСКЕЙ ТЕРМИНОЛОҐИЇ

Рецензенти
Проф. др Јордана Павловић
Проф. др Весна Половина
Проф. др Михај Н. Радан
Проф. др Јулијан Рамач
Проф. др Ана Плишкова
Проф. др Ђура Орос

Лектор
Мср Сенка Бенчик

коректор
Проф. др Михајло Фејса

Дизајн корица и Техничка припрема за штампу
Игор Лекић

ISBN
978-86-6065-619-5

Нови Сад, 2020.

Забрањено прештампавање и фотокопирање. Сва права задржава Издавач и аутор. Садржај и ставови изнети у овом делу јесу ставови аутора и не одражавају нужно ставове Издавача, стога Издавач не може сносити никакву одговорност према њима.

УВОДНЕ СЛОВО

Швидки розвой, велька розширеносц и обще прилапйованє компютерох хтори мали огромни уплїв на обробйованє, одкладанє и преношенє податкох представя свойофайтову революцию – компютерску революцию. Компютерска революция приведла и до язичней революциї. Учаснїки у компютерскей комуникациї присподобели свой язик ґу новим комуникацийним ситуацийом. То ше насампредз одноши на семантику з оглядом же витворени специфични одношеня, з єдного боку, медзи словами и, з другого боку, медзи активносцами и поняцами вязанима за компютерску обласц.

На концу 20. и на початку 21. столїтия пришло до пошвидшаного розвою компютерскей технолоґиї, цо приведло и до звекшаня характеристичней терминолоґиї. Компютерска терминолоґия нє нашла место у капиталних дїлох рускей лексикоґрафиї, односно у *Сербско-руским словнїку* (Рамач, Ю., Фейса, М., Медєши Г., 1995; 1997) и *Руско-сербским словнїку* (Рамач, Ю., Медєши Г., Тимко-Дїтко, О., Фейса, М., 2010). По тоту хвильку нє публикована на руским язику анї єдна публикация хтора би за тему мала компютерску терминолоґию. Тот словнїк представя першу публикацию тей файти.

Словнїк компютерскей терминолоґиї углавним провадзи методолоґию хаснованих истоменових словнїкох (напр. http://www.mikroknjiga.rs/pub/rmk/;Tasić–Bauer, 2003). И тот словнїк руша од терминох на анґлийским язику (доминуюцим у тей обласци), порядно обезпечує прекладни еквиваленти на руски язик и, там дзе ше за то чувствовала потреба, толкованя терминох. Часто понукнути два або три прекладни вариянти з оглядом же зме ше намагали попри интернационалних вариянтох обезпечиц и домашнї вариянти. *Словнїк компютерскей терминолоґиї* у тей форми наменєни широкому кругу хасновательох – як тим хтори ше професийно занїмаю зоз компютерами так и прекладателем, студентом и школяром (насампредз тим хтори ше нє першираз стретаю зоз компютерами). При конципованю того словнїка походзели зме од становиска же

хасновательє упознати зоз вигваряньом обробйованих терминох, а кед же то при дзепоєдних терминох нє случай препоручуєме консултованє анґлийских е-словнїкох хтори вигварянє зазначую и у писаней и у звучней форми (напр. https://en.oxforddictionaries.com/english; https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english), як и розлики медзи британским и америцким анґлийским.

Наздаваме ше же хасновательє, з помоцу *Словнїка компютерскей терминолоґиї*, буду у можлївосци швидко и ефикасно розришиц велї язични загадки компютерскей терминолоґиї, цо им у конєчней инстанци олєгча приступ до информатичней обласци у цалє.

A

A скр. за ампер

abacus абакус; пошоренє за раховане на хторим ше аритметични операциї окончую зоз порушованьом кулькох по дроту або металней палїчки; трима ше за предходнїка нєшкайших компютерох

abandon напущиц, одустац; висц зоз датотеки без знїманя (*save*) податкох; напущиц програму пред тим як ше закончи єй окончованє

ABIOS (Advanced Basic Input/Output System) злєпшана основна система уходу/виходу

abort претаргнуц, скорейчасово закончиц; поступок зоз хторим ше претаргує окончованє програми кед ше зяви нєодклонююца гришка або дефект

absolute data абсолутни податки; у компютерскей ґрафики, вредносци у компютерскей програми хтори означую стварни координати на поверхносци екрана (ґрафичней плочи) або паперу рисовача

absolute error абсолутна гришка; алґеберски вираз однїманя стварней, одредзеней або теоретски точней вредносци од вредносци хтора вирахована, обсервована, вирахована або достата

absolute language оп. **machine language**

absolute programming абсолутне програмованє, програмованє на машинским язику

absolute tab абсолутни табулатор; знак за табулованє на хтори нє уплївує пременка вредносци лївей або правей марґини

abstract абстракт, резиме; скрацена форма або кратки опис документа

abstract code оп. **pseudocode**

AC (Alternating Current) зменююца струя

accelerator акцелератор, пошвидшовач; гардверске пошоренє хторе пошвидшує або унапредзує роботу єдного або вецей подсистемох, злєпшуюци так и перформанси софтвера

асерт акцептовац, прилапиц; прияц дацо як исправне або вигодне; достац поруку хтору компютер послал на терминал

acceptance test тест прилапйованя; тест зоз хторим ше демонструє ступень порихтаносци опреми же би були задоволєни потреби хасновательа

access приступ; процес глєданя, читаня або уписованя податкох на меморийни медий; процес доставаня податкох зоз меморії або змесцованя податкох до меморії

access code приступни код, шифра за приступ; шор буквох и/або числох по одредзеним рядошлїду хтори хасновательови муши буц познати же би могол приступиц ґу компютерскей системи або ґу даєдней єй часци

access control контрола приступа; гардверски, софтверски и административни активносци хтори провадза роботу системи, преверюю хасновательа и зазначую приступйованє ґу системи и пременки

access cycle циклус приступа; порядок операцийох хтори ше окончую у фази приступйованя ґу податку

access level уровень приступа; при векшини компютерских системох еґзистую вецей уровнї приступйованя хтори ше нумерую и кажде число представя одредзени уровень обезпеченя

access permission допущенє приступа; правило хторе ше одноши на менар, датотеку або друковач и одредзує хтори хасновательє можу приступиц ґу одредзеному обєкту и на хтори способ

access request вимога за приступ

access rights права приступа

access time час приступа; час за хтори компютер найдзе и пренєше податки зоз меморії або до нєй

accessories додатни пошореня, периферийни пошореня, помоцни алатки

accidental error случайна гришка

account налог, рахунок, идентификация хасновательа; множество знакох зоз хторим ше одредзує идентитет хасновательа на мрежи компютерох

accounting journal обрахункови дньовнїк; датотека хтору дньово ажурує оперативна система и хтора служи як основа за обрахунок трошкох хасновательови

accumulate акумуловац, зберац

accumulator акумулатор, зберач

AC/DC (Alternating Current / Direct Current) adapter адаптер (претворйовач) зменюючей струї до єдносмисловей

acknowledgement потвердзенє о приманю; одвит примацого пошореня посилаюцому зоз хторим ше сообщує же приманє исправне

acoustic receiver акустични примач; пошоренє хторе прима звучни сиґнали а потим их змоцнює або модулує

acoustic transmission трансмисия звука, преношенє звука

acquisition зберанє, зазначованє; оп. **data acquisition**

Acrobat акробат; програма хтору розвила компания Адоуб системз (Adobe Systems) и хтору хасновательє рижних файтох компютерох хасную за препатранє документох

acronym акроним; слово хторе ше углавним состої зоз першей або перших буквох каждого слова у назви або виразу

action акция; основна єдинка роботи хтора ше состої зоз уношеня порученя на терминалу, обробйованя того порученя, приказованя резултатох и евентуалного чеканя док ше нє унєше нове порученє на истим терминалу

activate активовац, порушац; у виндоуз (Windows) окруженю, привесц облачок до першого плану и зробиц го активним

activate key тастер за активованє

active активни; компютер, пошоренє, програма або датотека хтори ше хвильково хасную

active computer активни компютер

active document активни документ

active file активна датотека, активни файл

active program активна програма

active state активни стан

actual address стварна адреса; адреса хтору продукователь убудовал до компютера як меморийну локацию або реґистер

actual time стварни час, реални час; одноши ше на час у хторим ше случує физични процес

A/D (Analog to Digital) зоз аналоґней до диґиталней форми

adapter адаптер, прилагодзовач; пошоренє хторе оможлівює медзисобне повязованє єдинкох або пошореньох рижних характеристикох

AD (analogue-digital) converter аналоґно-диґитални претворйовач; коло хторе ше хаснує за претворйованє информацийох зоз аналоґней форми до диґиталней

add file датотека ґу хторей ше додаваю записи

additional character додатни знак; знак хтори ані нє число ані нє буква, алє углавним интерпункцийни знак

additional item додатна ставка; податок хтори ше додава на одредзене место у уж формованей датотеки

add-on board додатна плоча; плоча зоз друкованима колами хтора ше додава ґу компютеру же би злєпшала перформансу або оможлівела повязованє зоз даєдним другим пошореньом

add-on memory додатна мемория

address адреса; ознака, назва, число або символ хтори идентификує одредзени реґистер, меморийну локацию або пошоренє дзе ше находзи податок

address conversion прекладанє адреси, трансформованє адреси

address generation ґенерованє адреси, формованє адреси

address modification модикованє адреси, менянє адреси

address size велькосц адреси; максимално число битох у инструкциї хторе ше хаснує за адресованє меморії

add/subtract key тастер за здаванє/однїманє

adjust порихтац, поровнац

administrator администратор; особа задлужена за инсталованє и старанє о контролерох домену або локалних компютерох, о хасновательових налогох, о додзельованю лозинкох и дозволох, о отримованю мрежох

admissible error допущена гришка

ADP (Automatic Data Processing) автоматски обробок податкох

ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line) асиметрична диґитална предплатнїцка линия; технологґия хтора оможлївює швидше посиланє податкох прейґ телефонскей линиї

advance напредовац, рушац ше напредок

advanced унапредзени, злєпшани; оп. **ABIOS**

agenda аґенда; пошорена лїстина главних операцийох хтори творя поступок ришованя даєдного проблему або компютерского обробку

AI (artificial intelligence) штучна интелиґенция; конар компютерскей науки хтори ше намага симуловац чловекову интелиґенцию, обчекуюци же би машини окончували и таки задатки як цо приношенє заключеньох, одлучованє, препознаванє предметох, розуменє каждодньовей бешеди и ученє на основи искуства

alarm аларм, спозоренє; порученє або звук хтори спозорює на операцию хтора би могла виволац чкоду або хтора би найвироятнєйше нє могла буц окончена

alert message алармне порученє; важне спозоренє або информация хтора ше зявює у рамику за диялоґ

algebraic language алґеберски язик

ALGOL languages алґолски язики

algorithm алґоритм; дефиновани процес або множество правилох хторе ше хаснує за ришованє проблемох на основи датих податкох

algorithm analysis анализа алґоритма

algorithmic language алґоритемски язик

align поровнац; порушац дацо так же би було наспрам дачого другого або паралелне з дачим другим

alignment поровнанє

allocation розподзельованє, розмесцованє

all-purpose computer компютер общей намени

alphabet алфабет

alphabetic character алфабетски знак

alphabetic coding алфабетске кодованє

alphabetic order алфабетски порядок

alteration switch преклопнїк; претарговач на конзоли компютера хтори ше може поставиц на положенє уключене (*on*) або виключене (*off*)

alternate function алтернативна функция; окремна функция персоналних компютерох хтора ше активує зоз прицисканьом тастерох *Alt*, *Ctrl* або *Shift* и ещи даєдного тастера

alternate program алтернативна програма; часц програми хтора ше може а нє муши окончовац

alternation алтернация, заменьованє; технїка хаснованя двох або вецей уходних/виходних єдинкох пре звекшанє швидкосци уходних и виходних операцийох

Alt (Alternate) key тастер *Alt*; тастер на тастатури компютера хтори ше може хасновац сам (напр. за преход зоз єдного мения до другого) або у комбинациї зоз буквами, односно зоз функцийнима (*F*) тастерами

Amiga амиґа; назва за персонални компютери хтори продукує компания Комодор интернешнл (Commodore International)

ampersand (&) амперсенд; знак зоз хторим ше означує окончованє даєдней функциї

analog channel аналоґни канал; одноши ше на канал за преношенє податкох хтори ноши аналоґни сиґнали у дефинованим обсягу

analog computer аналоґни компютер; компютер хтори обробює аналоґни податки

analog-digital converter аналоґно-диґитални конвертор (претворйовач)

analog signal аналоґни сиґнал; сиґнал хтори найчастейше представя вимерану физичну велькосц

analog system аналоґна система; система у хторей зявеня (температура, шветлосц, звук) доставаю розлични вредносци

analyser анализатор; програма хтора анализує други програми

analysis анализа; методолоґийне преучованє проблема зоз утвердзеним поступком и роздзельованє на узко повязани цалосци хтори ше поєдинєчно детально преучую

analyst аналитичар

and лоґични *и* оператор

android андроид, чловекуподобни робот; имаґинарни робот чий орґанизм биолоґийни, а нє механїчни або електронски

animation анимация; процес швидкого приказованя серияї сликох даєдного предмета зоз хторим ше посцигує упечаток же ше тот предмет руша

answering одвитованє; процес даваня одвита на поволанку зоз другого терминала же би ше запровадзела вяза медзи терминалами

anti-virus program антивирусна програма; компютерска програма хтора скенира главну и помоцну меморию зоз цильом пренаходзеня вирусох хтори видзелює и унїщує, и, ґу тому, випитує чи єст вируси у каждей уходней датотеки

antivirus software антивирусни софтвер

AOL (America On Line) АОЛ; популарна мрежа хтора оможлївює хасновательом же би себе посилали пошту, участвовали у дискусийних ґрупох, приступйовали ґу интернету и под.

Apple епл; модел персоналного компютера, продукт корпорациї Епл компютер (Apple Computer) зоз ЗАД

application апликация; програма хтора ше хаснує за одредзену файту роботи (напр. обробйованє текста)

application development розвиванє апликацийох

application program апликацийна програма

apply применїц; у ґрафичним окруженю, ґомбичка хтору прицискаме кед сцеме же би ше вибрана робота такой применєла и же би ше зняли шицки пременки за хтори зме ше опредзелєли зоз вибераньом опцийох

archive архива, компримована датотека

archiver архивер; програма специялизована за архивованє вецей датотекох з помоцу компресиї

argument арґумент, параметер

argument substitution заменьованє арґументох (параметрох)

arithmetic expression аритметични вираз

arithmetic operation аритметична операция

arithmetic operator аритметични оператор; єден зоз символох за аритметични операциї (+, -, /, *); символ хтори наклада компютерскей системи же би окончела одредзену аритметичну операцию

arithmetic point аритметична (децимална) запята; Американци хасную точку место запяти за децимални числа

arrow keys тастери зоз стрелками; тастери на тастатури компютера хтори служа за навиґацию по екрану (нагоре, надолу, наліво, направо)

arrow tool алатка стрелка; алатка зоз палети у програми за рисованє у форми стрелки хтора оможлївює манипуловане зоз тим цо ше нарисує

artificial intelligence оп. **AI**

artificial language штучни язик

artificial voice штучни глас

assemble асембловац, зберац

assembler асемблер, зберач; компютерска програма (випоручує ю продукователь) зоз хтору хаснователь преклада свою програму зоз символичного язика на машински

assembling/assembly time час асемблованя

assign додзелїц; дац вариябли даяку вредносц

asterisk (*) астериск, гвиздочка

asymmetrical transmission асиметричне преношенє; форма преношеня применєна у барз швидких модемох, хтора оможлївює источасове преношенє на розличних швидкосцох у обидвох напрямох

asynchronous computer асинхрони компютер; компютер хтори почина окончованє єдней операциї аж потим як зоз сиґналом дати знак же предходна операция окончена, а часц компютера потребна за шлїдуюцу операцию порихтана

asynchronous transmission асинхроне преношенє

atom атом; елементарни блок у будованю структурних податкох хтори одвитує запису у датотеки а може мац у себе єдно або вецей поля податкох

at sign (@) знак ет; знак за розграничованє назви налога або назви домена у интернетових адресох за електронску пошту

attach приключиц, додац

attachment додаток, прилог, приключена датотека

attribute атрибут, прикмета, характеристика

audible/audio signal звучни (аудио) сиґнал; сиґнал чия фреквенция од 20 герци по 20 килогерци, цо покрива розпон людского слуха

audio card звучна (аудио) карточка; карточка за преширйованя хтора оможлївює репродуковане звука з помоцу компютера

audio file звучна (аудио) датотека

audiovisual аудио-визуални; одноши ше на материял хтори зоз комбинованьом слики и звука представя информацию

authorization авторизация, одобренє; допущенє за окончованє одредзених роботох на основи идентификациї хасновательо

authorization code шифра одобреня; шифра хтора ше формує зоз хасновательовей идентификациї и лозинки а служи за защиту од нєовласценого приступаня ґу податком и системним ресурсом

authorized program одобрена програма; програма ґу хторей конкретни хаснователь може приступиц

auto-dial автоматске вибераńє; прикмета модема хтора оможлївює автоматске вибераńє телефонского числа (углавним за комуникованє зоз другим компютером)

auto link автоматске повязованє

automated data processing автоматизоване обробйованє податкох

automated testing автоматизоване тестиранє

automatic answering автоматске одвитованє/одволованє (з помоцу модема) на поволуюци сиґнал

automatic calling автоматске поволованє

automatic checking автоматске преверйованє

automatic coding автоматске кодованє

automatic control автоматска контрола

automatic data processing оп. **ADP**

automatic error detection автоматске одкриванє гришкох

automatic line numbering автоматске нумерованє шорох

automatic pagination автоматска паґинация; можлївосц програми за обробок текста же би ше боки документа означовали автоматски

automatic restart автоматске порушованє (роботи компютера)

automatic skip автоматски прескок

automatic switch over автоматске преруцованє

automation автоматизация; контрола процеса з помоцу автоматских пошореньох; окончованє процеса з помоцу автоматских средствох

auto redial автоматске повторне вибераńє

auto-restart автоматске повторне порушованє/подзвиговаńє системи

autosave автоматске знїманє; можлївосц же би ше змист каждей активней датотеки у задатих интервалох часу автоматски знїмал на диск або даяки други медий

auxiliary channel помоцни канал

auxiliary data помоцни податки, дополнюючи податки

auxiliary equipment помоцна опрема

auxiliary machine помоцна машина

auxiliary memory помоцна мемория; меморийне пошоренє хторе може прияц винїмно вельо податки и хторе представя дополнєнє главней мемориї, гоч приступ податком спомалшенши

auxiliary operation помоцна операция

auxiliary processors помоцни процесори

available доступни, порихтани за роботу

avatar аватар; представянє хаснователя компютера у тродимензионалним швеце ґенерованим з помоцу компютера а углавним ше хаснує на веб локацийох за забаву

azimuth азимут; угел мерани у горизонталней ровнї у напряму рушаня мунтатова на годзинки

B

b скраценє за **bit**

B скраценє за **byte**

background други план, фон

background program програма у другим плану; програма меншого значеня

backslash (\) зукоса смужка нагнута наліво

backspace key тастер за врацанє; тастер зоз хторим ше курсор поцагує за єдно место наліво, сцера существуюци знак и оможлївює уношенє нового знака на исте место

back up направиц резервну копию

backup резервна копия, дупликат; одноши ше на систему, пошоренє, датотеку або модул хтори ше можу хасновац кед ше зяви дефект

або гришка на основней опреми; резервна копия змисту диска або даякей часци (текста, датотеки, елемента)

backup and recovery реконструкция з помоцу резервней копиї

backup copy резервна копия

backup file резервна датотека

backup memory резервна мемория; вонкашнє меморийне пошоренє велького капацитету

backup system резервна система; друга компютерска система хтора обезпечує нєзавадзаюце предлуженє роботи компютерскей системи кед ше нєпредвидзено претаргнє робота основней системи

bad block нєдобри блок; нєисправна часц мемориї хтору одкрива контролор компютерскей мемориї при уключованю або повторним подзвигованю системи

badge идентификацийна карточка, бедж

badge reader читач идентификацийней карточки

ball printer друковач зоз кульку; друковач чийо ше елементи находза на лабдочки хтора ше може меняц

band фреквенцийна пантлїка

band printer друковач зоз пантлїку; пошоренє за друкованє на хторим ше букви находза на челїчней пантлїки або на полиуретанским ременю

banner банер, рекламни надпис

bar пантлїка, линия, палета; пантлїка воздлуж єдного рубца облачка на хторей ше находза менииї и алатки

bar code бар-код, пантлїкови (линийови) код; друковани оптични код у форми вертикалних паралелних линийох розличней грубини; настал пре потребу же би ше контроловал квалитет продуктох, за автоматски обрахунок суми за наплату як и за провадзенє предаваня

bar code reader читач пантлїкового коду; оптични читач хтори з помоцу пиркох зоз шветлоснима зарями випитує пантлїкови код,

преклада го до диґиталних сиґналох и тоти сиґнали посила до компютера

base база, основа

base address основна адреса

base data основни податки

base font основни фонт

base language основни язик; компонента зложеного язика хтора облапя комплетне алє минималне множество основних можлївосцох

baseline основна линия текста; задумана линия хтора идзе по долнїм рубцу буквох з тим же даєдни букви можу исц под ню (напр. *р*, *у*) а даєдни над ню (напр. *б*)

base memory основна мемория

BASIC (Beginner`s All/purpose Symbolic Instruction Code) всенаменски символични код за писанє инструкцийох наменєни початнїком; висши програмски язик з малим числом розказох и зоз єдноставну синтаксу так же го мож лєгко научиц

basic format основни формат

basic hardware основни гардвер

basic line space основне розмакнуце медзи двома шориками хтори шлїдза єден за другим

basic operations основни операциї; существую три основни логични операциї – кон`юнкция (*и*), дисюнкция (*або*) и неґация (*нє*), хтори на анґлийским язику виражени зоз *and*, *or* и *not*

battery-operated computer батерийни компютер; компютер хтори потребну електричну енерґию достава зоз батериї або зоз акумулатора

BCD (Binary Coded Decimal) code бинарни код за децимални цифри; представянє каждей децималней цифри зоз штироцифрову комбинацию битох

beep бип; звук краткого тирваня хтори продукує пошоренє инсталоване до компютера пре спозоренє операторови (углавним теди кед ше зяви даяки проблем)

belt printer друковач зоз ременьом

beta version бета верзия; нови продукт (гардверски або софтверски) або продукт хтори ше ажурує и порихтани є же би ше прешлїдзел хасновательом на тестиранє пред обявйованьом новей верзиї

bidirectional operation двонапрямна операция

binary бинарни; хтори ше одноши на числову систему зоз основу 2 у хторей ше за представянє вредносци хасную лєм цифри 0 и 1

binary character бинарни знак, знак у бинарней форми; знак представени зоз комбинацию нулох и єдинкох

binary code бинарни код

binary code conversion конвертованє до бинарного коду; претворйованє податкох зоз даєдней другей системи до бинарней

binary coder бинарни кодер

binary coding/encoding бинарне кодованє

binary data бинарни податки

binary file бинарна датотека

binary integer бинарне цале число

binary number бинарне число

binary operation бинарна операция

binary signal бинарни сиґнал

binary system бинарна система; позицийна числова система зоз основу 2, коефициєнтом 1 (максимална вредносц) и лєм зоз двома знаками за представянє вредносцох (0 и 1)

binary-to-decimal conversion конвертованє бинарного числа до децималного числа

binary tree бинарне древо; гиєрархийна структура у хторей кажда ґузлова точка стебла може мац найвецей два конари

binary unit бинарна єдинка, єдинка за меранє количества информацийох

binary zero бинарна нула; єдна зоз двох цифрох у бинарней числовей системи

biochip биочип; чип хтори ше продукує зоз орґанских материйох (место зоз нєорґанских, як цо то случай зоз звичайним чипом)

biometric identification биометрийна идентификация; метода за утвердзованє идентитета у хторей ше одцисок пальца поровнує зоз предходно меморованим одциском (зоз датотеки овласцених хасновательох)

BIOS (Basic Input/Output System) основна система уходу/виходу

bit (binary digit) бит, бинарна цифра; єдна зоз двох цифрох (0 або 1) хтори ше хасную у бинарним представяню числох; єдинка капацитету меморийного пошореня

bit combination комбинация битох

bit display light шветлосни индикатор бита; лампочка хтора зоз можлївосцу *запалєна* або *загашена* указує бит 1 або 0

bit site место бита; локация на поверхносци маґнетного медия на хторей ше уписує бит податкох

bits per inch бити по инчу

bits per pixel бити по пикселу

blackout „зацменє”, гашенє, преставанє подмирйованя зоз струю; теди ше траца шицки податки хтори нє зачувани а и диск може буц очкодовани

blank знак за розмакнуце, бланко, празне; знак хтори ше ґенерує кед ше прицишнє розмакнїца

blank disk бланко (празни) диск; компютерски диск хтори нє ма нїяки податки прето же є нови або прето же шицки податки з нього посцерани

blind search глєданє намислом, преглєдованє нашлєпо

blinker light клїпкаюце шветло, трепецаци индикатор

block блок; шор знакох хтори ше преноши нараз; модул главней меморийї

block check преверйованє (випитованє) блокох; глєданє евентуалних гришкох у блокох податкох хтори ше преноша зоз комуникацийним каналом

block cursor блок курсор; курсор хтори ма форму малого правоугелнїка

block numbering нумероване блокох

block size велькосц блока

blog бльоґ; ряд хронолоґийно орґанизованих уношеньох текста хтори ше приказую на веб бокох (уношеня углавним сортирани од найновших ґу старшим)

Bluetooth блутут; стандард за радиофреквентни вязи медзи преноснима компютерами, мобилнима телефонами, диґиталнима камерами и другима преношацима пошоренями

board плоча, карточка; кляпчиста, ценка правоуглова компонента компютера або периферийного пошореня хтора ше состої зоз єдного або вецей пасмох друкованих колох на хтору ше поставяю чипи и други електронски часци

bold болд, масни букви

bold character болдовани знак

bolded font болд фонт; ґарнитура масних буквох

bold italic болд италик/курзив; типоґрафске писмо чийо знаки грубши и зукоси

book кнїжка, датотека; лоґична цалосц векша од єдного бока; кажду кнїжку творя нумеровани боки а кажди бок творя шорики

bookmark означовач, маркер

Boolean algebra Булова алґебра

Boolean function Булова функция; математична функция виражена у Буловей алґебри

Boolean variable Булова вариябла/пременлїва

boot подзвигнуц оперативну систему, бутовац

boot/bootable disc диск за подзвиговане системи; диск хтори ма ключни системни податки и може стартовац персонални компютер

boot sector сектор за подзвиговане системи, стартни сектор

border гранїчна линия, бордура; линиї хтори ше находза на рубцох облачка и хтори ше можу порушовац при чим ше облачок зменшує або звекшує

bot (robot) робот; програма хтора ше хаснує за вецейхасновательни бависка на интернету

box рамик, хижка, бокс; символ у дияґраму цека хтори представя лоґичну цалосц у рамикох системи або програми

bpi оп. **bits per inch**

BPI оп. **bytes per inch**

braindamaged program програма зоз очкодовану интелиґенцию

branch конар

branching конаренє; вибор єдного або вецей конарох хтори ше одвива под контролу компютерскей програми

break претаргнуце

break key тастер за претаргнуце

break mode режим претаргнуца; способ роботи компютера кед окончованє програми дочасово застановене

break page преламованє бока

breakpoint точка претаргнуца

bridge мост; пошоренє хторе споює вельке число мрежох, помоцних мрежох або персценьох до єдней велькей лоґичней мрежи

bridge router рутер (унапрямовач) на мосту

bridging премосцованє; процес спойованя двох мрежох з помоцу моста

briefcase computer преношаци компютер; компютер хтори ше може ношиц у актовки

brightness ясносц, блїщацосц; квалитет шветлосного зарйованя обєкта як го видзи патрач

broadband широкопантлїкови; одноши ше на преносни драги велького препущуюцого обсягу як цо ДСЛ (оп. **DSL**) и кабловски мрежи

broadband channel широкопантлїкови канал

broadcasting емитованє

browse преглєдовац, опатрац; опатрац хтори мрежни ресурси ма компютер

browser преглєдовач, браузер

browsing преглєдованє, опатранє

brush щеточка; у компютерскей ґрафики, алатка хтора ше руша по екрану з помоцу миша або подобного уходного пошореня и охабя за собу шлїд фарби

brush reader читач зоз щеточками

bubble memory мемория зоз мехирчками; маґнетна мемория у хторей ше бити меморую у форми маґнетних мехирчкох у чипу

buffer бафер, медзимемория; меморийне пошоренє хторе компензує розлику у швидкосци прецека податкох або часу зявйованя збуваньох при преношеню податкох зоз єдного пошореня до другого

buffered computer компютер зоз бафером

buffer unit баферска єдинка

bug гришка, хиба; кажди механїчни, електрични, електронски або програмски проблем хтори онєможлївює нормалне одвиванє обробйованя

bug tracking system система за глєданє гришкох

build file ґенеровац датотеку

built-in adapter убудовани адаптер

built-in controls убудовани контроли

bulk memory/storage обилна мемория; мемория велького капацитета алє споршого приступа од главней меморії (служи як додаток ґу главней меморії)

bulk transmission преношенє велького количества податкох

bullet булит; символ за начишльованє у форми малого ромба, круга або квадрацика

bulleted list лїстина чийо ставки починаю зоз символом за начишльованє

bulletin boards огласни табли

bundled software упаковани софтвер; софтвер хтори ше випоручує вєдно зоз новим компютером и нє наплацує ше

burn tool алатка за зацемньованє; єдна зоз алаткох за ниянсованє у програми за рисованє зоз хтору ше ровномирно зацемнює поверхносц слики

burst rate швидкосц преношеня; при преношеню податкох на далєко, найвекша швидкосц зоз хтору ше податки можу пренєсц през канал

bus драга преношеня, маґистрала

bus hub розводнїк маґистрали; розводна шкатулка повязана на маґистралу хтора оможлївює вецей уходи або виходи импулсних сиґналох

business computer дїловни компютер; компютер хтори ше хаснує за обробйованє податкох о дїлованю подприємства

business data дїловни податки

button ґомбичка

bypass заобиходзенє; технїка хтора оможлївює скруцованє податкох зоз узвичаєней драги

bypass limit огранїченє заобиходзеня

bypass procedure поступок хтори оможлївює заобиходзенє комуникацийного процесора кед ше комуникацийни процесор погуби

byte байт; шор од осем бинарних цифрох зоз хторима ше звичайно оперує як зоз цалосцу

byte mode преношенє байт-по-байт; способ роботи компютера у хторим ше податки медзи централним процесором и периферийнима пошоренями преноша знак-по-знак

bytes per inch число байтох по инчу

bytes per second число байтох у секунди

C

C язик *C*; програмни язик барз подобни машинскому язику алє є хасновательно оріентовани

cable каб(е)л; множество єдного або вецей електричних преводнїкох

cable network кабловска мрежа; мрежа у хторей ше информациї преноша зоз каблами

cache кеш мемория; окремна мемория хтора швидша од главней меморії та ше зато до нєй змесцую податки хтори ше часто хасную

cache card карточка за кеш меморию

cache memory кеш мемория, приручна мемория; барз швидка полупреводнїцка мемория меншого капацитету хтора звичайно ма у себе активни часци програми и програми за обробйованє, а хаснує ше у комбинациї зоз централну меморию, даваюци ефект векшей и швидшей главней меморії

cache recovery рестауруванє приручней меморії

calculating machine машина за рахованє; оп. **calculator**

calculating speed швидкосц рахованя

calculator калкулатор; кажде пошоренє хторе окончує аритметични операції зоз числами; у виндоуз окруженю, алатка за окончованє єдноставних рахованьох або за ришованє наукових математичних проблемох, а резултати ше можу директно уношиц до других апликацийох

calendar календар; єдна зоз алаткох у виндоуз окруженю, хтора служи за евидентованє заказаних дїловних схадзкох або приватних обовязкох за чечуци, шлїдуюци и шицки други днї у єдним року зоз можлївосцу зазначованя значних информацийох о тих обовязкох

calibrate калибровац

calibration disk калибрацийни диск, диск за намесцованє главі за читанє або уписованє

calibration test преверйованє калибрациї

CALL (Computer Aided Language Learning) ученє язика з помоцу компютера; хасновање компютерох у настави и ученю странских язикох

call поволанка; поволац

callback врацаюца поволанка

call card поволанкова карточка

caller id идентификация поволанки; можлївосц модема же би на екран послал число особи хтора наволала

calling поволованє

calling sequence секвенца за поволованє, порядок инструкцийох за поволованє подпрограми

call instructions инструкциї за поволованє

call key тастер за поволованє

camcorder камкордер; пошоренє хторе знїма и репродукує зняти слики

CAN оп. **cancel**

can`t undo нє можем понїщиц; обвисценє же нє мож понїщиц предходно окончену команду

cancel понїщиц; команда зоз хтору ше претаргує операция у цеку

cancel character знак за понїщованє

cancel key тастер за понїщованє започатей операциї

canned software готови софтвер; програми хтори написал продукователь або даєден други набавяч, а даваю ше хасновательови уж порихтани за хасновање

canonical name основна назва; одноши ше на официйну назву главней компютерскей системи (*host*) хтора ше уноши як єй интернетска адреса у бази назвох главних компютерских системох

CANTRAN (CANcel TRANsmission) претаргнуце преношеня на далєко

capacitor кондензатор; електронска компонента хтора ше состої зоз двох електродох оддзелєних зоз изолатором

capacity капацитет; горня и долня границa польох або числох хтори можу буц обробени у компютерским реґистру; количество податкох хторе може меморовац або зоз хторим може управяц даєдна часц компютера

caps (capitals) lock key тастер за преходзенє на вельки букви

capture board плоча за знїманє видеа

capture text знїманє текста; у виндоузу, прилапйованє и знїманє текста (хтори ше зявює у облачку за терминал) до даєдней датотеки або на друковач

CAR (Current Address Register) реґистер чечуцей адреси

carbon ribbon карбонска пантлїка

card карточка

card aligner поровновач карточкох

card code код карточки

card field польо на карточки

card file картотека, датотека на карточкох

card file адресар; у виндоуз окруженю, алатка за зазначованє информацийох як цо: мена (назви), адреси и телефонски числа

card format формат карточки; розпорядок польох на карточки и велькосц каждого з нїх

card-programmed програмовани з помощу карточки

card reader читач карточки

card row шор на карточки

card sorter пошоренє за сортиранє карточкох, сортирка

card systems карточково системи

card verifying верификованє карточкох

carriage ролька; механїзм на пошореню за друкованє хтори порушує папер, прави розмакнуце и вируцує видруковани папер

carriage control tape пантлїка за контролу рольки

carriage return врацанє рольки

carrier signal ношач информацийох

carry back преношенє назадок, преношенє направо

carry forward преношенє напредок, преношенє наліво

carry time час окончованя преношеня

cartridge кертридж, касета з тонером

cartridge tape касетна пантлїка

cascade каскада; у виндоуз окруженю, способ розподзельованя шицких облачкох єден на други так же ше за активним облачком видза лєм насловни пантлїки других облачкох

cascade connection каскадне повязованє

CASE (Computer-Aided Software Engineering) проєктованє софтвера з помоцу компютера

case шкатула, ладичка; метална або пластична шкатула у хторей змесцени централна єдинка компютера, тварди диск зоз контролером, дискетни єдинки и под.; вельки и мали букви (*upper case* и *lower case*)

case change пременка велькосци буквох; тастер на тастатури хтори ше хаснує за преходзенє зоз малих на вельки букви и обратно

case sensitive чувствительни на вельки и мали букви; одноши ше на програми хтори нє тримаю же два слова єднаки кед су написани зоз велькима або зоз малима буквами

cassette касета

cassette tape касетна пантлїка

CAT (Computer-Aided Teaching) настава з помоцу компютерох

catalog каталоґ, менар шицких датотекох и библиотекох хтори ше можу хасновац у конкретней компютерскей системи з їх адресами на пошореньох и евентуалнима информациями о типу меморийного пошореня, лозинкох, фактору блокованя, часу чуваня и под.; каталоґизовац

cataloged data set каталоґизована датотека

catastrophic error катастрофална гришка; проблем хтори виволує блокованє програми або сцеранє датотекох

categorization катеґоризация

catena ланц

catenate пошоровац у форми ланца

cathode-ray tube (CRT) катодна цива; вакумска цива у хторей ше сноп електронох може концентровац до єдней точки на екрану, а локация и моц ше можу меняц и на тот способ творя рижни символи (знаки)

cathode-ray tube storage мемория катодней циви

cathode screen екран катодней циви

CBT (Computer-Based Training) обука з помоцу компютерох

CCW (Command Control Word) контролне слово команди

CD (Compact Disk) компакт(ни) диск, ЦД (це-де); мали диск за персонални компютери з диґиталнима податками (музика, слики, текст и звук) хтори ше читаю лєм з помоцу ласерских зарйох

CD burner ЦД записовач; оп. **CD recorder**

CD-E (Compact Disc Erasable) сцераци компакт диск

CD-I (Compact Disc Interactive) интерактивни компакт диск

CD player ЦД плеєр

CD-R (Compact Disc Recordable) уписоваци компакт диск, компакт диск хтори може знїмац лєм раз

CD-R/E (Compact Disc Recordable & Erasable) компакт диск на хтори ше знїма и зоз хторого ше сцера, уписоваци и сцераци компакт диск

CD recorder ЦД записовач (рикордер)

CD-Rewritable drive єдинка за читанє компакт дискох и писанє по нїх

CD-ROM (Compact Disc – Read-Only Memory) мемория на компакт диску хтора ше лєм чита

CD-ROM burner оп. **CD recorder**

CD-ROM drive єдинка ЦД читача

CD-RW (Compact Disc Rewritable) преписуюци компакт диск

CD video (CDV) видео компакт диск, видео ЦД

cell клїтинка, маґнетна карточка, пререз шора и колони у табели; найменша єдинка меморії хтора може меморовац єдинку информациї; специялна карточка (прецагнута зоз маґнетним материялом) хтора ше хаснує як ношитель податкох; у програмох за табеларни предрахунки, часц табели на пререзу шора и колони

cell data податки на маґнетней карточки, податки у клїтинки табели

cellular splitting клїтинкове щипанє; метода додаваня записох датотеки у хторей записи ґруповани до клїтинкох и кажда ше клїтинка дзелї на два кед ше наполнї

censorship цензуроване

censorware софтвер за цензуроване

center центровац

centered центровани

centi центи; префикс хтори означує стоту часц

central control panel централна (главна) контролна плоча

central control unit централна управяцка єдинка

centralized control централизована контрола

centralized data processing централизовани обробок податкох

central memory централна мемория

central processor централни процесор

central processor cooling unit єдинка за хладзенє централного процесора

central site централни пункт, централна локация

central station централна станїца

central switching network централна уклопна мрежа

central terminal централни терминал

CGA (Color Graphics Adapter) адаптер за ґрафику у фарбох

chad конфета; фалаток папера хтори одпадує кед ше предзирави дзирка на пантлїки або карточки

chain ланц; множество записох або польох хтори медзисобно повязани лоґично або физично

chain code ланцови код; слова розподзелєни у цикличним рядошлїду хтори медзи собу так повязани же кажде слово настава од свойого сушеда кед ше бити порушую за єдно место налїво або направо

chained file ланцова датотека

chained records ланцово записи

chaining ланцове повязованє

chaining search ланцове преглєдованє

change bit бит пременки; у виртуалних меморийох, бит хтори ше меня зоз пременку бока (*page*)

change name менянє назви; команда зоз хтору ше вимага пременка назви датотеки при єй знїманю на диск

change record запис пременки

channel канал

channel adapter адаптер канала

channel capacity капацитет канала

channel coding кодованє канала

channel controller контролер канала

channel error гришка на каналу

channel reliability сиґурносц канала; процент часу у хторим канал роби у складу зоз поставенима стандардами

channel selector виберач каналох

channel select switch преклопнїк за виберанє каналох

channel switching преруцованє з канала на канал

channel synchronizer синхронизатор каналох

chapter поглавє

character знак, характер; окремни знак або знак интерпункциї хтори служи за представянє податкох або информацийох

character-at-a-time знак-по-знак

character boundary границa знака; при оптичним читаню, реални або задумани линиї хтори оддзелюю пошлїдовни знаки або шори на жридловим документу

character cell клїтинка за знак

character check преверйованє знакох

character code conversion конверзия кода знак-по-знак

character deletion понїщованє знака

character density густосц знакох

character generator ґенератор знакох

character image слика знака; множество битох хторе ше находзи у правоугелнїку знака

character map мапа знакох

character outline контура знака

character reader читач знакох

character rectangle правоугелнїк знака; простор хтори забера битмапована слика знака

character repertoire репертоар знакох; ряд знакох хтори стої на розполаганю у одредзеним коду

character set множество знакох; знаки хтори творя окремну ґрупу або код хтори одредзени компютер прилапює як важаци

character size велькосц знака мерана зоз даєдну єдинку мери (точка, мм, инч)

character spacing розмакнуце медзи знаками

characteristic характеристика

characters per inch число знакох по инчу

characters per line число знакох у шоре

characters per second число знакох у секунди

character string ряд знакох

character style стил знака; атрибут хтори ше применює на знак (чарне, подцагнуте, зменшана велькосц букви а дакеди и фонт)

character subset подмножество знакох

chart дияґрам, шема

chat чет, четовац, интерактивна розгварка; „розгварка” хтору водза два або вецей особи на розличних местох так же уноша текст прейґ тастатури

chat room чет-рум, четовальня, приповедальня

check преверйованє; операция хтора ше окончує пре преверйованє исправносци операнда або резултата, пренєшених, обробених и меморованих податкох, функционованє пошореньох и под.

check box польо за потвердзованє; мали квадратни рамик (зоз знаком *X* або зоз знаком потвердзеня) хтори ше зоз прицисканьом на тастер миша може уключиц або виключиц

check card карточка за преверйованє

check character знак за преверйованє

check cycle циклус преверйованя

checker пошоренє за випитованє

check indicator индикатор гришки

checking program програма за преверйованє

check number число гришки

checkout одклоньованє гришкох; одкриванє нєисправносци програми, пренаходзенє и одклоньованє гришкох

checkpoint точка преверйованя

check routine рутина за преверйованє

check symbol символ за преверйованє

chief programmer главни програмер

child дзецко, потомок; запис хтори ше може формовац на основи змиста єдного або вецей существующих записох (*parent/child relationship*)

child menu мени потомок, подмени

chip чип; мала стриберношива плоча од полупреводнїцкого материялу хтора може мац у себе и даскельо милиони транзистори

chip microprocessors процесори у форми чипа, микропроцесори

chipset множество чипох

Chi Writer чи райтер; програма за обробок текста хтора була популарна осемдзешатих рокох 20. вику

choose вибрац

chop одрезац

cipher шифрованє

circuit коло; комбинация преводнїкох и одредзеного числа електричних елементох медзисобно повязаних

circuit analyzer анализатор кола

circuit reliability сиґурносц кола

circuit shift кружне порушованє

circuit switching уключованє/виключованє комуникацийней вязи

circular list циркуларна лїстина; пошорене множество податкох хторе ше обробює вецей раз, а по обробйованю остатнього податка, знова почина обробок першого у лїстини

circular shift циркуларне порушованє; операция порушованя при хторей ше цифри у даяким реґистру рушаю кружно налїво або направо за одредзене число местох

circulating register циркуларни реґистер

claim поглєдованє ресурсох

class класа; ґрупа хтора ма исти або подобни характеристики

class condition условиє класи; єдно зоз єдноставних условийох (*simple conditions*) хторе ма вредносц *виполнєни* (*true*) кед одредзене польо ма обчековани знаки, т. є. кед одредзене польо обчекованей класи (нумеричней, алфанумеричней)

classic style класични способ

classify класификовац

clause клаузула

clean boot єдноставне стартованє; порушованє компютера з помоцу найменшого числа системних датотекох у оперативней системи

clear посцерац; команда зоз хтору ше одредзує же дацо треба посцерац

cleared condition початни стан; стан до хторого ше враца локация при деструктивним читаню (*destructive reading*)

clear register посцерац реґистер

clear switch претарговач за сцеранє

click клик, кратки прицисок; поступок прицисканя и швидкого пущаня тастера миша кед ше указовач миша постави на жадани елемент екрана

click speed швидкосц прицисканя тастера миша; интервал медзи двома пошлїдовнима прицисканями на тастер миша

client клиєнт

client-server software клиєнтско-серверски софтвер; софтвер хтори дзеля два програми – клиєнтски и серверски

clip одрезок; одрезана часц указаней слики хтора преходзи рубци облачка

clip art библиотека готових сликох; множество фотоґрафийох, дияґрамох, мапох, рисункох и под. хторе припада єдному хасновательови або є шицким доступне а находзи ше у кнїжки / на диску и може ше уложиц до других документох

ClipArt Gallery (CAG) ґалерия готових сличкох

clipboard клипборд, табла зоз щипалку; место за дочасове одкладанє обєктох хтори ше копираю або премесцую зоз єдного места на друге, зоз єдней апликациї до другей; у виндоуз окруженю, дочасове подручє у мемориї хторе служи за трансфер информацийох – информация хтора ше вистригнє (*cut*) або препише (*copy*) зоз єдного документа уноши ше перше до тей

зони а потим ше преноши, одн. налїпи (*paste*) до другого документа

clipboard viewer клипборд вюер, модул за приказованє змиста клипборда

clipping одрезованє; одстраньованє часци слики хтора нє приказана у облачку на екрану

clipping path драга резаня; крива або полиґон хтори представяю гранїци знука хторих ше будзе находзиц вибрани обєкт

clock годзинка компютера

clock counter мерач часу

clocking синхронизованє; оп. **synchronization**

clock pulse тактни пулс

clock rate швидкосц такта; частосц виражена у герцох (*hertz*)

clock register пошоренє за реґистрованє часу

clock signal тактни сиґнал; основни сиґнал хтори ше повторює у истих интервалох, одредзує час за шицки операциї у компютеру и контролує обробйованє

clone клон, копия

close заврец датотеку; у виндоуз окруженю, команда за заверанє активного облачка або шицких облачкох чечуцого документа

close box польо за заверанє; квадрацик у лївим углу насловней пантлїки на екрану означени зоз *x* хтори служи за заверанє облачка

close button ґомбичка за заверанє

closed file заварта датотека

closed loop заварти ґузел

closed path заварта драга

closed routine заварта рутина

closed system заварта система; одноши ше на компютерску систему хтора ше нє може преширйовац

cluster кластер, ґиризда; комуникацийни компютер и терминали хтори на нього вязани

cluster controller контролер кластера

clustered devices ґруповани пошореня

CMI (Computer-Managed Instruction) ученє з помоцу компютера

CMS (Color Management System) система управяня зоз фарбу

CMYK (Cian, Megenta, Yellow, blacK) циян, маґента, жолта/жовта, чарна; система фарбох хтори ше хасную при друкованю

coalesce зєдинїц

coaxial cable коаксиялни каб(е)л

COBOL (Common Business Oriented Language) кобол; висши програмски язик проблемски оріентовани, вигодни за комерциялни апликациї

COBOL language язик кобол

COBOL processor процесор язика кобол

cobweb site стара локация; локация на интернету на хтору ше налапала паучина, т. є. длуго є нє нащивйована

code код; кодовац

code area подручє за програми; часц главней меморії хтора служи за одкладанє коду до складища

codec (codec/decoder) декодер; пошоренє хторе претваря аудио и/або видео сиґнали зоз аналоґней до диґиталней форми и обратно

code conversion трансформованє коду; процес меняня ґрупи битох знака у єдним коду до одвитуюцей ґрупи битох знака у другим коду

code converter конвертер коду

coded character кодовани знак

coded decimal кодоване децималне число

coded image кодована слика

coded program кодована програма

code group ґрупа кодох

code key тастер *Code*; тастер на тастатури даєдних компютерох хтори ма исти прикмети як тастер *Ctrl*

code page кодни бок

coder кодер

code set множество кодох

code translation прекладанє коду

code translator прекладатель коду

coding кодованє; писанє шора пошлїдовних операцийох хтори ма окончиц компютер же би ше достали глєдани информациї

coding system система кодованя

col оп. **column**

cold boot/start „жимне” порушованє компютера; повторне пущанє компютера до погону (кед ше зяви озбильна гришка у системи) так же ше компютер виключи, уключи зоз обовязнима основнима гардверскима преверйованями, а потим ше полнї оперативна система и започинаю шицки активносци

collate паровац, шоровац

collating/ collation sequence рядошлїд парованя

collator пошоренє за парованє

collect and paste позберай и залїп; команда у програми за обробйованє текста зоз хтору ше вецей блоки текста/слики копира зоз вецей жридлох и преноши до другей апликациї

collection зберанє, колекция; процес збераня податкох зоз рижних жридлох и пририхтованя за хаснованє у компютеру

collector колектор, зберач

collision колизия, зраженє; проблем хтори ше зявює кед два пошореня або роботни станїци у мрежи у истей хвильки пробую пренєсц сиґнали

colon (:) два точки; гранїчни знак хтори указує на паузу, претаргнуце або застановйованє

color bits бити фарби; напредок утвердзене число битох хторе ше додзелює каждому пикселу же би одредзел його фарбу кед будзе приказани на монитору

color box ладичка зоз фарбами

color calibration калибрация фарбох, рихтанє фарбох

color correction корекция фарбох; заменьованє фарбох приказаних на екрану компютера зоз фарбами хтори ше буду друковац

color display приказ у фарбох; виходне пошоренє як напр. екран хтори може визуално приказац вецей як два фарби

color graphics ґрафика у фарбох

colorimeter колориметер; пошоренє зоз сензорами за шицки три фарби хторе мера фарби и виражує их у вредносцох їх червених, желєних и белавих компонентох

Color Management System (CMS) система за управянє зоз фарбами

color monitor монитор у фарбох

color palette палета фарбох

color printer друковач у фарбох; друковач хтори може видруковац текст и ґрафику у фарбох

Color Resolution Enhancement (CRE) технолоґия злєпшованя резолуциї друкованя у фарбох

color saturation засиценосц фарби, интензитет фарби

color scanner скенер у фарбох

column колона, слупчок

column binary бинарне представянє по колонох

column break преламованє колони

column chart ґрафикон у форми слупчкох

column spacing розмакнуце медзи колонами

column splitting дзелєнє колони, роздвойованє колонох

COM (Computer Output Microfilm) запис на микрофилму; виход зоз компютерского обробку хтори ше зазначує у миниятурней

форми на микрофилм – у форми ролни филма або на фалаткох филма велькосци карточки (*microfiche*)

combinational logic element комбинацийне лоґичне коло; пошоренє хторе ше состої зоз єдного виходного канала и двох або вецей уходних при чим кажди канал ма окремни лоґични стан а стан виходного канала завиши од источасових станох уходних каналох

combined file комбинована датотека

combined head комбинована глава

combined print and read комбиноване друковане и читанє

combined read/write head комбинована глава за читанє/уписованє

command команда, управяцки сиґнал

command bar палета командох; у виндоуз окруженю, мени на облачку ґрафичного хасновательного интерфейса формовани зоз сличкох хтори представяю команди

command button командна ґомбичка; у виндоуз окруженю, ґомбичка (*ОК* або *Cancel*) у рамику за диялоґ (*dialog box*) хтора наклада окончованє або понїщованє вибраней акциї

command chain ланц командох

command character командни знак

command control контрола командох

command counter чишлїтель командох

command decoder декодер командох

command key командни тастер; кажди тастер на тастатури компютера хтори ше хаснує за окончованє специфичней функциї

command language язик командох

command mode даванє командох; оперативни стан / способ роботи компютера у фази кед ше даваю команди

command repertoire репертоар командох; шицки команди з помоцу хторих ше контролує робота одредзеного компютера

command structure структура команди

comment коментар, надпомнуце

comment field польо за надпомнуца

commerce server дїловни сервер; *HTTP* сервер хтори оможлївює шифроване преношенє дїловних информацийох

commercial language комерциялни язик; програмски язик вигодни за обробйованє комерциялних податкох

commercial version комерциялна верзия

Commodore International Ltd. компания Комодор

common area заєднїцка зона, заєднїцке подручє

common block заєднїцки блок; блок мемориї або блок податкох хтори хаснує вецей програми

Common Business Oriented Language (COBOL) програмски язик кобол; висши програмски язик, проблемски ориєнтовани и вигодни за комерциялни апликациї

common control section заєднїцка контролна секция

common field заєднїцке польо

common language заєднїцки язик

common machine language заєднїцки машински язик

common segment заєднїцки сеґмент; у вецейпасмовей структури, сеґмент за хтори вязани два або вецей сеґменти

common storage заєднїцке подручє у мемориї

common variable заєднїцка вариябла

comm port оп. **communications port**

comms (communications) program комуникацийна програма

communication комуникация; посиланє або черанє информацийох або податкох

communication interface интерфейс за комуникациї; медзисклоп хтори оможлївює спойованє оддалєних терминалох зоз модемами

communication lights комуникацийни индикатори

communication line комуникацийна линия

communication modes комуникацийни способи роботи

communications buffer комуникацийни бафер; медзимемория у хторей ше дочасово чуваю порученя зоз терминала або за терминал

communications card комуникацийна карточка

communications channel комуникацийни канал

communications controller контролор комуникацийох

communications device комуникацийне пошоренє

communications executive вивершна система за комуникациї

communications link комуникацийни линк, комуникацийна вяза; вяза хтора оможлївює преношенє податкох медзи двома або вецей компютерами

communications port приключок за комуникациї; место у компютеру хторе ше може повязац зоз комуникацийним каналом же би ше оможлївело преношенє податкох (напр. модем)

communications processing обробйованє комуникацийох; обробок податкох хтори приходза зоз оддалєних терминалох

communications processor комуникацийни процесор

communications server комуникацийни сервер

communications slot утичнїца за комуникациї

communications software комуникацийни софтвер

communications subsystem комуникацийна подсистема

communications system комуникацийна система

communication theory теория преношеня информацийох; наукова дисциплина хтора ше занїма зоз проблемами при преношеню информацийох прейґ комуникацийней мрежи

compact disk компакт(ни) диск; оп. **CD**

Compact Disc Erasable (CD-E) компакт диск зоз хторого мож сцерац; технологґийне злєпшанє компакт дискох хторе оможлївює менянє информацийох на це-деу

compact disk player це-де плеєр; пошоренє хторе ма оптичну опрему з помоцу хторей чита информациї зоз компакт диска и електронски кола хтори прекладаю пречитани податки

compact disc – recordable & erasable (CD-R/E) компакт диск на хтори ше знїма и зоз хторого ше сцера

compact disc rewritable (CD-RW) компакт диск зоз можлївосцу повторного уписованя

Compact Disc Video (CDV) оп. **CD video**

compaction збиванє, компримованє; технїка зменшованя числа битох у податку (без меняня змисту)

compaction of records збиванє (компримованє) записох

comparative operator оператор за поровнованє

comparator компаратор; електронски склоп або коло хторе поровнує два розлични транскрибованя истого податку або двох сиґналох же би ше указало на поклопйованє або нєпоклопйованє

compare поровнац; одредзиц одношенє двох податкох (<, >, =) и дац резултат

compare files поровнац датотеки

comparison поровнованє

comparison indicators индикатори поровнованя; индикатори (*менєй*, *вецей* або *єднаке*) хтори ше поставяю на вредносц лоґичней єдинки у зависносци од резултата поровнованя операндох у реґистрох и операндох у меморияї, або резултатох здаваня и однїманя

comparison operators оператори за поровнованє; шейсц лоґични оператори (<, >, =, < =, > =, < >) хтори можу буц похасновани у формулох

compatibility компатибилносц, способносц усоглашованя

compatibility test превериванє компатибилносци

compatible компатибилни

compatible hardware компатибилни гардвер

compatible software компатибилни софтвер

compilation компилация; прекладанє програми зоз символичного кода на машински

compilation time тирванє компилациї

compile компиловац

compiler компилатор; модул хтори преклада програму зоз символичного на машински язик, уводзи подпрограми, дава евентуални гришки синтакси и под.

compiler arguments арґументи компилатора

compiler-compiler компилатор компилатора; програма хтора прилапює синтаксу и семантични опис даєдного програмского язика и ґенерує компилатор за тот язик

compiler programming language висши програмски язик; програмски язик хтори вимага хасноване програми компилатора

compile time час компилованя

complement комплемент; число хторе представя розлику медзи датим числом и основу дзвигнуту на *n*-ти ступень

complementary operation комплементарна операция; у Буловей алґебри, операция хтора у сущносци неґация резултата першей або першобутней операциї; заменьованє єдинкох зоз нулами, а нулох зоз єдинками по одредзених правилох

complementary operator оператор за комплементованє; лоґични оператор чий резултат *нє* у одношеню на дати лоґични оператор

complementer комплементер, пошоренє за комплементованє

complement-on-nine комплемент од дзевец

complement-on-one комплемент од єден

complement-on-ten комплемент од дзешец

complement-on-two комплемент од два

complement procedure поступок комплементованя

complete add time вкупни час здаваня

complete carry комплетни пренос, подполне преношенє

complete instruction комплетна инструкция

complete network комплетна мрежа; мрежа компютерских системох у хторей кажди пункт може директно комуниковац зоз каждим другим пунктом

complete operation комплетна операция

complex condition зложене условиє

complex document оп. **compound document**

component компонента

component aging старенє компонентох

component software компонентни софтвер

compose составиц, компоновац; команда програми за обробйованє текста зоз хтору ше вимага формованє нових знакох з комбинованьом существующих

composite card зложена карточка; карточка хтора ма на себе податки потребни за обробйованє рижних апликацийох

composite key зложени ключ

compound document зложени документ; документ хтори уключує рижни типи податкох (напр. документ у програми за обробйованє текста хтори ма и слику зоз програми за рисованє)

compound statement зложени вислов

compress компримовац, зжац; зменшац множество податкох же би ше го могло змесциц на менши простор

compressed disk компримовани диск

compressed file компримована датотека; датотека чий змист зжати з помоцу програми за компримованє (напр. *Zip*) же би завжала цо менєй простору на меморийним медию

compression компримованє, збиванє; вируцованє празних местох зоз текста – же би ше скрацели порученя хтори ше посилаю прейґ комуникацийох з цильом же би ше звекшала швидкосц преношеня

compression program програма за компримованє

compressor компресор; електронске пошоренє хторе зменшує обсяг моци звучного сиґнала

computable ришиви (хтори мож ришиц) зоз компютером

computed GO TO statement пременлїви вислов *идз (до)*

computer компютер; кажде пошоренє або машина хтора у можлївосци прилапиц податки у одвитуюцей форми, окончиц вимагани операциї зоз тима податками и приказац резултати у форми прилаплївей за хаснователя

Computer Aided Design & Draft (CADD) проєктованє и рисованє з помоцу компютера

computer aided diagnosis поставянє дияґнози з помоцу компютера

Computer Aided Instruction (CAI) обука з помоцу компютера

computer aided planning плановане з помоцу компютера

computer animation компютерска анимация

computer architecture архитектура компютера; орґанизацийна структура компютерскей системи хтора облапя и гардвер и софтвер

computer art компютерска уметносц

Computer-Assisted Learning (CAL) ученє з помоцу компютера

Computer-Based Training (CBT) ученє базоване на компютеру

computer case шкатула за компютер; метална пластификована шкатула розличних димензийох до хторей ше змесцує компютер

computer center компютерски центер

computer center director директор компютерского центра

computer circuits компютерски кола

computer code компютерски код

computer conference конференция прейґ компютера

computer configuration конфиґурация компютера

computer controlled data acquisition зберанє податкох под контролу компютера

computer crime компютерски криминал; нєзаконїте, нєовласцене хасновањє компютера без огляду чи слово о забави або о материялним хасну

computer efficiency ефикасносц компютера

computer element часц компютера

computer engineering компютерске инженєрство; обласц знаня хтора облапя проєктованє гардвера компютерскей системи

computer equation компютерска єдначина

computer family фамелия компютерох

computer fraud спреводзка з помоцу компютера

computer game компютерске бависко

computer generation ґенерация компютерох

computer graphicist компютерски ґрафичар

computer graphics компютерска ґрафика

computer independent language нєзависни компютерски язик; компютерски язик хтори нє вязани лєм за єдну компютерску систему та ше може хасновац на каждим компютеру хтори ма одвитуюци прекладатель

computer industry компютерска индустрия

computer information system информацийна система базована на компютеру; гардвер, софтвер, податки, людзе и други ресурси хтори оможлївюю окончованє интеґрованого порядка функцийох як цо обробйованє, меморованє, уходзенє и виходзенє

computer installation компютерска инсталация

computer instruction set множество инструкцийох компютера; шицки инструкциї хтори ше можу хасновац на конкретним компютеру

computerization компютеризация, уводзенє компютерских системох

computerize компютеризовац; конвертовац ручну операцию до операциї хтора ше окончує з помоцу компютера

computerized mail компютеризована (електронска) пошта

computerized operations research компютеризоване оперативне виглєдованє

computer language язик компютера

computer learning самоученє компютера; процес модификованя програми хтори компютер кончи на основи податкох зоз меморії и искуства (менянє лоґичного цека, параметрох и под.)

computer logic лоґика (лоґични операциї) компютера

Computer-Managed Instruction (CMI) ученє з помоцу компютера

computer manager руководитель компютерского центра

computer manufacturer продукователь компютерох

computer memory компютерска мемория

computer memory capacity капацитет компютерскей меморії

computer micrographics компютерска микроґрафика

computer monitor монитор компютера

Computer Museum Музей компютерох; архива историї компютерох у Бостону чия колекция ма вельке число вчасних компютерох и презентациї о пионирох у тей обласци

computer music компютерска музика; музика хтора ше компонує з помоцу компютера и окремних програмох

computer name назва компютера

computer network мрежа компютерох; комплекс хтори ше состої зоз двох або вецей медзисобно повязаних компютерох, терминалох и комуникацийних линийох

computer on-a-chip компютер на чипу; комплетни микрокомпютер на єдним чипу хтори ма у себе шицки нєобходни кола

computer operation компютерска операция

computer operator оператор на компютеру

computer-oriented language язик оріентовани на компютер

computer output компютерски виход

Computer Performance Evaluation (CPE) евалуация (оценьованє) перформанси компютера; меранє и випитованє ефикасносци роботи компютерскей системи

computer personnel персонал компютерского центра

computerphile компютерофил

computer power моц компютера; швидкосц и капацитет компютера

computer program компютерска програма

computer program annotation надпомнуца у компютерскей програми

computer programming програмованє компютера

computer programming language язик за програмованє компютера

computer revolution компютерска революция; швидки розвой, велька розширеносц и обще прилапйованє компютерох хтори мали огромни уплїв на обробйованє, одкладанє и преношенє податкох представяю свойофайтову революцию

computer run компютерске обробйованє

computer science компютерска наука; конар науки и технолоґиї хтори ше занїма зоз методами и технїками проєктованя и обробйованьом податкох з помощу средствох за автоматске обробйованє (т. є. з помощу компютера)

computer security безпечносц компютера; чуванє компютерских ресурсох од нєовласценого хаснованя

computer service organization орґанизация за компютерски услуги

computer-services manager руководитель компютерского обробйованя

computer simulation компютерска симулация

computer simulator модул за симуловане компютера; компютерска програма хтора преклада програми порихтани за компютер єдного типа за окончованє на компютеру другого типа

computer system компютерска система

computer terminal компютерски терминал

computer theory компютерска теория

computer user хаснователь компютера; особа хтора хаснує компютерску систему або єй виход

computer virus компютерски вирус

computer word компютерске слово; єдинка информациї хтора ше состої зоз 12, 16, 24, 32, 36, 64 битох, забера єдну локацию у меморії и третира ше як цалосц

computing center центер за компютерски обробок

computing efficiency ефикасносц роботи компютера

computing machine оп. **computer**

concatenate надовязац, повязац

concatenated key комбиновани ключ

concatenation надовязованє, повязованє

concatenation character знак за повязованє

concentrator концентратор; комуникацийне пошоренє хторе споює вецей уходни линиї за преношенє податкох кед преношенє на каждей линиї менше од капацитета тей линиї

conceptual model концептуални модел податкох

concurrency паралелне одвиванє вецей процесох; одноши ше на задатки хтори ше окончую источасово

concurrent источасови, паралелни

concurrent backup паралелне правенє резервней копиї; одноши ше на можлївосц же би ше резервна копия бази податкох або датотеки на диску направела на другим диску або маґнетней пантлїки а же би ше ґу нїм цали час могло приступиц пре обробйованє

concurrent computer компютер за паралелне обробйованє; компютер чий централни процесор може паралелно окончовац вецей инструкциї як цо читанє, уписованє и под.

concurrent control system система паралелней контроли

concurrent input/output источасови уход/виход

concurrent operations паралелни операциї

concurrent program execution паралелне окончованє програми

concurrent realtime processing паралелне обробйованє у реалним часу

concurrent working паралелна робота

condense збиц, компримовац

condensed characters збити знаки; знаки хтори ше на друковачу виписую узше од стандардних (10 знаки по инчу)

condensing program програма за збиванє; програма хтора на основи одредзених параметрох зменшує диґитални записи на маґнетним медию

condition условиє

conditional условни, хтори подложни рижним огранїченьом

conditional branch условне конаренє; менянє рядошлїду окончованя инструкцийох у зависносци од даякого условия

conditional breakpoint условна точка претаргнуца; точка претаргнуца у хторей ше програма може предлужиц (зоз окончованьом шлїдуюцей инструкциї у шоре) кед витворени одредзени условия

conditional expression условни вираз; вираз хтори, вжати як цалосц, ма прикмету же би бул точни або нєточни по одредзених правилох

conditional jump условни скок; оп. и **conditional branch**

conditional paging условни преход на нови бок; у програми за обробйованє текста, можлївосц же би ше друкованє предлужело на шлїдуюцим боку кед на предходним боку нєт досц простору за шлїдуюци блок текста

conditional statement условни вислов; вислов хтори означує же треба одредзиц витворенє условия хторе унапрями дальши цек одвиваня програми

conditional stop instruction инструкция условного застановйованя

conditional transfer условни преход

conditional variable условна вариябла

condition code условни код; єден зоз станох програми (преношованє, прекрочованє, жичанє и под.) хтори ше зявює у цеку окончованя инструкциї

condition name назва условия; назва хтору програмер додзелює полю у меморії хторе у себе будзе мац єдно зоз условийох

cone chart конусни ґрафикон

conference конференция; ґрупа хасновательох истого интересованя хтора хаснує исту мрежу або огласну таблу (*bulletin board*) за посиланє порученьох

conferencing схадзкованє, конферованє

conferencing system система за конференциї; софтвер и гардвер хтори оможлївюю функционованє електронских конференцийох

confidenciality поверлївосц; квалитет защити процив нєовласценого приступаня ґу приватним або тайним податком

configuration конфиґурация

configuration unit конфиґурацийна єдинка

configure конфиґуровац; пременїц першобутну инсталацию хтору поставел клиєнт

configured-in додаток конфиґурациї; нове пошоренє або модул хтори ше уключує до существующей конфиґурациї

configured-off виключени зоз конфиґурациї

congestion преобтерхованосц; ситуация хтора ше зявює кед компютерска система нє у можлївосци окончиц цалу роботу хтора ше од нєй вимага

conical fill конусне виполньованє; у компютерскей ґрафики, поступок полнєня даєдней поверхносци зоз розличнима фарбами або ниянсами фарбох хтори ше концентрично зменюю

conjunction кон`юнкция, лоґични продукт

conjunctive search кон`юнктивне глєданє; глєданє хторе ше дефинує у форми лоґичного продукта (кон`юнкциї)

connect charge цена уключованя; сума хтору хасновательмуши плациц же би ше приключел на дїловну комуникацийну систему або услуги

connected user приключени хасновательь

connection конекция, вяза

connective вязни символ

connectoid конектоид; множество параметрох хторе оможлівює запровадзованє вязи зоз другим компютером або з даєдну другу услугу з помоцу програми за умрежованє у хторей заступене виберанє (*dial-up networking*)

connector конектор

connect time час уключованя

consecutive консекутивни, пошлїдовни

consecutive computer консекутивни компютер; оп. и **sequential computer**

consecutive hyphenation пошлїдовне преламованє шора

consistency check преверйованє консистентносци; преверйованє хторе утвердзує чи одредзени уходни податки одвитую напредок поставеному множеству критериюмох

console конзола, командни пулт; часц компютерскей системи (уключуюци тастатуру и монитор) прейґ хторей оператор може контроловац роботу компютера

console display екран конзоли

console operator оператор на конзоли

constant константа

constant address константна (стаємна) адреса

constant storage мемория за константи; часц меморії предвидзена за нєпременљиви вредносци потребни за обробок

constant word константне слово

consultant консултант, совитнїк

contact database база дїловних контактох; специялизована база хтора ма у себе информациї о розгваркох зоз клиєнтами и їх адреси електронскей пошти

contact fault очкодованє контакта, гришка у контакту

contactor контактор, уклопни релей

container контейнер; датотека хтора ма повязани и убудовани обєкти

content(s) змист; информация змесцена на даяки меморийни медий

content analysis анализа змиста

contention конкуренция; одноши ше на ситуацию кед два або вецей пошореня пробую пренєсц информацию у исти час

content tool алатка за виберанє змиста обєкта

context-sensitive menu мени зависни од контекста

contextual search контекстуалне преглєдованє; преглєдованє хторе ше окончує так же ше програма унапрямує на одредзени датотеки пре пренаходзенє глєданого текста

contiguous сушедни, хтори ше находза єден коло другого

contingency interrupt нєпредвидзене претаргнуце

continuation character знак за предлуженє; знак хтори, кед ше похаснує як остатнї знак пред коментаром або концом шорика, указує же ше чечуца команда предлужує у шлїдуюцим шорику

continuation/continue column колона за предлуженє

continuation line шорик предлуженя; шорик у хторим ше предлужує команда зоз предходного шорика

continue предлужиц

continuous нєпреривни

continuous action controller нєпреривни реґулатор

continuous processing нєпреривни обробок

continuous speech recognition препознаванє нєпреривней бешеди

contour analysis анализа контури; технїка у оптичним препознаваню знакох при хторей ше хаснує сноп шветлосци за випитованє контурох знака по його вонкашнїм рубцу

contouring контурни приказ; ґрафичне представянє поверхносци обєкта зоз шицкима евентуалнима нєровнїнами (ґузлами, розпуклїнами)

contouring control контурне управянє

contrast контраст

contrast tool алатка за контраст

control контрола, управянє

control accuracy прецизносц контроли

control bit контролни бит

control block контролни блок

control board контролна табла

control character контролни знак

control circuit контролне коло

control clause клаузула за контролу

control clock контролна годзинка

control code контролни код

control command контролна команда

control computer управяцки компютер; компютер хтори директно управя зоз процесом на основи ухода и вихода того процеса

control console контролна конзола

control counter контролни чишлїтель

control cycle контролни циклус

control data контролни податки

control engineering технїка автоматского управяня

control field контролне польо

control group контролна ґрупа

control key тастер *control* (*Ctrl*); хаснує ше у комбинациї зоз другима тастерами пре окончованє специялних функцийох

controlled system контролована система; система хтора под контролу другей системи, т. є. зоз хтору управя друга система

controlled variable контролована вариябла

controller контролер, управяцки склоп; пошоренє хторе управя зоз даєдну другу часцу компютерскей системи (насампредз зоз периферийнима пошоренями)

control menu контролни (управяцки) мени

control menu box иконочка контролного мения; у виндоуз окруженю, иконочка на хтору треба кликнуц з помоцу тастатури або миша же би ше зявел контролни мени

control module контролни модул

control number контролне число

control panel контролна табла; облачок у виндоуз окруженю у хторим ше намесцую параметри хтори хасновательможе менящ

control point контролна точка

control print character знак за контролу друкованя

control procedure контролна процедура

control program програма за контролу

control pulse контролни импулс

control record контролни запис; запис хтори ма у себе податки за иницираня, менянє и претаргнуце управяцкей операциї а може ше хасновац и за одредзованє способу обробйованя податкох

control section контролна секция

control sequence контролна секвенца

control signal контролни сиґнал

control stream контролни цек; шор контролних висловох хтори дефиную роботу хтору треба покончиц

control structures контролни структури

control supervisor надпатрач контроли

control symbol контролни символ

control system система контроли

control tape контролна пантлїка

control transfer пренос контроли

control transfer instruction инструкция преноса контроли

control unit контролна єдинка

control variable контролна вариябла

control word контролне слово

conventional equipment конвенционална опрема; опрема хтора представя часц компютерскей системи, а нє компонента є компютера

conventional memory конвенционална мемория; под тим термином подрозумию ше перши 640 К мемориї у персоналним компютеру

conventions конвенциї; стандарди и прилапени поступки у писаню програми або проєктованю

conversational конверзацийни; одноши ше на програми або на систему хтора водзи диялоґ зоз хасновательом

conversational compiler конверзацийни компилатор

conversational language конверзацийни язик

conversational programming конверзацийне програмованє

conversational system конверзацийна система

conversational time-sharing конверзацийне дзелєнє часу; вецей хаснователє зоз оддалєних терминалох источасово хасную компютерску систему

conversion конверзация; процес претворйованя єдного формату податкох до другого

conversion device пошоренє за конверзацию

conversion programs програми за конверзию; програми хтори оможлївию хаснованє истих програмох на компютерох рижних продуковательох

convert конвертовац; претвориц нумеричну информацию єдней числовей системи до одвитуюцей информациї у другей числовей системи

converter конвертор, претворйовач

converting конвертованє

convert program програма за конверзию

cookbook „кухарка”; компютерски приручнїк зоз упутствами о тим як треба зробиц специялни задатки у даєдней апликациї; документ хтори описує инсталованє и хасновање єдней програми крочай по крочай

cookie колачик; мала текстуална датотека хтора пришла зоз веб локациї хтора була нащивена и хтора ма здогадац тоту локацию на нащивителя кед ю знова нащиви

cooling system система за хладзенє; часц системи за климатизацию у компютерскей сали хтора отримує одвитуюцу температуру

cooperative installation кооперативна инсталация; компютерска система даскелїх фирмох хтори ровноправно хасную єй услуги

cooperative multitasking кооперативне паралелне окончованє вецей задаткох

cooperative processing кооперативне обробйованє

coordinate координата – велькосц зоз хтору ше дефинує горизонталне або вертикалне положенє точки або знака у ґрафикону або шеми на екрану, друковачу або плотеру; координовац – орґанизовац людзох, пошореня и процеси так же би ефикасно робели вєдно

coordinate data координатни податки

coordinate graphics координатна ґрафика

COP (Communications Output Printer) комуникацийни друковач; специялни друковач хтори повязани зоз терминалом

coprocessor копроцесор, помоцни процесор

copy преписац, копирац; команда зоз хтору ше вимага преписованє вибраних клїтинкох, односно тексту, до преходней меморияї (*clipboard*)

copy check преверйованє копираня

copy disk копиранє диска

copy program програма за копиранє

copy protection защита од копираня

copyright авторске право

cordless mouse бездротови миш; миш хтори нє повязани з компютером прейґ кабла а команди посила зоз електромаґнетнима габами прейґ подлоги за миша

core ядро; мали феромаґнетни елемент хтори затримує маґнетизм нєограничено длуго, а меня поларитет кед ше меня напрям рушаня електричней струї през преводнїки хтори вон облапя (хаснує ше за чуванє бинарних информацийох)

core allocation додзельованє меморії; одредзени локациї главней меморії резервую ше за одредзени намени: за резидентни програми, оперативну систему, хасновательово програми, податки, роботни подручя и под.

core image ядрова слика

CorelDraw корелдро, софтвер за рисованє

core matrix ядрова матрица

core memory ядрова мемория

core memory resident резидентна ядрова мемория

core storage/store оп. **core memory**

coroutine корутина; помоцна рутина хтора ше може поволовац (активовац) на вецей заводи

Corporate Document Management System (CDMS) корпорацийна система за управянє зоз документацию

correction корекция, виправянє

correction program корекцийна програма; програма або модул хтори ше хаснує под час гришки або после нєй, и хтори враца програму до стану у хторим була пред наставаньом гришки

corrective maintenance корективне отримованє

correlative indexing корелативне индексованє

corrupt очкодовац, погубиц; нєнароком нанєсц чкоду податком або пошореню на хторим ше находза податки

COS (Compatible Operating System) компатибилна оперативна система

cost analysis анализа трошкох

cottage key people вонкашнї сотруднїки; людзе хтори робя дома, а резултати преноша компанії прейґ комуникацийних линийох, дискох або других медийох

counter чишлїтель; локация у меморії або реґистер хтори служи за реґистроване числа повторйованя даєдного збуваня

counter capacity капацитет чишлїтеля

counter coupling спрагованє чишлїтельох; у електромеханїчних пошореньох, технїка комбинованя двох або вецей чишлїтельох до єдного чишлїтеля векшого капацитета

country code шифра держави; два букви на концу ґеоґрафскей адреси хтори означую матичну жем компютера

coupled computers паровани компютери

coupled transistors паровани транзистори

coupling спрагованє, паровање

courseware софтвер за обуку

cover покривка, щитнїк

cover page насловни бок; перши бок на хторим податки о мену посилателя, назви компанії, телефонским числу и под.

CPC (Card Programmed Calculator) калкулатор зоз карточку

CPE (Computer Performance Evaluation) евалуация перформанси компютера

CPI (Characters Per Inch) число знакох по инчу; число знакох хтори може видруковац по єдним инчу (найчастейше 10 а може буц 12, 14, 16 итд.), число одредзує хасновательу у рамикох розказа за друковање (*print*)

cps (characters per second) число знакох хтори може обробиц у секунди

CPU (Central Processing Unit) централни процесор

CPU cache оп. **cache**

CPU speed швидкосц централного компютера

CPU timer таймер централного процесора

CRAM (Card Random Access Memory) мемория з маґнетнима карточками

CRAM card маґнетна карточка; фалат маґнетного материялу на хтори може змесциц информациї у форми маґнетних точкох

CRAM deck пакет маґнетних карточкох; часц маґнетних карточкох нумерованих од 000 по 255

crash пад системи; претаргнуце роботи компютерскей системи пре гардверске очкодованє або софтверску гришку

crash recovery окрипенє од хиби; способносц компютера же би предлужел з роботу без векших утратох податкох

creation творенє датотекох

creation date датум твореня

creep цагац ше, шмикац ше; менянє даякей характеристики помали

crippled version верзия меншого капацитета; верзия софтвера або гардвера зоз зменшаним числом або обсягом функцийох хтора служи лєм за демонстрованє можлївосцох

criterion критериум

critical path критична драга; часово найдлугша драга у проєкту хтору треба прейсц у найкратшим чаше

CROM (Control Read-Only Memory) контролна РОМ мемория

crop marks ознаки за вистригованє

cropping вистригованє часцох сликох

crop tool алатка за вистригованє; алатка у програмох за рисованє хтора оможлївює видзельованє часци слики хтору ше сце затримац

crosscheck накрижне преверйованє; преверйованє резултатох з помоцу двох розличних методох

crosshair крижик; знак у форми крижика на екрану компютера за одредзованє координатох даєдней точки

cross hatching шрафованє; термин хтори ше хаснує у компютерскей ґрафики, а одноши ше на прекриванє зоз циньом єдней часци

рисунка зоз укриженима, паралелнима линиями хтори єднак оддалєни

cross-posting накрижне посиланє порученьох; на интернету, посиланє истого порученя на вецей зродни дискусийни ґрупи

cross reference накрижна референца

CRT (Cathode Ray Tube) катодна цива

CRT display екран зоз катодну циву

crudeware примитивни софтвер

cruise оп. **surf**

cryoelectronics криоелектронїка; конар електронїки хтори ше занїма зоз виучованьом суперпреводлївосци и других феноменох на нїзких температурох у електронских системох и пошореньох

cryogenetic memory криоґена мемория

cryptoanalysis криптоанализа; декодованє електронски шифрованих информацийох

cryptography криптоґрафия

cryptology криптолоґия; наука хтора ше занїма зоз винаходзеньом способох чуваня тайносци информацийох и онєможлївйованя нєовласценого приступаня

CSU (Channel Service Unit) єдинка за обслужованє канала

Ctrl (Control) key контролни тастер; тастер на тастатури компютера (ридко ше хаснує сам) зоз хторим ше меня вредносц тастера хтори ше прициска вєдно з нїм (звичайно ше зоз прицисканьом на тастер *Ctrl* и даєден други тастер витворює управяцка функция)

CTS (Clear to Send) сиґнал шлєбодней линиї; у серийних комуникацийох, сиґнал хтори означує порихтаносц за преношенє

curly quotes („”) ройтасти наводнїки

current address чечуца адреса

current ID идентификация чечуцого записа; адреса записа хтори ше праве обробює

current line чечуци шорик; шорик до хторого ше праве уноша податки або зоз хторого ше праве читаю податки

current record чечуци запис

current window активни облачок; облачок хтори ше у одредзеней хвильки хаснує, а находзи ше опрез других отворених облачкох

cursог курсор; лєгко обачлїви знак на екрану хтори ше може рушац, а означує позицию у хторей ше ма зявиц шлїдуюци знак накадзи будзе оддуркани на тастатури

cursor control key тастер за управянє зоз курсором

curve крива; ґрафичне представянє одношеньох медзи двома варияблами

curve plotter рисовач кривих, плотер

customer engineer инженєр отримованя; инженєр або технїчар хтори у мено продуковатеља превентивно и корективно отримує компютерску систему инсталовану при хасновательови

custom installation прилагодзене инсталованє; одноши ше на можлївосц же хаснователь одлучує хтори часци софтвера инсталує, як и до хторих менарох копира жридлово датотеки зоз дискети або компактних дискох

customization прилагодзованє, присподобйованє

customize прилагодзиц, присподобиц; пременїц часц софтвера же би одвитовал потребом конкретного хасновательа

cut одрезац, вистригнуц; команда програми за обробйованє текста зоз хтору ше вимага вистриговане означеного текста и преруцованє до баферу за укладанє

cut-and-paste вистригнї и налїп; ушорйовацка функция хтора часц текста (або даякого другого обєкта означеного зоз окремнима знаками) преноши на друге место у тексту

cutout вирезок, вистригнуте; у виндоуз окруженю, подручє слики хторе ше вибера з помоцу ножнїчкох (*scissors*) або алатки за виберанє обєктох (*pick tool*)

cutter резач; пошоренє за резанє паперу

cybercafe кибер кафич, интернет кафе; место дзе мож сурфовац на интернету и черац искуства зоз другима нащивителями

cybercash кибер (кибернетични) пенєж

cyberchat оп. **chat**

cybercop кибер (интернет) полицай; особа хтора одкрива и провадзи криминални дії на интернету (окреме спреводзки и знємирйованє)

cyberculture кибер (кибернетична) култура

cybernetics кибернетика; наука хтора ше занїма зоз преучованьом управяня и контроли у живих орґанизмох, машинох и дружтву вообще

cybersex кибер (кибернетични) секс

cyberspace кибер (кибернетични) простор

cycle циклус; шор операцийох хтори ше вше повторюю у устим рядошлїду

cycle counter чишлїтель циклусох; механїзм або пошоренє хторе реґиструє число повторйованьох даякого циклуса

cycle delay пожнєнє циклуса

cycle index индекс циклусох; число хторе указує кельо раз циклус окончени и хторе число повторйованьох задате

cycle reset ресетованє циклуса; поставянє индекса циклусох на початну або напредок одредзену вредносц

cycle time час циклуса

cyclic check цикличне преверйованє

cyclic code циклични код

cyclic storage/store циклична мемория; меморийна єдинка у хторей ше приступ ґу поєдинєчним локацийом може витвориц лєм прейґ утвердзених точкох у основним циклусу

cyclic transfer цикличне преношенє

cycling круженє, повторйованє функциї

cylinder capacity капацитет цилиндра

cylinder overflow прекроченє капацитета цилиндра, преполни цилиндер

D

DA оп. **direct access**

D/A converter диґитално-аналоґни претворйовач

dactylogram дактилоґрам; одцисок пальца хтори служи за идентификованє особи

daisy chaining зарясте надовязованє; серийне повязованє вецей пошореньох (читача, друковача итд.) зоз централним процесором з помоцу уходних/виходних маґистралох

damping придавенє; технїка зоз хтору ше онєможлївює прекрочованє граници одволованя колох або пошореньох

Dat (Digital audio tape) диґитална аудио пантлїка

data податки; знаки або континуални функциї зоз хторима оперує компютер або даяка друга машина за обробйованє податкох

data acquisition зберанє податкох; процес идентификованя, видзельованя, зєдиньованя жридлових податкох и уношеня до пошореня за пририхтованє

data address адреса податкох; локация у меморії на хторей ше находзи податок

data automation автоматизация податкох

data bank банка податкох

database база податкох

database accelerator пошвидшовач бази податкох; пошоренє хторе оможлївює швидше обробйованє податкох у роботи зоз базами

database administrator (DBA) администратор бази податкох; фаховец хтори ше стара о интеґритету бази, безпечносци, оптималних перформансох и реконструкциї у случаю гришки

database analyst аналитичар бази податкох

database designer проєктант бази податкох

database key ключ бази податкох

database language язик за бази податкох

DataBase Management System (DBMS) система за управянє зоз базу податкох

database partitioning сеґментованє бази податкох

database recovery реконструкция бази податкох; процес запровадзованя интеґритета бази податкох по пренаходзеню гришки

database status статус бази податкох

data bit бит податкох; бит хтори у асинхроним преношеню податкох представя єден знак

data block блок податкох

data boundary границa податкох

data bus драга преношеня податкох; маґистрала хтора ше хаснує за преношенє податкох интерно и екстерно до централного процесора, меморії и периферийних пошореньох або од нїх

data byte байт податкох

data cable каб(е)л за преношенє податкох

data carrier ношитель податкох

data cassette касета за податки

data cell клїтинка податкох; найменша єдинка податкох хтора ше нє може далєй дзелїц

data chain ланц податкох

data (D) channel канал за преношенє податкох

data check преверйованє исправносци податкох

data cleaning чисценє податкох

data code код податкох

data code conversion конверзия кода податкох

data collection зберанє податкох

data communication channel комуникацийни канал за податки

data communications processor процесор за преношенє податкох

data compaction компримованє податкох

data compression компресия (збиванє) податкох

data concentration концентрация податкох

data condensation оп. **data compression**

data control контрола податкох

data control system система контроли податкох

data conversion конверзия податкох; процес претворйованя єдней форми податкох до другей

data corruption очкодованє податкох

data counter чишлїтель податкох

data definition дефиниция податкох; програмски вислов хтори описує характеристики, означує одношеня або поставя контекст податкох

data delimiter гранїчнїк податкох; знак хтори ше хаснує за роздзельованє лоґичних єдинкох податкох, т. є. польох, складох итд.

data dictionary словнїк податкох

data directory менар (директориюм) податкох

data display визуалне приказованє податкох

data distribution дистрибуция податкох

data editing ушорйованє (пририхтованє) податкох

data encoding кодованє податкох; поступок зоз хторим ше податки зазначени зоз єдним множеством знакох виражую зоз даєдним другим множеством знакох

data encryption шифрованє податкох; прекладанє податкох до шифрованей форми так же их нєовласцена особа (без ключа за дешифрованє) нє може розумиц

data entry уношенє податкох

data entry device пошоренє за уношенє податкох

data error гришка у податку

data exchange system система черанки податкох

data expansion преширйованє податкох, розпакованє податкох; поступок врацаня зжатих (*compressed*) датотекох до їх першобутней форми

data export вивоженє податкох; можлївосц виписованя податкох зоз бази податкох и хасновање у даєдним другим модулу

data file датотека; орґанизоване множество податкох порихтане за хасновање

data file processing обробок датотекох

data flow цек податкох

data format формат податкох; напредок одредзени розпорядок знакох, польох, шорикох итд.

data formatting форматованє податкох; одредзованє структури нумеричних и алфабетских податкох и дефинованє велькосци и типу каждого податка

data frame рамики (блок) податкох; податки хтори ше на мрежи преноша як цалосц

datagram дияґрам податкох, датаґрам

data handling руковање зоз податками

data-handling equipment опрема за руковање зоз податками

data hierarchy гиєрархия податкох

data import увоженє податкох; хасновање (читанє) податкох хтори настали у даєдним другим модулу

data input уношенє (уход) податкох; уводзенє податкох до обробйованя прейґ уходних пошореньох компютерскей системи

data-input unit єдинка за уношенє податкох

data interchange черанє податкох

data inventory инвентар податкох

data item елемент податка; найменша адресибилна єдинка податка хтора може мац у себе произвольне число битох и байтох

data jack утичнїца за податки; мурови або столни конектор за повязованє компютерох мрежи у єдним будинку

data leakage одцеканє податкох; траценє податкох зоз компютерского мения

data librarian библиотекар податкох; особа хтора ше стара о дискох, пантлїкох и приручнїкох, контролує их, реґиструє и провадзи хасновање тих ресурсох

data library библиотека податкох

data link вяза медзи податками

data location локация податка

data logger записовач податка

data management управянє зоз податками; множество функцийох орґанизованя, меморованя, реґистрованя, локализованя, пребераня и отримованя ажурносци податкох

data manipulation рукованє зоз податками; окончованє стандардних операцийох зоз податками (сортиранє, спойованє, уходни/виходни операциї, виробок звита и под.)

data move instruction инструкция за премесцованє податкох

data multiplexer мултиплексор податкох; функционална єдинка хтора оможлївює источасове преношенє податкох зоз двох або вецей терминалох

data name назва податкох

data network мрежа податкох

data organization орґанизация податкох

data output виход податкох

data path драга податкох; драга по хторей ше рушаю податки од свойого наставаня по компютер, у компютеру и од компютера по хасновательа

data preparation пририхтованє податкох

data presentation представянє податкох

data processing (DP) обробйованє податкох

data processing technology технологґия обробйованя податкох

data processing unit єдинка за обробйованє податкох

data processors процесори у найширшим смислу; пошореня хтори можу окончовац рижни операциї зоз податками (калкулатори, пошореня зоз предзиравенима карточками, аналоґни компютери, диґитални компютери, интелиґентни терминали итд.)

data protection защита податкох

data purification пречисцованє податкох

data quantity количество податкох

data record запис податкох

data recovery реконструкция податкох

data reduction редукованє податкох

data representation представянє податкох

data security безпечносц податкох

data segment сеґмент податкох

data selection селекция податкох

data set множество податкох, датотека

data set name мено датотеки

data sharing дзелєнє податкох

datasheet роботни лїсток; табела у програми за табеларни рахованя

data source жридло податкох

data stream цек податкох

data striping сеґментованє податкох

data structure структура податкох

data switching center центер за дистрибуцию податкох

data synchronization синхронизованє податкох

data transfer преношенє податкох

data transfer channel канал за преношенє податкох

data translation прекладанє податкох

data type тип податкох; интерни способ приказованя податкох або функциї – цалочислови тип, реални, лоґични и комплексни

data validity валидносц податкох

data verification верификованє податкох

date датум; команда програми за обробйованє текста зоз хтору ше вимага уруцованє чечуцого датума до документа

date card карточка зоз датумом

datum єдинка податкох; єден знак або число итд. хтори кодовани так же го компютер може обробиц

daughter board приключна („дзивка") плоча; плоча хтора ше приключує на основну (матичну) плочу (*motherboard*) як опция за даяку функцию

DAV (Digital Audio Video) connector диґитални аудио/видео конектор

day clock електронска годзинка; пошоренє хторе мера час у цеку 24 годзинох и (под контролу програми) може иницирац окончованє даякей операциї на задати час

DB (DataBase) база податкох

dB (decibell) децибел

DBMS (DataBase Management System) система за управянє зоз базу податкох

DC (Define Constant) дефинованє константи

dc скр. од **direct current**, **display console**

DCD (Data Carrier Detected) одкрити ношитель податкох

DCP (Distributed Communications Processor) процесор за розконарену мрежу комуникацийох

DDI (Digital Document Interchange) черанє диґиталних документох

DDR (Double Data Rate) мемория зоз дупловану швидкосцу преношеня податкох

dead file нєактивна датотека

dead key нєактивни тастер

deadlock шлєпа улїчка; ситуация до хторей може присц на мрежи кед єден хасновательзамкнє датотеку ґу хторей други хасновательжада приступиц

dead time час застоя; правенє паузи медзи двома зроднима операциями – же би ше обкеровало преклопйованє

dead zone нєвихасноване подручє

debatable time спорни час

deblock деблоковац

debug одклонїц гришку

debugging routine рутина за одклоньованє гришкох

decade декада

decade counter декадни чишлїтель; чишлїтель хтори чишлї по дзешец та ше враца на нулу при шлїдуюцому чишлєню

decatenate роздзелїц

deceleration time час застановйованя

decentralized data processing децентрализоване обробйованє податкох

deci деци; метрични префикс хтори означує єдну дзешатину або дзешату часц (10^{-1})

decibel децибел

decimal character децимални (декадни) знак; кажди знак представени зоз комбинацию цифрох од 0 по 9

decimal digit децимална (декадна) цифра; єдна зоз дзешец цифрох (0-9)

decimal number децималне (декадне) число; число хторе ше состої зоз єдней або вецей цифрох децималней числовей системи

decimal place децималне место; положеня хтори ше находза направо од децималней запяти

decimal point децимална запята

decimal point alignment поровнованє по децималней запяти

decimal-to-binary conversion конверзия зоз децималней до бинарней форми

decipher дешифровац

decipherer дешифрователь

decision одлука

decision box „хижка” за одлуку

decision making одлучованє

Decision Support System (DSS) система потримовки у одлучованю

deck ґрупа пошореньох

declaration декларация; часц програми у хторей ше дефинују вариябли, константи, поля, датотеки, уходни и виходни пошореня, подпрограми за цалу програму або за одредзени часци програми

declarative language декларативни язик

decode декодовац; претвориц кодовани податки до першобутней форми з примену множества точно одредзених правилох

decoder декодер

decoding декодованє

decoding matrix матрица за декодованє

decollate роздзелїц

decompiler декомпилатор; програма хтора пробує ґенеровац програму на жридловим язику походзаци од програми на машинским язику (од програми хтора настала у процесу прекладаня)

decompress декомпримовац, розпаковац

decrement field польо за зменшованє

decryption дешифрованє

dedicated channel наменски канал

dedicated computer наменски компютер

dedicated line резервована линия

deenergize виключиц

default напредок поставена (понукнута) вредносц, предпоставена (подрозумйована) алтернатива; вредносц параметра або можлївосц хтору оперативна система хаснує кед хасновательнє дефинує свой вибор

default button важаца (подрозумйована) ґомбичка; у виндоуз окруженю, командна ґомбичка у рамику за диялоґ (*dialog box*) хтори ше активує кед ше прицишнє тастер *Enter*

default option предпоставена (подрозумйована) опция

default value предпоставена (подрозумйована) вредносц

defective track очкодована дражка

deferred print одложене друкованє; друкованє резултатох компютерского обробйованя хторе ше може одложиц по хвильку кед друковач будзе шлєбодни або кед ше знова запровадзи дочасово претаргнута вяза компютера зоз мрежу

deferrred processing одложене обробйованє

defined record дефиновани запис

define storage (DS) дефинованє подручя у меморії

deformation деформация; нєжадана пременка форми або змисту предметох, податкох, сиґналох, пошореньох

defragmentation дефраґментация; процес реорґанизованя податкох хтори змесцени на диск або до главней меморії так же би шицки меморийни локації були споєни

degradation деґрадация; стан кед система предлужує робиц, алє єй моц зменшана прето же ше даєдни єдинки або подсистеми нє можу хасновац пре губенє

deinstall деинсталовац; одстранїц софтвер зоз системи

deka дека; метрични префикс хтори означує дзешец раз векшу вредносц

DEL (Delete) понїщиц, висцерац; знак хтори ше хаснує за сцеранє погришних або нєжаданих знакох; оп. и **delete**

delay пожнєнє, затримованє

delay-line memory мемория зоз линию за пожнєнє (затримованє)

delay time час пожнєня (затримованя)

delete висцерай; команда програми за обробйованє текста зоз хтору ше вимага сцеранє знака, слова, колони, шорика, документа, подножя бока, сепаратора и других елементох документа

delete character (DEL) знак за сцеранє нєжаданого або погришного знака

delete EOL (End of Line) посцерац по конєц шорика

delete EOP (End of Page) посцерац по конєц бока

delete (Del) key тастер *Del*

deleting понїщованє, сцеранє

delimit розгранїчиц

delimiter знак за розгранїчованє

demagnetization демаґнетизация, розмаґнетизованє

demand mode режим окончованя команди

demand processing обробйованє на вимогу

demibold получарни

demo (demonstration) демонстрация; одноши ше на верзию софтверского пакета хтора ше пре рекламованє дистрибує безплатно

demodulator демодулатор; функционална єдинка хтора трансформує модуловани сиґнал до ориґиналного сиґналу

demount демонтирац; склонїц маґнетни медий за меморованє зоз пошореня хторе го чита и на нього уписує податки

demultiplexer демултиплексер; комуникацийне контролне пошоренє хторе унапрямує уходни податки на єден зоз виходох

dense list згуснута лїстина; лїстина у хторей шицки клїтинки маю у себе записи датотекох

density густосц; число шорикох, знакох, точкох або битох хтори ше можу меморовац на єдинки длужини

dependency зависносц

dependent value зависна вариябла

deposit депоновац; зачувац змист

dequeue вицагнуц зоз порядку чеканя

derelativization метода абсолутизациї

derived address виведзена адреса

derived font виведзени фонт; фонт хтори настава зоз пременку велькосци або зоз даякима другима пременками существуюцого фонта

desaturation однїманє засиценосци

descender долнє предлуженє букви; часц букви (напр. у малих буквох *p* и *y*) хтора ше пише под долнїм рубцом шорика друкованя, односно под основну линию (*baseline*)

descending order опадуюци рядошлїд

descriptive statement описни вислов

descriptor дескриптор; мемороване слово або ґрупа повязаних словох хтори помагаю же би ше класификовали або индексовали информациї (же би ше познєйше могло поволовац на нїх)

deselect понїщиц вибор

design проєктовац

design cycle циклус проєктованя; у софтверскей системи, комплетни план за виробок апликациї хтора облапя опис проблемох, розвиванє алґоритмох, кодованє програми, одкланянє гришкох и писанє документациї

design engineer проєктант; инженєр хтори проєктує гардверски продукт

designing program програма за проєктованє

desk calculator столни калкулатор

desk check преверйованє за столом

desktop десктоп; дацо досц мале же може стануц на канцеларийски стол; на сучасних персоналних компютерох, простор на екрану по хторим ше розмесцую елементи ґрафичного окруженя (облачки, иконочки итд.) при хасноваю компютера

desktop computer столни компютер

Desktop Management Interface (DMI) интерфейс за управянє зоз столним компютером

desktop organizer столни орґанизатор; програма хтора оможлївює лєпшу орґанизацию часу (календар, нотес, менар, автоматске телефонске поволованє и под.)

desktop publishing program програма за столне видавательство

desk-type digital computer оп. **desktop computer**

destination дестинация, одредзиско

destination disk дестинацийни диск; диск на хтори ше уписую резултати, информациї и др.

destination file дестинацийна датотека

destructive cursor деструктивни курсор; символ (индикатор позициї) на екрану терминала зоз чиїм ше рушаньом по екрану унїщую приказани знаки

destructive memory деструктивна мемория; тип мемориї чий ше змист може унїщиц зоз читаньом та ше муши обезпечиц автоматске затримованє змиста же би ше то онєможлївело (напр. зоз додатним напаваньом)

destructive read деструктивне читанє; у феритних меморийох, процес унїщованя информацийох на даєдней локациї зоз читаньом єй змиста

destructive readout оп. **DRO**

detachable keyboard заменююца тастатура; тастатура хтора нє убудована до истей шкатули у хторей и монитор, алє є зоз систему повязана з каблом

detail деталь

detail printing детальне друкованє

detect детектовац, одкриц; з помоцу специялного кода або даякей окремней направи, одкриц одредзени стан и нєправилносци/гришки у гардверу або софтверу

detection детекция, одкриванє

deterministic model детерминистични модел; математични модел за преучованє податкох познатих фиксних вредносцох и нєпостредних причиново-пошлїдкових (*cause and effect*) одношеньох

developer програмер; особа хтора розвива и формує компютерску систему

development tools алатки за розвой

device пошоренє; механїчна, електрична або електронска направа специялней намени

device address адреса пошореня

device cluster ґрупа („ґиризда”) пошореньох

device code код пошореня

device control character знак за управянє зоз пошореньом (углавним ше одноши на уключованє и виключованє)

device controller контролер пошореня

device control table контролна табла пошореня

device dependent зависни од пошореня

device down пошоренє виключене

device driver управяцка програма пошореня; софтверска компонента хтора оперативней системи дава нєобходни податки за роботу зоз одредзеним уходним/виходним пошореньом

device independence нєзависносц од пошореня

device name назва пошореня

device number число пошореня

device up пошоренє уключене

DGL (Data Generation Language) язик за ґенероване податкох

diacritical mark диякритични знак; фонетски знак хтори ше додава над або под букву же би указал на пременку значеня и вигваряня

diagnosis дияґноза

diagnostic check дияґностичне преверйованє

diagnostic error дияґностична гришка

diagnostic procedure дияґностични поступок

diagnostic program дияґностична програма

diagnostics дияґностика

diagnostic test дияґностични тест

diagram дияґрам

dialect диялект; окремна верзия компютерского язика, углавним менша модификация даєдного зоз основних язикох

dialed line виб(е)рана линия; комуникацийна линия хтора ше запровадзує зоз телефонским вибераньом

dialer виберач числа; часц програми за повязованє за давательом интернетских услугох

dialing виберанє; автоматске виберанє числа з помоцу програми за повязованє з давательом интернетских услугох

dialog box рамик за диялоґ

dialogue диялоґ

dial-up connection запровадзованє вязи на виберанє

dial-up networking програма за умрежованє у хторей заступене виберанє

dibit двобит, пара бинарних цифрох; єдна зоз шлїдующих комбинацийох бинарних цифрох: 00, 01, 10, 11

dichotomizing search дихотомне преглєдованє; процес преглєдованя у хторим ше ушорене множество податкох дзелї на два часци при чим ше єдна одруцує, а процес ше повторює на прилапеней часци док ше нє найдзе глєдани податок

dictionary словнїк податкох

dictionary program програма за роботу зоз словнїком

difference розлика; резултат операциї однїманя

differential backup диференцияльна резервна копия; знїманє резервних копийох лєм тих датотекох хтори ше меняли од хвильки кед знята предходзаца копия

differentiator диференциятор, коло за диференцованє

digest вивод

digit цифра, нумерични знак; ґрафични знак хтори представя цале число, у децималней системи єден зоз знакох од 0 по 9

digital диґитални

digital adder диґитални здавач

digital-analog converter диґитално-аналоґни конвертер; пошоренє за претворйованє диґиталних сиґналох до аналоґних велькосцох

digital assistant диґитални помоцнїк; пошоренє зоз клайбасом и малим екраном хторе ше може хасновац як адресар, календар, нотес и калкулатор

digital audio tape диґитална аудио пантлїка

digital camera диґитална камера; фотоапарат хтори слики нє знїма на филм алє до мемориї, меморийней карточки або на дискету

digital cash диґитални пенєж

digital circuit диґиталне коло

Digital Color Printer (DCP) диґитални друковач у фарбох

digital communications диґитални комуникациї; комуникациї у хторих ше шицки информациї преноша у бинарно кодованей (диґиталней) форми

digital computer диґитални компютер; компютер хтори обробює лєм дискретни податки (бинарне кодованє)

digital data диґитални податки; податки представени у форми цифрох

digital data transmission диґиталне преношенє податкох; преношенє информацийох хтори кодовани як шор (ряд) битох, за розлику од аналоґного сиґналу

digital decoder диґитални декодер; пошоренє за декодованє диґиталних податкох

digital divider диґитални дзелїтель

digital information диґитална информация

digital multiplier диґитални множитель

digital output диґитални виход

digital photography диґитална фотоґрафия; фотоґрафия хтора ше достава зоз електронским знїманьом з помоцу диґиталней камери або апарата

digital plotter диґитални плотер

digital printer диґитални друковач

digital recording диґиталне записованє

digital retouching диґиталне ретушованє; поступок за виправянє диґиталней фотоґрафиї у фарбох под контролу специялней програми

digital signal диґитални сиґнал

digital signature диґитални подпис

digital subtractor диґитални однїматель

digital system диґитална система

digital-to-analog converter диґитално-аналоґни конвертор

Digital Video Disk (DVD) диґитални видео-диск, ди-ви-ди; оптични диски хтори оможлївюю швидше приступйованє од других дискох, можу меморовац вельо векше количество податкох як звичайни компактни диски (*CD*)

digital video disk – erasable диґитални видео-диск чий змист може (по)сцерац

digital video disk player ди-ви-ди плеєр; пошоренє хторе оможлївює читанє записа зоз диґиталного видео-диска

digital video disk – recordable диґитални видео-диск на хтори може писац

digital video technology диґитална видео технолоґия

digital voice recorder диґитални диктафон (знїмач гласа)

digitize диґитализовац

digitized image диґитализована слика; слика хтора конвертована до диґиталней форми з помоцу скенера, односно аналоґно-диґиталного претворйовача

digitized speech диґитализована бешеда; людска бешеда претворена до диґиталней форми з помоцу одредзених пошореньох

digitizing диґитализованє

digit period час сиґналу цифри; часови интервал медзи зявйованьом двох пошлїдовних сиґналох цифри

dimension димензия; дефинована велькосц табели або матрици

dimension declarator декларатор димензиї; число хторе означує же чи табела єдно-, дво- або тродимензионална

DIMM (Dual Inline Memory Module) меморийни модул зоз двома шорами контактох

dimmed мутни, бляди; одноши ше на команду у мению виписану зоз шивима (место зоз чарнима) буквами, цо гутори бешеднїкови же ю нє може вибрац, т. є. же му є у тей хвильки нєдоступна

DIN connector конектор по ДИН-у

diode диода; електронске пошоренє хторе оможлївює цек струї у єдним напряму, а онєможлївює цек струї у процивним

DIP switch ДИП преклопнїк; гардверски елемент хтори ше хаснує за менянє конфиґурациї компютерских компонентох и периферийних пошореньох

direct access директни приступ

direct access file датотека зоз директним приступом

direct access library библиотека зоз директним приступом

direct access memory мемория зоз директним приступом

direct action virus вирус директней акциї; вируси хтори по порушованю инфикованей програми инфикую даскельо датотеки або окончую даяку (найчастейше злонамирну) активносц

direct address директна адреса

direct cable connection директна вяза зоз каблами; нєпостредна вяза двох компютерох за хтору ше хаснує єден каб(е)л а нє модем або даяки други активни интерфейс

direct control директна контрола

direct current єдносмислова струя; цек електронох у єдним напряму

direct data entry директни унос податкох; уношенє податкох до компютера прейґ жридлових документох хтори компютер може препознац або прейґ терминала

direct instruction директна инструкция

direct memory access (DMA) директни приступ ґу меморії; метода зоз хтору ше податки барз швидко преруцую медзи периферним пошоренями и главну меморию без интервенциї микропроцесора

direct output директни виход; резултати обробйованя (друковани лїсток, визуални приказ и под.) хтори ше доставаю такой по законченю обробйованя

direct processing директне обробйованє

direct read after write (DRAW) директне читанє по уписованю

direct read during write директне читанє у цеку уписованя

direct seek директне глєданє

direction напрям

direction key тастер за напрям; тастер хтори курсор порушує нагоре або надолу, налїво або направо

directive директива, розказ

directory директориюм, менар; датотека хтора ма у себе ґрупу зродних датотекох

directory name назва директориюма (менара)

directory tree древо директориюма (менара); ґрафични приказ структури директориюма (менара) на диску

directory window облачок директориюма (менара)

disable онєможлївиц, виключиц

disabled онєможлївени, виключени

disassembler дисасемблер; програма хтора машински код знова преклада до асемблерскей символичней инструкциї

disaster recovery окрипенє од катастрофи; методи и поступки за врацанє компютерскей системи до полного оперативного стану по катастрофалним претаргнуцу (облапене и реконструованє страцених податкох)

disc оп. **disk**

disconnect дисконектовац, виключиц

disconnect signal сиґнал за дисконектованє (виключованє)

discrepancy нєскладанє, нєусоглашеносц

discrete data дискретни податки

discrete signal дискретни сиґнал

discretionary hyphen условна смужка; нєвидлїва смужка зоз хтору ше сообщує програми же би слово требало роздзелїц праве на тим месце

discussion group дискусийна ґрупа

disengaged шлєбодни, ошлєбодзени

disinfect дезинфековац; поглєдац вирус у компютерскей системи и одстранїц го

disjoint networks роздзелєни мрежи

disk диск; округла метална плоча, з обидвох бокох прецагнута зоз маґнетним материялом

disk access приступ ґу диску

disk access mechanism приступни механїзм диска

disk buffer бафер диска; подручє у главней меморияї компютера, резервоване за чуванє податкох хтори ещи нє виписани на диск

disk cache кеш мемория диска; часц компютерскей меморияї з директним приступом хтора служи за дочасове чуванє часто

хаснованих информацийох зоз диска же би ше ґу нїм цо скорей приступйовало

disk capacity капацитет диска

disk copying копиранє з диска на диск

disk directory директориюм (менар) диска; список датотекох на диску зоз їх назвами, велькосцами, датумом остатнього ажурованя итд.

disk drive погон за диски; механїзм за порушованє маґнетного диска або пакета дискох и управянє зоз їх обрацаньом

disk duplication дупловане диска; оп. и **disk copying**

disk envelope кошулька за диск; обмоток зоз специялного материялу у хторим стої диск

diskette дискета, зогинаци диск

disk failure хиба на диску, нєправилносц у роботи диска

disk file датотека на диску

disk formatting форматованє диска; процес хтори окончує оперативна система або даяка услужна програма, а твори го знїманє информацийох хтори оможлївюю читанє податкох зоз диска або уписованє податкох на диск

disk head глава диска

disk interface интерфейс диска

disk jacket обмоток за диск; звичайно зоз специялного паперу або пластики, нє знїма ше (за розлику од *disk envelope*)

disk latency пожнєнє диска; час хтори прейдзе од хвильки кед ше глави за читанє/уписованє позициону над одвитуюцу драгу твардого диска по хвильку кед ше одвитуюци сектор плочи доводзи под ню; цо ше плочи диска швидше обрацаю, пожнєнє менше

disk memory мемория на диску

disk mirroring пресликованє диска

Disk Operating System (DOS) оперативна система на диску

disk optimizer оптимизатор диска

disk-oriented system система ориєнтована на диск

disk partition партиция диска; логичне оддзелєнє на физичним диску

disk prep пририхтованє диска

disk record запис на диску

disk sector сектор диска; час кружней драги хтора одвитує єдному блоку податкох

disk slot утичнїца (отвор) за диск

disk speed швидкосц диска

disk storage мемория диска

disk surface поверхносц диска

disk tools алатки за диск

dismount демонтирац

dispatch дац на окончованє; вибрац задаток хтори ше будзе окончовац шлїдуюци (по його приоритету) и порихтац го за окончованє

dispatcher диспечер; резидентни модул оперативней системи хтори запровадзує рядошлїд вимогох за обробйованє

disperse розподзелїц, розшац

dispersion дисперзия, одступанє; ступень по хторим ше податки розликую од обчекованей вредносци

displacement фактор порушованя; розлика медзи основну (*base*) адресу и стварну адресу на машинским язику

display дисплей, екран

display adapter адаптер дисплея (екрана)

display background позадина визуалного приказу

display console конзола зоз дисплейом (екраном)

display circle циклус дисплея (екрана); шицки операциї хтори ше муша окончиц же би ше компютерска слика зявела на екрану

display image слика на дисплею (екрану)

display line шорик на дисплею (екрану)

display terminal терминал за визуалне приказованє

display unit єдинка за визуалне приказованє; кажде пошоренє (плотер, катодна цива, линийни друковач, чечни кристал) чий виход ґрафична, сликова або даяка друга форма записованя

distance розмакнуце, розлика

distortion деформация

distributed databases дистрибуовани бази податкох

distributed file system система дистрибуованих датотекох

distributed memory дистрибуована мемория; мемория у вецейпроцесорскей системи подзелєна так же кажди процесор може барз швидко приступиц ґу своєй локалней меморії

distributed network дистрибуована мрежа

distributed processing дистрибуоване обробйованє

distributive sort дистрибутивне сортиранє

divide check преверйованє дзелєня

dividend дзелєнїк

divide time час дзелєня

division by zero дзелєнє зоз нулу

divisor дзелїтель

DLC (Data Link Control) контрола вязи медзи податками

DLP (Digital Light Processing) диґиталне обробйованє шветлосци

DMA (Direct Memory Access) директни приступ ґу меморії

DNS (Domain Name System) система назви домена; система серверох на интернету хтора описни адреси преклада до нумеричних

doc скр. документ

dock припоїц („укотвиц”); приключиц преношаци компютер на базну станїцу

docking припойованє; приключованє преношацого компютера на столне приключне пошоренє

docking station приключна станїца („котвище”)

doctype (document type) тип документа

document документ

document accessing system система за приступйованє ґу документу

document alignment поровнованє документа

documentation документация

document formatting форматованє документа; у обробйованю текста, форматованє (поставянє марґинох, насловох, фуснотох и под.) хторе ше одноши на цали документ

document imaging пресликованє документа; конвертованє (диґитализация) паперових документох до електронских документох на скенеру або подобним пошореню

document layout преламованє документа; розмесцованє текста, сликох и других обєктох на боку або на екрану

document number число документа

document processing обробйованє документох

document reader читач документох

document retrieval пребераннє документа; процес доставаня глєданих податкох з меморийного пошореня, а потим пририхтованє звита

document scanner скенер документох

dodge tool алатка за ошвицованє

domain домен; часц урядовей адреси компютера на интернету хтора ше у електронскей адреси находзи за знаком ет (@)

domain controller управяч (контролер) домену

domain name назва домену; кажди компютер на интернету ма єдинствену назву домену хтора представя його єдинствену идентификацию

donationware донирани софтвер

dopant адитив; у продукциї полупреводних електричних компонентох (диодох, транзисторох и интеґрованих колох) елементи (арсеник, бизмут, фосфор) хтори ше додаваю полупреводному материялу же би ше звекшала преводлївосц

DOS оп. **Disk Operating System**

DOS import уношенє зоз ДОС-у; одноши ше на учитованє датотеки хтора структуована у формату ДОС и прекладанє тей датотеки до одвитуюцого формату

DOS kernel ядро ДОС-а

DO statement вислов *DO* („зроб”) зоз хторим ше наклада окончованє одредзених инструкцийох

dot точка

dot-pattern character точкасти знак

dots per inch число точкох по инчу

double buffering двойнїсте бафероване

double click два прицисканя (клики) на тастер миша

double dabble конверзия зоз подвойованьом

double density disk диск двойнїстей густосци; термин означує густосц меморованя хтора два раз векша од звичайней (*single-density disk*)

double-ended queue шор зоз двома концами; линеарна лїстина на хтору ше ставки можу додавац або зоз хторей ше ставки можу сцерац на обидвох концох

double frame дупли рамик

double-length word слово дуплей длужини; слово хторе ма два раз векше число знакох або цифрох од стандардного слова

double-precision number число двойнїстей точносци

double quote (") наводнїки; знак хтори ше часто хаснує у програмских язикох за оддзельованє рядох знакох

doubler дупловач; интерна компонента компютера хтора звекшує дату вредносц два раз, а хаснує ше у рутини за множенє

double-sided disk двобочни диск

double strike двойнїсте вдеренє; процес друкованя два раз на истим месце же би ше достали цмейши и грубши букви од звичайних

doublet двобитни байт

double-width character знак дуплей ширини; знак на друковачу або екрану два раз ширши од стандардней велькосци

double word check преверйованє чи существує дупликат слова; преглєдованє, пренаходзенє и спозорйованє же ше зявели два слова єдно за другим

down нєисправни

down arrow key (↓) тастер хтори порушує курсор за єден шорик нїжей

download учитац (превжац) зоз оддалєного компютера, даунлоудовац

download font учитай (даунлоудуй) фонт; преруц одредзену ґарнитуру буквох до меморії друковача

downward compatible компатибилни нанїжей; компютер (софтвер) хтори компатибилни зоз компютером старшей ґенерациї (зоз старшу верзию програми)

DP оп. **data processing**

draft copy роботна копия текста

drafting/drawing machine машина за рисованє, рисовач, плотер

drag цаганє, поцаговане; технїка цаганя ґрафичного обєкта по екрану зоз порушованьом миша при чим тастер нєпреривно прициснути

drag-and-drop цагай и спущ; метода порушованя обєктох з єдного места на друге так же ше прициска тастер миша док ше указує на обєкт, потим ше тастер миша трима прициснути, обєкт ше цага по жадане место, тастер ше одпущує а обєкт ше спущує

drag handle ручка за цаганє

drawing рисованє

drawing programs програми за рисованє

drill down преходзенє нанїжей по мению

drive погон; оп. **disk drive**

drive mechanism погонски механїзм; множество механїчних и електромеханїчних елементох хтори служа за порушованє даєдного пошореня

driver погонске пошоренє, управяцка програма

DRM (Distributed Resource Management) управянє зоз дистрибуованима ресурсами

DRO (Destructive ReadOut) читанє зоз сцераньом

droid дроид, хлопски робот; оп. и **android**

drop спущованє; остатнї крочай у процесу прецагованя и пущаня (*drag-and-drop*)

drop-down list/menu падаюца лїстина / падаюци мени

drop-in упадованє битох; случайне зявйованє нєжаданого знака, цифри або бита на поверхносци маґнетного поля

drop-out випущованє битох

drop-out menu падаюци мени; мени хтори ше отвера кед ше указовач миша постави на ставку на линиї мения (на верху екрана) и прицишнє лїви тастер миша

drum бубен

drum plotter плотер зоз бубном

dry run преверйованє „насухо”, преверйованє без компютерскей опреми; оп. **desk check**

DSI (Digital Speech Interpolation) интерполация диґиталней бешеди; можлївосц при диґитализациї бешеди же би ше бешеда резала на часци при чим ше, кед особа цихо, нє преноши анї єден бит

DSL (Digital Subscriber Line) диґитална предплатнїцка линия

DSP (Digital Signal Processor) процесор диґиталного сиґнала

DSS (Decision Support System) система потримовки при оперативним (стратеґийним) одлучованю

DSVD (Digital Simultaneous Voice & Data) диґиталне симултане преношенє гласа и податкох; можлївосц же би ше преношели податки док ше бешедує на телефон

DTF (Define The File) дефинуй датотеку; макроинструкция у асемблерским язику зоз хтору ше дефинує характеристики логичней датотеки, тип обробйованя, главни зони меморияї и подпрограми

dual boot двойнїсте полнєнє; можлївосц же би ше при порушованю компютера вибрала єдна зоз двох оперативних системох хтори ше находза на диску на розличних партицийох

dual cable двойнїсти каб(е)л; кабловска система у хторей ше єден каб(е)л хаснує за посиланє а други за приманє

dual drive двойнїста погонска єдинка

dual processor двойнїсти процесор; два централни процесори у рамикох єдней компютерскей системи хтори можу робиц источасово

dual recording двойнїсте зазначованє; реґистрованє критичних податкох на двох местох так же машина може поровнац записи пре верификацию

dual scan screen екран зоз двойнїстим скенираньом

dual windows двойнїсти облачки; можлївосц, хтору дава одредзени софтвер, же би ше на єдним екрану паралелно зявели податки зоз вецей датотекох, односно табелох

dumb quotes ровни наводнїки; знаки чия форма иста и на початку и на концу навода

dumb terminal глупи терминал; терминал хтори нє ма свой микропроцесор

dummy фиктивни, фалшиви

dummy address фиктивна (фалшива) адреса

dummy cycle фиктивни (фалшиви) циклус

dummy instruction фиктивна (фалшива, празна) инструкция; инструкция хтора ше уноши до програми, алє ше нє реализує як инструкция, т. є. нє виволує окончованє даєдней операциї

dump виписованє меморії

dumping виписованє змиста меморії; преписованє часци або цалого змиста меморийней єдинки (звичайно главней меморії) на помоцну меморийну єдинку або на линийни друковач

duodecimal дуодецимални; хтори припада нумеричней системи зоз основу 12

duplex дуплексни; одноши ше на канал хтори преноши податки у обидвох напрямох

duplex computer дуплексни компютер

duplex printer друковач зоз двобочним друкованьом

duplicate умножиц, дупловац; репродуковац податки так же ше ориґинални податки охабяю нєпременєни

duplicating unit пошоренє за умножованє

duplication дуплованє

dust tight герметично заварти (одпорни на прах)

DVD (Digital Versatile Disk) диґитални вецейнаменски диск; система оптичного меморованя хтора прилапює видео, аудио и текстуални податки, а характеризує ю векши капацитет и вельо векша швидкосц од звичайного компакт диска

DVD (Digital Video Disk) диґитални видео-диск

DVD (Digital Video Disk) player ди-ви-ди плеєр

DVD (Digital Video Disk) ROM ди-ви-ди РОМ; єднопасмови або двопасмови, єднобочни або двобочни диґитални видео-диск хтори ше уклада до персоналних компютерох

dwell time час кед система нє роби

dynamic address translation динамичне прекладанє адреси

dynamic allocation динамичне додзельованє

dynamic control динамична контрола; контрола хтора уключує можлївосц меняня инструкцийох у цеку обробйованя

dynamic debugging routine програма за динамичне чисценє гришкох

dynamic device reconfiguration динамичне менянє конфиґурациї пошореня; можлївосц же би ше менял статус пошореня, а же би ше при тим нє претарговало обробйованє

dynamic instruction динамична инструкция; шор машинских крочайох хтори компютер окончує у реалним чаше

dynamic memory динамична мемория; мемория на чипох чий ше уписани змист чува так же го микропроцесор у кратких интервалох обновює (*refresh*)

dynamic relocation динамичне премесцованє

dynamic storage динамична мемория; пошоренє за мемороване податкох хторе оможлївює порушованє и менянє податкох у часу так же податки нє вше доступни и муша ше стаємно ошвижовац, т. є. знова уписовац

dynamic web page динамични веб-бок; бок на вебу хтори ма утвердзену форму а пременлїви змист

E

EAM (Electrical Accounting Machines) електрични машини за раховане

earpiece мендюшочка; мала слухалка хтора ше кладзе до ухового коритка

EB (Electronic Book) електронска книжка, е-книжка

EB (Exabyte) ексабайт (1024 петабайти, 1018 байти)

e-bomb е-бомба, бомба у е-пошти

EC (Electronic Commerce) електронска тарговина

e-cash електронски пенєж; диґитални пенєж хтори служи за черанку прейґ интернета а може ше меморовац у активним банковим рахунку або на мудрей карточки

e-catalog е-каталоґ, електронски каталоґ

echo ехо; у преношеню податкох, врацанє пренєшеного сиґнала на його жридло зоз пожнєньом хторе указує же ше роби о рефлексиї сиґнала а нє о ориґиналу

echo checking ехо преверйованє

ECOM (Electronic Computer Oriented Mail) оп. **electronic mail**

e-commerce оп. **EC**

ED (EDit) processor процесор за ушорйованє текста

EDD (Electronic Document Distribution) електронска дистрибуция документох

edge detect filter филтер за одкриванє рубца; машинске слово у програми за рисованє або за компютерске обробйованє диґиталней слики хторе оможлївює провадзенє рубцох елементох слики и їх претворйованє до смугох и кривих

edit ушориц, порихтац за виход

editing ушорйованє

edit key тастер *Edit* хтори оможлївює преруцованє до режиму ушорйованя

edit mode режим ушорйованя

editor ушорйовач, едитор

EDO (Extended Data Out) RAM мемория зоз директним приступом и прешыреним виходом податкох; окремни тип меморії зоз приступом намислом (*RAM*) хтора ма прешырени виход податкох (*EDO*) и оможлївює швидши приступ ґу податком

EDP (Electronic Data Processing) електронске обробйованє податкох

education and entertainment (edutainment) образовно-забавни софтвер

EEROM (Electrically Erasable Read Only Memory) POM зоз хторого податки мож електрично висцерац

effective address ефективна адреса

effective time ефективни час

effect tool алатка за специялни ефекти

efficiency ефикасносц

e-finance (electronic financial services) е-финансованє, електронски финансийни услуги

e-form е-формулар

EGA (Enhanced Graphics Adapter) унапредзени адаптер за ґрафику

eight bit processor осмобитни процесор

eighty-column printer осемдзешат колонови друковач; друковач хтори може друковац лєм 80 знаки у єдним шорику

eject вируциц; ошлєбодзиц ношителя податкох (касету, карточку, дискету, диск) зоз одредзеного пошореня з прицисканьом на тастер або на ґомбичку

elapsed time clock годзинка за прейдзени час

electrical brushes електрични щеточки

electrical impulses електрични импулси

electrically alterable memory електрично вименююца мемория; меморийне пошоренє чий змист ше може меняц з помощу електричних сиґналох

electrographic pencil електроґрафични клайбас

electromechanical device електромеханїчне пошоренє

electron gun електронске дзело; пошоренє хторе продукує сноп електронох

electronic електронски

electronic banking електронске банкарство

electronic beam recording знїманє з помощу електронского снопа

electronic calculator електронски калкулатор

electronic cash register електронска реґистер каса

electronic catalog оп. **e-catalog**

electronic chart reader електронски читач дияґрама

electronic computer електронски компютер

electronic conference електронска конференция

electronic data acquisition/collection електронске зберанє податкох

electronic display електронски дисплей

electronic encyclopedia електронска енциклопедия

electronic form (e-form) електронски формулар, е-формулар

Electronic Funds Transfer System (EFTS) система за електронске преношенє пенєжних средствох

electronic library електронска библиотека

electronic mail (e-mail) електронска пошта, е-пошта

electronic money (e-money) електронски пенєж, е-пенєж

electronic music електронска музика

electronic pen оп. **e-pen**

electronic publishing електронске видавательство

electronics електронїка

electronic security електронска защита

electronic shopping електронске купованє

electronic switch електронски претарговач

electron tube електронска цива; електронска направа у хторей ше електронска преводлївосц обезпечує зоз рушаньом през вакум або ґазови стредок у нєпрепущуюцей склєняней шкатули

electrophotographic printer електрофотоґрафски принтер

electrosensitive paper електрочувствительни папер

electrosensitive printer електрочувствительни принтер

electrostatic memory електростатична мемория

electrothermal recording електротермичне записованє

element елемент

elementary item елементарни податок

element-name назва елемента

elimination factor фактор елиминациї

e-mail (electronic mail) е-пошта, електронска пошта, имейл, мейл

e-mail address адреса е-пошти / електронскей пошти, адреса имейла/мейла

embed уруциц, убудовац; одноши ше на уношенє знака або ґрупи знакох до єдного поля

embedded hyperlink уруцена (убудована) гипервяза

embedded object уруцени (убудовани) обєкт

embedded zeroes уруцени (убудовани) нули

embedding уруцованє, убудованє

emboss вистирчиц

em dash ем смужка; смужка чия ширина єднака ширини букви М, означує паузу або претаргнуце у вирeченю

emergency disk диск за урґентни случай

emergency maintenance урґентне отримованє

emergency switch претарговач за урґентни ситуациї

emoticon емотикон

emphasized character визначени знак

empty празни; випражнїц

empty list празна лїстина

empty medium празни медий

em space ем розмакнуце; типоґрафска мерна єдинка чия ширина, у векшини фонтох, єднака ширини букви М

emulation mode режим емулациї/имитациї

emulator емулатор; гардверска або софтверска компонента хтора ше окреме уклада и оможлївює же би єдна компютерска система прилапела програми и рутини другей системи

enable оможлївиц, допущиц; зоз сиґналом (кед слово о гардверу) або зоз индикатором (кед слово о софтверу) допущиц окончованє даєдней операциї або ю инициpац

encipher шифровац

encipherer шифратор, пошоренє за шифрованє

enclosure шкатула; метална шкатула хтора чува часци компютера од очкодованя, праху и под.

encode кодовац

encoder кодер

encoding кодованє

encryption шифрованє

end конєц; претаргнуц операцию

en dash ен смуга; смуга хтора широка як буква H (напр. 55–56)

end-data symbol символ конца податкох

end key тастер *End*; тастер служи за порушованє курсора на конєц шорика, параґрафа або комплетного текста у зависносци од софтвера зоз хторим ше хвильково роби

endless loop безконєчни ґузел

endnote енднота, надпомнуце на концу поглавя або на концу документа

end of file (EOF) конєц датотеки

end of job (EOJ) конєц роботи

end of line конєц линиї

end of message (EOM) конєц порученя

end of run конєц обробйованя

end-of-text (ETX) конєц текста

end of transmission конєц преношеня на далєко

end printing друкованє на дну

end user конєчни хасновательь

engine машина; друга назва за процесор або софтверски механїзм окремней намени

engineering department оддзелєнє за отримованє

Enhanced Graphics Adapter (EGA) злєпшани адаптер за ґрафику

enhanced keyboard преширена тастатура; тастатура хтора ма 101 тастер за розлику од стандардней тастатури хтора ма 84 тастери

enlarge звекшац

ENQ (ENQuiry) питанє; контролни знак при черанки информацийох медзи компютерскима центрами зоз хторим ше пита

идентификация и/або индикация статуса терминалней станїци або компютерскей системи

en space ен розмакнуце; типоґрафска мерна єдинка чия ширина, у векшини фонтох, єднака ширини букви H

enter войсц до системи; унєсц податки до централней єдинки компютерскей системи прейґ тастатури терминала або конзоли

enter key тастер *Enter*; тастер на тастатури компютера зоз хторим ше потвердзує вибор зоз мения, преходзи на нову операцию итд.

entertainment system система за забаву

entity ентитет; єдинка податкох хтору характеризую вредносци атрибута; особа, ствар, поняце або збуванє (стварни або абстрактни) хтори маю значеня за даяку орґанизацийну систему

entrance оп. **entry point**

entropy ентропия, ступень нєушореносци системи

entry уход, уходна велькосц

entry block уходни блок

entry instruction уходна инструкция

entry name назва уходней точки; символична адреса локациї на хтору може преруциц контролу

entry point уходна точка

entry time час уношеня

envelope обмоток; дияґрам пременки моци тона ґенерованого у компютеру (рост, опадованє, отримованє и сцихшованє звука)

environment окруженє, околїско

EOB (End of Block) конєц блока

EOF оп. **end of file**

EOJ оп. **end of job**

EOLN (End of LiNe) конєц шорика

e-pen (electronic pen) електронски клайбас, е-клайбас; инструмент за писанє хтори ше повязує прейґ УСБ приключка а податки хтори

ше уписую уноша ше прейґ примача притвердзеного за верх папера

EQ (EQual to) єднаки; релацийни оператор єднакосци

equality єднакосц; поняце хторе ше виражує зоз знаком єднакосци (=)

equation solver пошоренє за ришованє єдначинох

equipment опрема

equipment compatibility компатибилносц опреми

equipment failure нєисправносц опреми

equivalence еквиваленция; логґични оператор еквиваленциї

erasability of storage сцеранє меморії

erasable optical disk сцераюци оптични диск

erasable programmable read-only memory (EPROM) сцераюца ПРОМ мемория

erase посцерац

erase head глава за сцеранє

Erase Protect (EP) защита од сцераня

eraser сцерач

ergonomic keyboard ерґономска тастатура; тастатура хтора зменшує ризик од покалїченя ставца руки або гарсци

ergonomics ерґономика

error гришка, хиба

error analysis анализа гришкох

error checking преверйованє гришкох

error-correcting/correction code код за виправянє гришкох

error correction виправянє гришкох

error detection одкриванє гришкох

error handling руковане зоз гришками

error indicator индикатор гришки; знак, сиґнал або символ хтори означує гришку

error interrupt претаргнуце пре гришку

error list лїстина гришкох

error protection защита од гришкох

error rate процент гришкох; число гришкох при преношеню податкох на далєко у поровнаню зоз вкупним количеством посланих податкох

error-recovery procedures поступки за одкланянє гришкох

error report звит о гришкох

Esc (Escape) key тастер *Escape*; стандардни контролни тастер на тастатури компютера хтори ма рижнородне хаснованє: за уходзенє до мения и виходзенє з нього, за претаргованє (одуставанє од) започатей операциї, за повторйованє операциї итд.

escape сцекнуц, одступиц; напущиц започату операцию, команду або програму итд.

escape sequence секвенца за претаргованє чечуцей роботи

e-shop електронска предавальня, е-предавальня

e-stamp електронска марка, е-марка

Ethernet етернет; єден з перших типох локалних мрежох хтори розвила компания Ксерокс 1976. року

evaluation евалуация, оценьованє

evaluator евалуатор, оценьовач

even-numbered address парна адреса

even-odd check преверйованє парносци-нєпарносци

event збуванє, случованє

event chain ланєц збуваньох (случованьох)

events in progress чечуци збуваня (случованя)

Excel ексел; програма за вираховйованє и анализу нумеричних податкох ушорених до лїстинох и табелох

exception reporting реґистрованє одступаня

exchange черанка, заменьованє

exchangeable disk заменюючи диск; диск хтори нє вязани за одредзену єдинку та го мож зняц зоз єдней єдинки и положиц на шлєбодну

exclusion виключованє

exclusive ексклузивни, виключуюци; одноши ше на датотеку ґу хторей у єдней хвильки може приступиц лєм єден хасновательь

exclusive segments ексклузивни сеґменти, елементи хтори ше медзисобно виключую

executable file вивершна датотека; датотека зоз множеством инструкцийох у вивершней форми

execute окончиц, вивершиц

execute/execution cycle циклус окончованя (вивершованя)

execution окончованє, вивершованє

execution error гришка при окончованю (вивершованю)

execution phase фаза окончованя (вивершованя)

execution time час окончованя (вивершованя)

execution unit єдинка за окончованє (вивершованє); часц микропроцесора хтора оможлївює окончованє инструкцийох

executive instruction вивершна инструкция

executive system control управянє зоз вивершну систему

EXE file оп. **executable file**

exit виход; место на хторим ше закончую инструкциї або ше контрола преноши вонка зоз програми/подпрограми

exit point виходна точка; точка у програми на хторей ше преходзи до подпрограми

expand преширич

expandability преширйованє

expanded keyboard преширена тастатура; тастатура хтора ма нєстандардни тастери

expanded memory преширена мемория

expansion card карточка за преширенє

expert system експертна система

expiration date датум преходзеня (вицеканя); дзень после хторого нє мож хасновац датотеку, програму або софтверски пакет

explicit parallelism експлицитни паралелизм

exponent експонент

export вивоз, преношенє

exportable вивожаци, преношаци

expression вираз

extended addressing преширене адресованє

extended memory преширена мемория

extended precision преширена прецизносц

extension екстензия, преширенє

external buffer екстерни бафер

external CD ROM reader екстерни читач це-де диска

external commands вонкашнї команди

external error вонкашня гришка

external hard disk вонкашнї тварди диск; тип твардих дискох за преношаци компютери хтори нє їх интеґрална часц алє ше находза у окремней шкатули, вяжу ше з помоцу окремного кабла и можу ше преношиц

external modem вонкашнї модем

external signal вонкашнї сиґнал

extract екстраховац, видзелїц (вицагнуц) зоз архиви

extraction екстрахованє, екстракция; учитованє до мемориї лєм одредзених часцох складу (запису) або ґрупи складох

extranet екстранет; интернет технолоґия хтора ше хаснує за повязованє компанийох зоз їх дїловнима партнерами и комитентами

extrapolate екстраполовац; прешириц криву звонка подручя познатих точкох на основи єй цека у познатим подручю

eyedropper пипета, капкадло

eye icon иконочка у форми ока, сличка ока

ezine (electronic magazine) електронски часопис, е-часопис

F

f (frequency) скр. за фреквенция

F (Function) keys функцийни тастери

fabricated language штучни язик

face предньї бок, скр. од **typeface**

facility средство, пошоренє

facsimile факсимил, факс; документ хтори ше у диґиталней форми преноши прейґ телефонских линийох по факс машину

facsimile receiver примач факсимила

facsimile transmitter преноснїк факсимила

factor фактор

factor analysis анализа фактора

fail-safe system сиґурна система

fail-soft system система хтора толерує гришки

failure detection одкриванє хибох

failure-free operation робота без хибох

failure prediction предвидзованє хибох

fallout випадованє; прегорйованє компонентох под час випитованя у фабрики

FALSE нєточне; єдна зоз двох вредносцох хтору може мац єден лоґични вираз у формалней лоґики

false code фалшиви (нєисправни) код

false floor фалшиви (дупли) патос; патос хтори ше дзвига над прави патос, а под нього ше змесцую кабли, климатизация и воздушна изолация

family фамелия; множество компютерох хтори продукує исти продукователь

fan вентилатор

fanfold paper безконєчни папер; папер зоз перфорацию на єдним боку, прегнути (по бокох), у форми гармоники

fanzine (fan magazine) часопис фанох (обожовательох)

FAQ (Frequently Asked Questions) file датотека часто поставяних питаньох

fast-access information retrieval швидке пребераńє податкох

fast-access memory мемория зоз швидким приступом

fast core швидке ядро

fast shut down швидке гашенє компютера

FAT (File Allocation Table) табела розмесцованя датотекох; табела у стартним (*boot*) сектору каждей дискети, диска або партициї зоз информациями о велькосци, положеню и прикметох меморованих податкох

fatal error фатална гришка

fatware преобсяжни софтвер; софтвер хтори забера вельо простору на диску у спомалшує роботу компютера

fault гришка, дефект

fault detection/finding одкриванє гришки

faultless operation робота без гришки

fault searching глєданє гришки

fault tolerance одпорносц на гришки

favorites облюбени локациї

FAX оп. **facsimile**

fax machine факс-машина, факс

FCB (File Control Block) контролни блок датотеки

F connector еф конектор; коаксиялни конектор хтори ше насампредз хаснує у видео апликацийох

FD оп. **floppy disk**

feasibility study студия виводлївосци

feathered brush щеточки змегчаних рубцох; у програми за обробок сликох, ґрупа щеточкох за вицаговане розлятих рубцох

feature главна характеристика, прикмета

federated database зєдинєна база податкох

feed наполнїц/полнїц, увесц/уводзиц; унєсц/уношиц до машини материял хтори треба обробиц

feedback повратне спрагнуце; врацанє виходу (або часци виходу) на уход електронского кола або процеса обробйованя

feedback control контрола зоз повратним спрагнуцом

feed cycle циклус полнєня

feed track дзирки за порушованє пантлїки; шор дзиркох на паперовей пантлїки на хтори налєгую водзачки (на тот способ ше пантлїка порушує напредок)

female connector женски конектор

ferrite ферит; феромаґнетни плус керамични материял, при чим феромаґнетни материял ма вельку маґнетну преводлївосц а керамични материял ма вельку електричну одпорносц

ferrite core memory мемория зоз феритним ядром

ferromagnetics феромаґнетика

ferrous oxide фероксид; субстанца (оксид желєза) хтора ше може намаґнетизовац и зоз хтору ше обкладаю диски и пантлїки

fetch превжац, довесц; пренайсц и пренєсц податки або сеґменти програми зоз помоцней мемориї до главней (або до виртуалней)

fetch cycle циклус пребераня (доводзеня)

fetch-decode-execute превежнї – декодуй – оконч; три крочаї хтори микропроцесор окончує за кажду инструкцию зоз програмней меморії

fetch phase фаза пребераня инструкції

F-format фиксни формат

FFT (Final Form Text) конєчна форма текста

fiber оптичне влакно; ценке влакно од скла або даєдного другого превидного материялу хторе ше хаснує за преношенє оптичних сиґналох

fiber optics network мрежа зоз оптичнима влакнами

Fibonacci series Фибоначийов ряд; ряд цалочислових вредносцох у хторим перши два члени 0 и 1 або 1 и 2, а кажди шлїдуюци член єднаки суми двох предходзацих членох (1, 2, 3, 5, 8, 13 итд.)

fiche оп. **microfiche**

field польо

fieldata теренски компютери; опрема за автоматске обробйованє податкох наменєна воєним потребом и може ше хасновац у шицких условийох

field delimiter знак за розграничованє поля; знак (зукоса смуга, два точки, табулатор або розмакнуце) хтори оможлївює же би ше розпознал конєц поля

field name назва поля

field tested тестиране на терену

FIFO (FirstIn-FirstOut) перши вошол – перши вишол; знак хтори перши вошол до бафера (до шору чеканя) – перши ше и обробює

figurative constant фиґуративна (символична) константа;

figure shift преруцованє на цифри

file датотека, файл; команда у главним мению програми за обробйованє текста зоз хтору ше вимага писанє нового документа, отверанє, знїманє, друкованє або напущованє документа

file activity ratio процент хаснованя датотеки; одношенє медзи числом пременкох унєшених до датотеки и вкупним числом елементох у датотеки у цеку єдного часового периода

file analysis анализа датотеки

file backup резервна копия датотеки

file composition композиция датотеки

file conversion конверзия датотеки; пременка формата датотеки

file description опис датотеки; множество идентификацийних податкох (мено хасновательа, назва датотеки и лозинка) хтори датотеку єдинствено дефинує

file feed полнєнє датотеки

file find пренаходзенє датотеки; команда зоз хтору ше вимага пренаходзенє затрацених датотекох, на основи податкох або на основи назви, и то на шицких розполагаюцих меморийних пошореньох конкретней системи

file format формат датотеки

file fragmentation фраґментованє датотеки

file gap розмакнуце медзи датотеками

file interlock замиканє датотеки

file is corrupted датотека очкодована

file layout випатрунок датотеки

file management управянє зоз датотеками

file name назва датотеки; символична назва хтору хасновательдодзелює каждей датотеки при єй формованю и на хтору ше поволує при каждим хасноваю тей датотеки

file name extension законченє (екстензия) назви датотеки; знаки хтори ше додаваю ґу назви датотеки (по точки) же би ше повязала зоз апликацию у хторей настала (напр. суфикс *doc*)

file organization орґанизация датотеки; способ на хтори ше часци датотеки складаю на меморийни медий – секвенциялно, секвенциялно зоз индексом або релативно (розшато)

file print друковане датотеки; приказоване змиста датотеки на паперу

file printout видрукована датотека

file protection защита датотекох

file record compaction компримоване записа датотеки

file separator (FS) character знак за оддзельоване датотекох

file server сервер датотекох

file size велькосц датотеки

file title наслов датотеки; оп. и **file name**

File Transfer Protocol (FTP) протокол за преношене датотекох

file updating осучасньоване (ажуроване) датотеки

fill пополньоване; виполньоване завартей форми у компютерскей ґрафики зоз фарбу або ґрафичним прикладнїком

filler виполньовач

fill in виполнїц

film филм

film base основа филма; ценка синтетична плоча на хтору ше звичайно наноши материял хтори ше лєгко маґнетизує та може послужиц як меморийни або логични елемент

film recorder филмски записовач

FILO (FirstIn-LastOut) перши нука – остатнї вонка; способ меморованя и пребераня податкох зоз лїстини або табели по хторим ше перши меморовани елемент пребера остатнї

filter филтер

filtering program програма за филтроване

final result конєчни резултат

find найсц; команда програми за обробйоване текста зоз хтору ше вимага же би ше одредзени текст або формат пренашол у активним документу

find and replace найдз и замень; можлївосц хтору дава софтвер же би ше у документу глєдал одредзени знак або рядошлїд знакох и, кед

ше найдзе, заменює ше зоз другим знаком або рядошлїдом знакох

find file найдз документ; команда програми за обробйованє текста зоз хтору мож пренайсц документи у гоч хторим менару (директориюму) и на гоч хторим меморийним медию

fine index фини индекс; индекс хтори ше хаснує вєдно зоз висшим уровньом индекса за находзенє одредзеного складу датотеки

finger палєц, указованє зоз пальцом

fingerprint reader читач одциска пальцох

finite set конєчне (утвердзене) множество; множество хторе ма у себе утвердзене число членох

fire button тастер за штрелянє

firewall защитни мур, фаєрвол; апликация або сервер на интернету хтори щици интерну мрежу од вонкашнїх нападох, випитує податки хтори до нєй уходза и, кед нє одвитую задатим правилом, нє допущує им преход

firewire фаєрваєр; стандард хтори оможлївює барз швидке преношенє податкох, без медзисобного завадзаня, препущуюцу моц вельо векшу од препущуюцей моци маґистрали УСБ, препознаванє податкох рижних форматох, а хаснує ше як у/в маґистрала за камкордери, видеокасетни знїмачи, телевизори, диґитални камери и конзоли за бависка

first-generation computer компютер першей ґенерациї

first-generation language програмски язик першей ґенерациї

first in – first out оп. **FIFO**

first in – last out оп. **FILO**

first-level address адреса першого (найвисшого) уровня; адреса хтора ше нє индексує и нє модификує, алє указує точну локацию на хторей ше находзи конкретни операнд

first line indent уцаговане першого шорика пасуса

first-order subroutine подпрограма першого шорика

five-bit byte пейцбитни байт, квинтет

five-unit code пейцєдинкови код

fixed address фиксна адреса

fixed block фиксни блок

fixed-disk drive фиксни диск

fixed formats фиксни формати

fixed heads фиксни глави

fixed-length word слово утвердзеней длужини

fixed memory нєпременлїва мемория

fixed point утвердзена точка

fixed-program computer компютер зоз утвердзену програму; компютер хтори автоматски окончує утвердзени шор инструкцийох хтори нє може пременїц нїяки модул анї програма (до ньго мож убудовац лєм нови шор инструкцийох)

fixed-radix notation представянє з помоцу фиксней основи

fixed-size records записи утвердзеней длужини

fixed-width spacing фиксне розмакнуце; друкованє знакох у утвердзених горизонталних интервалох на боку

fixed word length фиксна длужина слова; одноши ше на утвердзене число знакох хтори одредзени компютер може третирац як цалосц

Fkey функционални тастер

flag идикатор, доявйовач

flame провокация; нєпристойне або увредлїве поручених у електронскей пошти або посилка за електронску конференцию

flash memory флеш-мемория, флеш

flash upgrade добудованє флеш-меморийї

flat-bed scanner ровни скенер

flat cable кляпчисти каб(е)л; вецейжилни каб(е)л хтори ше хаснує за спойованє вонкашнїх пошореньох зоз компютером

flat-panel display, **flat screen** ровни екран, кляпчисти монитор; компактни, ценки монитор виробени зоз технолоґию ґазовей плазми и чечних кристалох

flat table дводимензионална табела

flexibility флексибилносц

flexible disk оп. **floppy disk**

flexible gird флексибилна мрежа; линиї у форми роштеля (хасную ше при дизайнованю часописа) хтори оможлївюю друковане у вецей слупчкох розличних ширинох

flicker трепеценє, клїпканє; зявенє хторе настава як резултат меняня интензитета ошвиценосци екрана зоз швидкосцу од коло 25 пременки у секунди

flight simulator симулатор лєта

flip-flop флип-флоп, бистабилни спой; елемент з двома стабилнима станами (0 або 1) хтори може преходзиц з єдного стану до другого

flipping превраценє; одноши ше на можлївосц програми же би направела одраженє обєкта як у жвератку а може ше окончовац и вертикално и горизонтално (горе постава долу а лїве постава праве)

flippy floppy обрацаюци диск; одноши ше на диск од 5,25 инчи чийо обидва боки служа за меморованє, з тим же ше диск муши виняц зоз пошореня, обрациц и врациц до пошореня кажди раз кед ше преходзи на други бок

float плївац; пренєсц єден або вецей знаки з лївого боку на прави бок даєдного поля

floating address рухома адреса

floating decimal arithmetic аритметика рухомей децималней запяти

floating-point compaction компримованє з помоцу рухомей запяти; зменшанє обсягу податкох зоз хаснованьом нотациї рухомей запяти (напр. 35.000.000 мож представиц як 35 x 10^6 або 35(6) або 35 E6)

floating-point number число у рухомей запяти

floating toolbar плїваюца палета алеткох; шор алаткох хтори ше находзи такой под насловну пантлїку у облачку оперативней системи виндоуз, алє може ше премесцац и може завжац место на гоч хторим рубцу облачка апликациї

FLOP (FLoating point OPeration) операция у рухомей запяти

floppy disk дискета, зогинаюци диск, флопи

floppyless boot подзвиговане оперативней системи без дискети

floptical маґнетно-оптични; хасноване споя маґнетней и оптичней технолоґиї за витворйоване велькей густосци запису на специялних 3,5-инчних дискетох

flow analysis анализа цека

flowchart дияґрам цека

flow control контрола цека

flow of information цек информацийох

flow tracing провадзенє цека

flush left поровнац наліво; поступок автоматского поровнованя текста спрам лївей марґини

flush right поровнац направо; поступок автоматского поровнованя текста спрам правей марґини

flying heads лєтаюци глави; маґнетни глави за читанє/уписованє хтори лєтаю на воздушним заглавчку коло самей поверхносци диска, а у тим положеню их отримує велька швидкосц обрацаня диска

flyout menu вискакуюци мени

FMV (Full-Motion Video) видео система за приказованє диґиталних филмох

focusing фокусованє; виоштроване нєясней слики на екрану

FOD (Fax On Demand) факсимил на вимогу; автоматска система хтора на телефонску вимогу дава информациї

fog and haze замолгавиц; можлївосц у компютерскей анимациї же би ше оштри рубци анимираних обєктох и позадини могли ублажиц, т. є. змегчац

folder фасцикла, фолдер; програмски концепт контейнера до хторого ше ґрупую датотеки (як директориюм) або други фасцикли (фолдери)

folding складанє; єдноставна технїка трансформованя ключа зоз дзелєньом ключа на даскельо часци хтори ше потим здаваю (складаю) же би ше достала адреса

font фонт, тип буквох; множество знакох одредзеней велькосци, грубини и стилу; команда зоз хтору ше вимага менянє типа буквох у означеним тексту

font card карточка зоз фонтом

font editor програма за ушорйованє фонтох

font family фамелия фонтох; ґрупа зродних писмох

font size велькосц фонта

foolproof одпорни на гришки хтори спричинєни зоз нєфаховим и нєосторожним рукованьом

footer подножє бока, футер; окреме дефиновани блок текста або ґрафика на дну каждого бока у документу

footnote фуснота

footprint одцисок талпи

forbidden code забранєни (нєважаци) код

forbidden digit забранєна (нєважаца) цифра

force форсирац, примушиц; ручно претаргнуц окончованє програми або модула и виволац преруцованє контроли на друге место (на другу адресу)

forced display форсирани приказ; приказ хтори ше зявює без огляду на то же чи є вимагани (напр. поручєнє о гришки)

foreground перши план; у вецейпрограмним окруженю, подручє у хторим ше окончую програми високого приоритету

foreground job робота у першим плану

foreground processing обробйованє у першим плану

foreign file вонкашня датотека; хасновательова датотека чия ше назва нє находзи у менару, анї на системним диску, а существує лєм символична ознака тей датотеки у медию

fork конар

form формулар

formal error формална гришка

form alignment поровнованє формулара

formal language формални язик

format форматовац, задац розказ програми за обробйованє текста же би ше текст форматовал од места дзе ше находзи курсор; формат (форма податка, документа и др.)

format bar палета алаткох за форматованє

format error гришка у формату, погришни формат

format specification спецификация формату; дефинованє параметрох типу и длужини поля на уходу и виходу

formatted tape форматована пантлїка

formatting форматованє; поступок дефинованя випатрунка текста (марґини, розмакнуце медзи шорами, центрованє наслова и под.)

form feeding порушованє формулара (папера, текста); порушованє позициї за друкованє або визуалне приказованє на предходно утвердзени шор шлїдуюцого формулара, шлїдуюцого боку и под.

forms control buffer бафер за управянє зоз формуларами

formula формула

FORTRAN (FORmula TRANslation) фортран; висши програмски язик хтори оможлївює писанє компютерских програмох з помоцу аритметицких формулох

forum форум; дискусийна ґрупа на интернету

forward прешлїдзиц, форвардовац; послац поручepisнє (хторе пришло зоз електронску пошту) новому примательови, у истей форми або зоз предходну пременку

forward-backward counter чишлїтель напредок-назадок; пошоренє хторе може здавац або однїмац уход, односно може чишлїц напредок або назадок

forward slash (/) зукоса смуга

fountain fill концентричне виполньованє; способ виполньованя зоз фарбу даєдного предмета або поверхносци на екрану

four-address штироадресни; можлївосц же би инструкция одредзовала операцию и адреси штирох реґистрох

four-bit byte штиробитни байт, квартет

four-plus-one-address штири-плус-єден-адресни; метода одредзованя штирох адресох операндох и єдней контролней адреси

fourth-generation language язик штвартей ґенерациї

four-unit code штироєдинкови код

FPD (Flat-Panel Display) дисплей зоз ровну плочу, ровни екран

FPD (Full-Page Display) екран хтори приказує цали бок; екран хтори ма достаточну велькосц и резолуцию же би ше на нїм приказал бок формата A4

FPS (Frames Per Second) число кадрох (сличкох) у секунди

fractal фрактал; класа формох хтору характеризує нєправилносц а у компютерскей ґрафики ше часто хаснує за ґенероване сликох природи (пейзажи, хмари, лєси)

fractional part часц ламаного числа; часц числа направо од запяти

fragmentation фраґментованє, фраґментация; розподзельованє часцох истей датотеки до розличних подручйох диска

fragmented file розфаластована датотека; вецей оддзелєни часци єдней датотеки на даскельо рижних местох на диску

frame рамик, кадер; часц маґнетней або паперовей пантлїки на хтори мож уписац або зоз хторого мож пречитац рядошлїд бинарних цифрох хтори представяю єдинку информациї (знак або байт); єдна слика у рядошлїду сликох видео анимациї або видео знїмка

frame rate частосц кадрох; число сликох компютерскей анимациї у єдней секунди – векше число сликох дава квалитетнєйшу анимацию

framework рамик роботи (проєкта)

free block шлєбодни блок; блок меморії хтори ше у одредзеней хвильки нє хаснує

free field шлєбодне польо; польо хторе ше може змесциц на гоч хторе место

freehand tool алатка за рисованє зоз шлєбодну руку; оп. **pencil tool**

freenet безплатна мрежа; безплатна мрежна система хтора понука общи информациї и огранїчене приступйованє ґу интернету

free software безплатни софтвер; комплетни софтвер хтори ше безплатно дистрибуує хасновательом

free space шлєбодни простор; простор на диску або дискети хтори у одредзеней хвильки нє завжати зоз податками

freeze panes замарзнути очка; у роботи зоз табелами хтори векши од екрана (у екселу), можлївосц же би ше горня або лїва часц екрана замарзла а познєйше одмарзла (*unfreeze panes*)

frequency analysis анализа частосци

Frequently Asked Questions оп. **FAQ**

frendliness приятельске розположенє, єдноставносц

friendly приятельске, єдноставне

front panel предня плоча; оп. **control panel**

fry спражиц, прегориц; физичне унїщованє плочи за друкованє пре наглу пременку напруженя або моци струї, цо приводзи до прегорйованя єдного або вецей елементох на плочи

FTP оп. **File Transfer Protocol**

full access подполни приступ

full duplex подполни дуплекс; источасове преношенє податкох у обидвох напрямох зоз истим водом

Full Motion Video (FMV) видео система за приказованє диґиталних филмох

Full Motion Video (FMV) adapter адаптер за видео систему за приказованє диґиталних филмох

Full-Page Display оп. **FPD**

full path цала драга; назва драги хтора облапя шицки компоненти (єдинку диска, основни менар, подменар, назву датотеки або обєкта)

full-screen цали екран; случай кед апликация за приказованє хаснує цали екран

full-screen editing ушорйованє екрана; менянє, сцеранє або уруцованє шорикох у рамику єдного екрана

full-screen menu цалоекрански мени; мени хтори забера цали екран

full-system backup резервна копия цалей системи

full text цали текст

fully populated board цалком пополнєна плоча

function функция

functional character функционални знак

functional language язик за функционалне програмованє

functional unit функционална єдинка

function call поволованє функциї, поволованє функцийней подпрограми

function keys функцийни тастери; на тастатури компютера, тастери зоз ознаку *Fx* (дзе *x* число, найчастейше од 1 по 12) хтори ше можу програмовац так же би окончовали одредзену функцию

function-name назва функциї

functor функтор, лоґични елемент

funware бависка

fuzzy logic лоґика розплїнутих множествох; за тоту лоґику характеристичне же ше ступень правдивосци або нєправдивосци варияблох виражує зоз обсягом вредносцох медзи 0 (нєправдиве) и 1 (правдиве)

FYI (For Your Information) file датотека за твою информацию; датотека хтора обезпечує хасновити информациї початнїком на интернету

G

G Ґ; оп. **giga**

gain змоцньованє

galleys шлайфни; поєдинєчни слупчки хтори ше нїґда нє преламую, без огляду на формат видрукованого бока

gama correction корекция ґами; поступок зоз хторим ше виправя слаби приказ слики на мониторох зоз очкодованим пасмом фосфора

Gama Control Adapter (GCA) адаптер за управянє зоз бависками; коло хторе обробює (конвертує) уходни сиґнали зоз приключка за бависка

game pack пакет бавискох

game playing бавенє бавискох; хаснованє компютера (микрокомпютера, миникомпютера, централного компютера) за бавенє бавискох

game program програма за бависка

games computer компютер за бависка

gap розмакнуце, празнїна; розмакнуце медзи ґрупами сиґналох у даєдним часовим або просторним интервалу

gapless tape пантлїка без розмакнуцох; маґнетна пантлїка на хтору ше податки уписую континуовано, без розмакнуцох медзи словами

garbage шкарт, одпадок; информация у меморії хтора вецей нє важи и хтора нєпотребна – звичайно ше зявює як резултат операциї збиваня меморії

gas plasma display екран (дисплей) зоз ґазову плазму

gate капура, лоґичне коло

gate keeper чувар капури, защитни мур; оп. **firewall**

gauge мера; точно вимерац

Gb Ґб; оп. **gigabit**

GB ҐБ; оп. **gigabyte**

geek занєшени, зашалєни, занєшеняк

generalized routine ґенерализована рутина

general program обща програма

General Protection Fault (GPF) гришка у общей защити

general-purpose computer компютер общей намени

general-purpose language язик общей намени

general register общи реґистер

general reset обще ресетованє

generate and test ґенеровац и випитац; метода за ришованє проблемох з помоцу компютера так же ше перше ґенерує ряд можлївих ришеньох а вец ше кажде ришенє поєдинєчно випитує же би ше установело хторе одвитує у конкретним случаю

generated address ґенерована адреса

generation ґенерация

generation number ґенерацийне число

generator ґенератор

geographical database ґеоґрафска база податкох

germanium (Ge) ґерманиум

gesture recognition розпознаванє рухох

get набавиц, принєсц; императивна инструкция зоз хтору ше податки уписани на екстерни медиї за мемороване уноша до меморії же би ше пречитали

GFLOPS (**G flops**) ґиґафлопс, милиярда операцийох у рухомей запяти у секунди

gibberish штучни податки, одруток, шкарт

GIF (Graphics Interchange Format) формат за черанку ґрафичних датотекох

giga (G) ґиґа

gigabit (Gb) ґиґабит; вецей од милиярди битох, односно 1.073.741.824 бити

gigabyte (GB) ґиґабайт; вецей од тисяч милиони байтох (1.073.741.824), односно вецей од тисяч меґабайти (1.024)

gigahertz (GHz) ґиґагерц; частосц од милиярду повторйованьох у секунди

GIPS (Giga-Instructions Per Second) ґиґа (милиярда) инструкциї у секунди

GIS (Generalized Information System) ґенерализована информацийна система

glare блїщанє; рефлексия зоз поверхносци екрана

glare filter филтер процив блїщаня

glass disk memory склєняни меморийни диск

glide pad шлїзкаца подлога, плоча (таблїчка) чувствительна на прешмикованє (дотик)

glitch импулсне завадзанє, краткотирваца хиба

global ґлобални

global group ґлобална ґрупа

global network ґлобална мрежа; сателитска комуникацийна система хтора дава можлївосц хасновательом у цалим швеце медзисобно черац информациї

Global Positioning System (GPS) джи-пи-ес, ґлобална система за позиционованє; система хтора оможлївює прецизне одредзованє положеня мобилного телефона и посиланє тей информациї на екран мобилного телефона зоз хторого упуцена вимога

global search and replace ґлобалне преглєдованє зоз заменьованьом

global variable ґлобална вариябла

glossary ґлосар; словнїк хтори дава толкованє терминох зоз одредзеней обласци

glue споїц, злїпиц

go руш, почнї

go down пад системи

Gopher ґофер; услуга на интернету зоз интефейсом хтори засновани на менийох

go to идз на

GP (General Purpose) обща намена

GPS оп. **Global Positioning System**

grabber ґребер; програма за пребераńє сликох

graceful exit поступни виход; поступне закончованє процесу (аж и у условийох гришки), цо оможлївює повторне запровадзованє контроли и стан ровноваги системи

gradient tool алатка за прелїванє; алатка у програми за обробйованє сликох зоз хтору ше вибране подручє виполнює зоз спектром фарбох хтори почина з єдну а закончує ше зоз другу фарбу

grammar checker програма за преверйованє ґраматики

grammatical error ґраматична гришка

grandfather file датотека „дїдо”; найстарша копия матичней датотеки (концепция дїдо-оцец-син)

granule ґранула; єдна зоз єдинкох велькосци простора хтори ше резервує за датотеки на диску

graph ґрафикон

graphic acceleration card карточка за пошвидшованє ґрафики

graphical terminal ґрафични терминал

Graphical User Interface (GUI) ґрафични хасновательни интерфейс, ґрафична оперативна система

graphic board ґрафична плоча; плоча зоз електронскима колами хтора оспособює компютер же би робел зоз ґрафику або звекшує єй ґрафични можлївосци

graphic capabilities ґрафични можлївосци

graphic-data processing обробйованє ґрафичних податкох

graphic form ґрафична форма; физичне або сликове представянє податкох

graphic instrument ґрафичне пошоренє, ґрафични инструмент

graphic object ґрафични обєкт; линия або форма (елипса, ґомбичка, правоугелнїк, лук, слика) хтори ше рисую з помоцу розполагаюцих алаткох

graphic output ґрафични виход; резултат компютерского обробйованя у форми слики на екрану, друковачу або плотеру

graphics ґрафика

graphics accelerator ґрафични акцелератор

graphics character ґрафични знак

graphics pad ґрафична табла; уходне пошоренє хторе рушанє плочочки або клайбаса по поверхносци табли претворює до *x* и *y* координатох екрана

graphics program програма за ґрафику

graphics quality квалитет ґрафики

graph reader читанє ґрафиконох

gray scale скала шивих тонох

gray shading зацемнєнє

greater than векше од; термин хтори ше одноши на нєєднакосц числох

Grey code Ґрейов код; код у хторим ше декадни числа од 1 по 9 бинарно представяю так же, зоз звекшованьом декадней цифри за єден, лєм єдна бинарна цифра меня свою вредносц

grid шитко, координатна мрежа; горизонтални и вертикални линиї ґрафикона хтори помагаю одредзиц вредносц точки

grips лапачки; алатка хтора оможлївює же би ше курсор сам прибліжел ґу жаданому месту

gross index главни индекс

group ґрупа

group access ґрупни приступ; метода хтора оможлївює же би векше число хасновательох приступело ґу датотеки

grouped records ґруповани записи

group icon иконочка ґрупи

grouping ґруповане

grouping of records ґруповане записох; спойоване двох або вецей записох до єдного блоку хтори представя найменшу єдинку преношеня податкох медзи екстернима медиями и главну меморию

group item ґрупна ставка

group mark ознака ґрупи

group name назва ґрупи

group separator (GS) роздзельовач ґрупох

group window облачок ґрупи; у виндоуз окруженю, облачок хтори приказує членох ґрупи

guard bit защитни бит

guard circuit защитне коло

guard signal защитни сиґнал

guest госц

guest computer госцуюци компютер; компютер хтори роби под контролу централного компютера („домашнього”)

guidance управянє, одредзованє напряма

guide edge водзаци рубец

guidelines водзачки, водзаци линиї; претарговаци або полни вертикални и/або горизонтални линиї з помоцу хторих ше обєкти поровную

guru ґуру, фаховец

gutter розмакнуце медзи слупчками, медзислупчкова билїна

H

hack гакеровац

hacker гакер; особа хтора приступа ґу системскому софтверу нєовласцено, углавним зоз цильом же би вошла до системи защити

hacking гакероване

hair line ценка („як власка”) линия; найузша линия (коло 0,007 инчи, односно 0,178 милиметри) хтора ше може приказац на видрукованим боку

half-adder полуздавач, пошоренє за парциялне здаванє

half-adjust заокружованє на половки

half-duplex полудуплекс

half-duplex transmission полудуплексне преношенє

half-subtractor полуоднїмач, пошоренє за парциялне однїманє

halftone полутон, ниянсованє; друковане слики зоз скалу шивих тонох

half word полуслово; пошлїдовни шор битох, байтох або знакох хтори представя половку компютерского слова, а може ше адресовац як єдинствена цалосц

halt застановйованє (застой), претаргнуце роботи

halt and display застановйованє зоз порученьом

hammer млаток; одноши ше на удерни елемент у механїчних друковачох

Hamming code Геминґов код; єден зоз системох кодох за виправянє гришкох

hand calculator ручни калкулатор

hand-held personal computer ручни персонални компютер

handle ручка; руковац

handle event обробиц збуванє

handler рукователь

hand scanner ручни скенер

handshaking усоглашованє, „рукованє” („поздравянє”)

hands off режим без интервенциї оператера

hands on режим зоз интервенцию оператера

hand tool алатка рука; програмска алатка з помоцу хторей ше предмети або змист бока порушую у жаданим напряму

handwriting reader читач рукописа

handwriting recognition препознаванє рукописа

hanging indent вицагнути шорик; ситуация при форматованю текста кед перши пасус „виши" налїво од другей часци пасуса (напр. нумеровани лїстини, лїстини зоз знаками за чишлєнє)

hang-up претаргнуце вязи; команда зоз хтору ше претаргує вяза медзи компютерску систему и терминалом

hang-up prevention защита од претаргнуца вязи

hard-coded фиксно кодовани

hard copy тварда копия, тирваци запис

hard disk тварди диск; нєзогинаюца округла плоча, прецагнута зоз маґнетним материялом, находзи ше у герметично завартей шкатулки и обраца ше зоз вельку швидкосцу а хаснує ше за мемороване податкох и програмох

Hard Disk Drive (HDD) погон твардого диска

hard disk drive unit погонска єдинка твардого диска

hard drive purging чисценє твардого диска

hard error чежка (гардверска) гришка

hard hyphen обовязна смужка; смужка хтора представя часц слова (напр. *горе-долу*) и вше ше пише (за розлику од *soft hyphen*)

hardlock гардверска клатка

hard page break тварде преламованє бока; команда програми за обробйованє текста зоз хтору хасновательдефинує место дзе жада поставиц код за преходзенє на нови бок так же текст хтори шлїдзи почина на шлїдуюцим боку

hard return безусловне преходзенє до нового шорику

hard sector фиксни сектор

hard space фиксни розмак

hard tab тварди табулатор

hardware гардвер; механїчни, маґнетни, електрични и електронски пошореня/компоненти у рамикох компютерскей системи

hardware backup гардверске виписованє резервней копиї

hardware compatibility гардверска компатибилносц

hardware configuration гардверска конфиґурация

hardware conversion конверзия гардвера

hardware-dependent зависни од гардвера

hardware development розвой гардвера

hardware diagnostic гардверска дияґностика

hardware failure одказованє гардвера

hardware key гардверски ключ

hardware reliability сиґурносц гардвера

hardware resources гардверски ресурси; шицко цо потребне же би ше податки обробели автоматски и ефикасно (процесорски час, простор у главней мемориї, простор на помоцней мемориї и уходно/виходни пошореня)

hardware specialist фаховец за гардвер

hash команда # („проще”); команда у велїх клиєнтских програмох за преношенє датотекох (*FTP*) хтора вимага од хасновательа же би при посиланю каждого блока податкох указал знак #

hash search глєданє зоз помоцу знака #

hashtag (#) гештеґ; тип означованя метаподаткох хтори ше хаснує на дружтвених мрежох (напр. на Твитеру) и у других услугох микроблоґинґу, оможлївююци хасновательом же би лєгко пренашли порученя зоз одредзену тему або змистом

HASP (Hardware Against Software Piracy) гардвер процив софтверского пиратства

HCI (Human Computer Interface) интерфейс медзи чловеком и компютером

HD оп. **hard disk**

HDCD (High Density Compact Disk) компакт диск велькей густосци

head маґнетна глава; кольче зоз феромаґнетним ядром хторе служи за читанє, уписованє и сцеранє податкох на маґнетним диску, дискети або пантлїки

head alignment поровнованє главох

head-cleaning device пошоренє за чисценє главох

head crash очкодованє главох

header заглавє, гедер; надпризначка хтора ше состої зоз стаємних або идентификацийних податкох о ґрупи записох хтори шлїдза

header block блок заглавя

header file датотека заглавя

header information водзаци информациї

headers заглавє (заглавя/гедери); команда програми за обробйованє текста зоз хтору ше ушорює и форматизує заглавє (гедер)

header segment сеґмент заглавя (гедера)

head gap оддалєносц глави; розмакнуце од глави за читанє/уписованє по поверхносц меморийного медия (диска, дискети, пантлїки)

heading наслов, початна часц

headphones слухалки; примач звука хтори ше при хасноваю кладзе на главу

head positioning позиционованє главох

head switching уключованє/виключованє глави

heap розполагаюца мемория

help помоц; команда з помоцу хторей нєискусни хаснователь достава информациї о правилох за хасноване одредзеней часци софтвера

help desk служба за помоц

helper applications/programs помагаюци апликациї, помагаюци програми

help key тастер за помоц

Hertz (Hz) герц; єдинка за частосц – єден герц єднаки єдней пременки у секунди

hesitation дочасове застановйованє (ставанє); претаргнуце окончованя єдней програми же би ше окончели операциї зоз другей програми

heterogenous network гетероґена мрежа

heuristic program геуристична програма; програма хтора так конципована же може учиц и виправяц свой способ роботи у цеку длугшого окончованя

Hewlett-Packard Гюлит Пакард; калифорнийска компания хтора продукує широки спектер електронскей опреми, уключуюци компютери и периферни пошореня

hexachrome system шеснацфарбова система

hexadecimal гексадецимални; система числох зоз основу 16

hexadecimal digit (hexit) гексадецимална цифра, гексит; цифра у числовей системи зоз основу 16, член множества од 16 знакох: 0-9, *A*, *B*, *C*, *D*, *E* и *F*

HFC (Hybrid Fiber-Coaxial) cable гибридни оптично-коаксиялни каб(е)л

hidden file скрита датотека

hidden text скрити текст

hierarchical гиєрархийни

hierarchical database гиєрархийна база податкох

hierarchical memory system гиєрархийна система меморованя

hierarchical storage гиєрархийна мемория

hierarchical structure гиєрархийна структура

hierarchy гиєрархия

high density велька густосц

higher than high-level language векши од язика високого уровня

highest order bit бит найвисшого шора

high-level formatting форматованє високого уровня

High-Level Language (HLL) язик висшого уровня

highlighted text визначени текст, ошвицени текст

highlighting визначованє; процес зоз хторим ше єден сеґмент приказу на екрану твори обачлівшим зоз виволованьом трепеценя, клїпканя, звекшованя шветлосци або зоз меняньом одношеня медзи позадину и записом

highlight tool алатка за визначованє

high memory висока мемория

high-order digit цифра високого шора

high-order language (HOL) язик високого шора

high -performance equipment опрема високей перформанси

high-productivity language язик високей продуктивносци

high quality compression компримованє високого квалитета

high resolution (hi-res) висока резолуция; одноши ше на квалитет и прецизносц детальох на монитору хтори завиша од числа елементох слики (*pixel*) – кед векше число пикселох, лєпши квалитет и прецизносц (оштрина) слики

high-resolution graphics ґрафика високей резолуциї

high-speed computer компютер велькей швидкосци

high-speed printer (HSP) друковач велькей швидкосци

high tech висока технолоґия

high volatility велька нєстаємносц

highway маґистрала, главна драга информацийох

histogram гистоґрам

historical data историйни податки

history история

history run препатрунок историї

hit потрафенє, пренайдзене; при преглєдованю датотеки, одвит машини же конкретни податок пренайдзени; успишне преглєдованє бази податкох

hit key тастер за штрелянє; тастер на палїчки за бависко хтори у бавискох служи за штрелянє, а у других апликацийох за виберанє, иницираное даякей операциї и под.

hold затримац, зачувац; затримац информацию хтора ше находзи у єдним пошореню за меморованє податкох после преруцованя тей информациї на друге место

holding circuit коло за затримованє

holding/hold time час затримованя

hole дзирка (на карточки або на паперовей пантлїки)

hologram голоґрам; тродимензионални запис (слика) хтори ше продукує з помоцу вецей ласерох

holographic memory голоґрафска мемория

home початна локация

home address початна адреса

home computer хижни компютер

home directory початни менар

home key тастер *Home*; тастер на тастатури компютера зоз хторим ше курсор поставя на початок шорика, текста, датотеки

home page початни бок

home position початне положенє

home video game system хижна компютерска система за видео бависка

homogeneous network гомоґена мрежа; мрежа диструбуованого обробйованя хтора ма у себе компютерски системи подобного типа

Honeywell Ганивел; компания хтора ше занїма зоз проєктованьом и продукованьом компютерскей опреми

hook капча, приключок

hop скок, прескок

horizontal flow chart горизонтални дияґрам цека

horizontal menu горизонтални мени

horizontal ruler горизонтална ленийка

horizontal scroll/scrolling горизонталне порушованє (скроловане); рушанє текста/змиста наліво або направо по поверхносци екрана (хаснує ше кед текст/змист ширши од екрана)

horizontal shift slider шлїзкач горизонталного помкнуца; у роботи зоз програму за рисованє, шлїзкач хтори служи за горизонталне порушованє сликох

horizontal system горизонтална система; система програмованя при хторей ше инструкциї пишу прейґ цалого боку, єдна за другу (а нє єдна под другу)

horizontal tabulation горизонталне табулованє

host computer главни компютер, „домашнї”

host interface интерфейс главного компютера

host language „домашнї” язик

hostname назва компютера на интернету

host processor главни процесор

hot insertion приключованє под напруженьом; инсталованє карточки до компютера док система под напруженьом

hot link активна вяза

hot list активна лїстина

hot swap активне заменьованє

housekeeping functions пририхтуюци функциї

housekeeping operation пририхтуюца операция

housing шкатула; пластична або метална конструкция до хторей ше змесцую електронски часци

HPS (Highly Parallel Systems) барз зложени паралелни системи; гардверски конфиґурациї хтори маю од 10 по 99 централни єдинки за обробйованє

HSM (High-Speed Memory) швидка мемория

HSP (High-Speed Printer) швидки друковач

HTML (HyperText Markup Language) язик за означованє гипертекста, ГТМЛ (га-те-ем-ел)

HTML document документ ГТМЛ; документ хтори ма гипертекст кодовани з язиком ГТМЛ

HTTP (HyperText Transfer Protocol) протокол за преношенє гипертекста, ГТТП (га-те-те-пе); множество правилох хтори хасновательови оможлївюю рушац ше медзи документами ГТМЛ на интернету

HTTP server сервер ГТТП

hub ring осовински персцень

hue фарба, ниянса; нумерична вредносц фарбох у рамикох лепези фарбох

human engineering ерґономске проєктованє; присподобйованє машинох и провадзацих продуктох ґу чловекови у фази проєктованя

hunting глєданє (углавним хиби)

hybrid computer гибридни компютер; компютер хтори хаснує и аналоґни и диґитални пошореня

hybrid interface гибридни интерфейс

hybrid programming гибридне програмованє

hyperdocument гипердокумент; веб бок хтори ма вязи зоз другима текстами, з ґрафику, звучнима записами або филмом на других веб бокох

hyperlink гипервяза

hypermedia (hypertext multimedia) гипермедиї; комбинация текста, звука, ґрафики и видео записох хтора ше хаснує за представянє вязаней (*linked*) информациї, цо оможлївює хасновательови преходзиц з єдней информациї на другу

hyperspace гиперпростор

hypertape drive погон швидкей пантлїки

hypertext гипертекст

HyperText Markup Language оп. **HTML**

HyperText Transfer Protocol оп. **HTTP**

hyphen смужка

hyphenation дзелєнє словох зоз смужку; преламйованє словох на концу шорика и преношенє одрезаней часци до шлїдуюцого шорика з чим ше меня випатрунок друкованого бока, т. є. прави рубец постава ровнєйши

Hz оп. **Hertz**

I

i-address адреса инструкциї

IAL (International Algorithmic Language) медзинародни алґоритемски язик, програмски язик ИАЛ

IBM (International Business Machines) корпорация Ай-Би-Ем (*IBM*)

IC (Instruction Counter) чишлїтель инструкцийох

IC (Integrated Circuit) интеґроване коло

ICANN (Internet Corporation for Assigned Names & Numbers) Интернет корпорация за додзельованє назвох и числох

ICC (International Computer Center) Медзинародни компютерски центер; компютерски центер под покровительством УНЕСКО-а (зоз шедзиском у Риму)

ICM (Image Color Matching) ускладзованє фарбох слики

icon иконочка, сличка

i-cycle циклус инструкциї

identification идентификация

identification number идентификацийне число

identifier идентификатор

identifier word идентификацийне слово

identify идентификовац

identifying code код за идентификацию

identity operation операция єднакосци; Булова операция чий резултат Булова вредносц 1 лєм кед шицки операнди маю исту вредносц

id-field checking преверйованє идентификациї поля

idle line нєактивна линия

idle state стан мированя

idle time час нєактивносци

IDP (Integrated Data Processing) интеґроване обробйованє податкох

IDSL (Internet Digital Subscriber Line) диґитална предплатнїцка линия за интернет

IEPG (Internet Engineering & Planning Group) Ґрупа за инженєринґ и плановане интернета

IFIP (International Federation for Information Processing) Медзинародна федерация за обробйованє податкох

if operation условна операция; поступок хтори ше окончує лєм кед ше виполнї одредзене условиє

if-then кед – вецка; инструкция условного конареня хтора наклада окончованє одредзеней инструкциї або множества инструкцийох кед виполнєне дефиноване условиє

ignore character знак хтори ше занєдзбує

ikon оп. **icon**

illegal character нєважаци знак

illegal code нєважаци код

illegal command нєважаца команда

illuminance ошвиценосц; мира ошвиценосци компютерского екрану

illuminate ошвициц

image слика

image archive архива сликох; датотека хтора ма у себе шицки диґитализовани слики у компримованей форми

Image Color Matching оп. **ICM**

image compression компримованє слики

image converter конвертор слики; пошоренє хторе слику трансформує до ряду електричних сиґналох

image editing program програма за ушорйованє сликох

image enhancement злєпшованє слики

image processing обробйованє слики

image writer пошоренє за друкованє сликох

imaging оп. **image processing**

IMAP (Internet Massage Access Protocol) интернетски протокол за приступйованє ґу поруком

immediate access нєпостредне приступйованє

immediate-access storage/store мемория зоз нєпостредним приступйованьом

immediate addressing нєпостредне адресованє

immediate operand нєпостредни операнд

immediate processing нєпостредне обробйованє

immediate skip скок такой

impact printer друковач зоз вдереньом

imperative operation императивна операция

imperative sentence императивне вирече нє

implementation имплементация, применьованє

implication operation импликация; Булова операция чий резултат вредносц 0 лєм кед перши операнд ма Булову вредносц 0 а други операнд ма Булову вредносц 1

implied addressing подрозумйоване адресованє

import учитованє, увоз/увоженє

import file увозна датотека

improper address нєисправна адреса

improper code нєисправни код

improper command нєисправна команда

impulse импулс

impulse scaler чишлїтель импулсох

impulsing посиланє импулсох

IMS (Information Management System) система за управянє зоз информациями

inactive program нєактивна програма

inactive window нєактивни облачок

in-betweening формованє медзифазох

in-box ладичка за приходну пошту, инбокс; подручє у апликацийох електронскей пошти до хторого одредзена програма змесцує приходни порученя

inches per second (ips) число инчох у секунди

incipient failure початок хиби

***include* statement** вислов *Include*; вислов зоз хторим ше наклада уключованє програмских модулох хтори представяю состойну часц главней програми

inclusive *or* оператор уключуюце *або*

inclusive segments уключуюци сеґменти

incoming mail приходна пошта

incoming message приходна порука

incompatibility нєкомпатибилносц

incomplete program нєподполна програма

increment прироснуце, звекшанє

incremental computer инкрементни компютер; компютер хтори може обробйовац позитивни и неґативни прироснуца варияблох, як и абсолутни вредносци варияблох

incremental representation представянє зоз прироснуцом

indent уцаговане пасуса, уцаговане текста; команда програми за обробйованє текста зоз хтору ше вимага порушованє лївей,

правей або и єдней и другей марґини у чечуцим пасусу або у ряду пасусох за одредзене число местох

indent markers маркери за уцаговањ; мали троугелнїки при правому и лївому рубцу ленийки (*ruler*) хтори ше можу поцаговац у обидвох напрямох ленийки же би ше намесцело уцаговањ

independent consultant нєзависни консултант

independent segments нєзависни сеґменти

independent variable нєзависна вариябла

index индекс

index definition дефиниция индекса

indexed address индексована адреса; адреса хтора ше будзе модификовац або є уж модификована зоз змистом индексного реґистра

indexed file индексована датотека

Indexed Sequential Access Method (ISAM) индексно-секвенцийна приступна метода

index entry ставка у индексу

index generation ґенерованє индекса

indexing индексованє

index register индексни реґистер

index track индексна дражка

index word индексне слово

indicator индикатор, указовач

indicator light индикаторска лампочка

indicator panel индикаторска плоча

indirect address индиректна адреса

indirect control индиректна контрола

indirect instruction индиректна инструкция

individual оп. **entity**

industrial data collection device пошоренє за зберанє податкох за индустрию

industrial data processing обробйованє податкох за индустрию

ineffective time нєвихасновани час

INET (InterNET) интернет

infect инфицирац

infected object инфицирани обєкт

infection инфекция, зараженосц

infinite loop безконєчни ґузел; множество инструкцийох хтори ше нєпреривно повторюю у програми (пре гришку у програмованю)

infinity безконєчносц

info информациї; команда зоз хтору ше питаю информациї о существуюцим простору у главней мемориї або на диску

informatics информатика

information and entertainment (infotainment) информациї и забава

information информация

information bandwidth ширина обсягу информацийох

information banks банки податкох

information bits бити информациї

information center информацийни центер

information flow цек информацийох

information format формат информациї

information interchange черанка информацийох

information management управянє зоз податками

information networks мрежи информацийох

information processing обробйованє информацийох

information processing center центер за обробйованє информацийох

information redundancy редунданса (звишок) информацийох; хасновање вецей информацийох як цо потребне (напр. у кодох за одкривање и виправяне гришкох)

information retrieval пренаходзење информацийох

information revolution информацийна революция

information science наука о информацийох

information separator оддзельовач информацийох

information service информацийни сервис

information source жридло информациї

information system информацийна система

Information Technology (IT) информацийна технолоґия, технолоґия обробйованя информацийох

information theory теория информацийох

information unit єдинка информациї (байт, знак, слово)

informatization информатизация; применьованє нових информацийних технолоґийох у обробйованю податкох

infrared инфрачервени; електромаґнетне зарйованє у часци спектра хторе нєвидлїве людскому оку

infrared adapter инфрачервени адаптер

inherent store ингерентна (нукашня) мемория

inheritance нашлїдзованє

inherited error нашлїдзена гришка

inhibit блоковац, онєможлївиц; зопрец зявйованє одредзеного сиґнала або окончованє одредзеней операциї

inhibiting input уходни сиґнал за блокованє

inhibiting signal блокуюци сиґнал

inhibitory gate блокуюца капура

inhibit pulse блокуюци импулс

in-house интерни, хижни; компютерска система чийо шицки компоненти, аж и терминали, змесцени на истей локациї

initial address иницияльна (початна) адреса

initial error иницияльна (початна) гришка

Initial Graphics Exchange Specification (IGES) иницияльна спецификация за черанку ґрафики

initialization инициялизация

initialize инициялизовац; поставиц на початни стан

initial order инициялни розказ

initial program loading иницялне полнєнє програми

initiate инициpац, започац

initiate key тастер за починанє

initiating task задаток за починанє

initiator инициятор, модул за починанє

ink тинта

ink cartridge кертридж зоз тинту

ink jet млаз (чвиркнуце) тинти

ink-jet plotter млазни плотер

ink-jet printer млазни друковач

ink-jet technology технолоґия млазнїцох

ink ribbon тинтова пантлїка

inline code уруцени код

inline graphics уруцена ґрафика

in-line processing нєпостредне обробйованє

inline subroutine уруцена подрутина

inner loop нукашнї ґузел

inoculate защициц од вируса, вакциновац

inoperable нєисправни

in-plant system усадзена система

input уход, уходна єдинка

Input/Output (I/O) board уходно/виходна плоча

input/output buffer уходно/виходни бафер

input/output channel уходно/виходни канал

input/output control контрола уходa/вихода

input/output device уходно/виходне пошоренє

input/output file уходно/виходна датотека

input/output instruction уходно/виходна инструкция

input/output library уходно/виходна библиотека

input/output medium уходно/виходни медий

input/output order уходно/виходни розказ

input/output processor процесор уходa/вихода

input/output register уходно/виходни реґистер

input/output statements уходно/виходни вислови

input/output synchronizer синхронизатор уходa/вихода

input area уходна зона

input block уходни блок

input buffer уходни бафер

input channel уходни канал

input control unit єдинка за контролу уходa

input data уходни податки

input devices уходни пошореня

input edit ушорйованє уходa; пририхтованє уходних податкох за обробйованє у компютеру

input file уходна датотека

input information уходна информация

input line уходни шорик, шорик уходних податкох

input media уходни медиї

input record уходни запис

input speed швидкосц ухода (уношеня податкох)

input station уходна станїца

input time час ухода (уношеня)

inputting уношенє

inquiry питанє информацийох

inquiry answer одвит на питанє

inquiry unit єдинка за питаня

ins оп. **insert key**

inscribe уписац

insert key тастер *Insert*

insert уруциц, унєсц; команда у главним мению програми за обробйованє текста зоз хтору мож уруциц розлични типи текста/ґрафики

inserted subroutine уруцена подрутина

insertion уруцованє, уношенє

insertion point (i-point) точка уруцованя

insertion sequence рядошлїд уруцованя

insertion switches претарговачи за уруцованє

insert mode режим уруцованя

insert table уруциц табелу

installation инсталация; поставянє и повязованє компютерских и климатизацийних пошореньох же би були порихтани за хасновање

installation date датум инсталованя

installation program програма за инсталованє

installation test преверйованє инсталациї

installation time час инсталованя

instantaneous access хвилькови приступ

instant print хвилькове друкованє

Institute of Electrical & Electronics Engineers (IEEE) Здруженє инженєрох електротехнїки и електронїки

instruction инструкция, налог

instruction/instructional constant константа у форми инструкциї

instruction card карточка зоз инструкцию

instruction code код инструкциї

instruction counter чишлїтель инструкцийох

instruction cycle циклус инструкциї

instruction decoding декодованє инструкциї

instruction format формат инструкциї

instruction length длужина инструкциї

instruction list лїстина инструкцийох

instruction modification модификованє инструкциї

instruction register реґистер инструкциї

instruction repertoire репертоар инструкцийох

instruction retry пробованє окончованя инструкциї

instruction set множество инструкцийох

instruction time час окончованя инструкциї

insufficient memory нєдостаточно (нєт досц) мемориї

integer цале число, цалочислова вредносц

integer addition цалочислове здаванє

integer constant цалочислова константа; константа хтора ше пише без децималней запяти, зоз хаснованьом числох 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 и 9, опрез хторих може стац знак + або -

integer mode робота зоз цалима числами

integer variable цалочислова вариябла

integral интеґрал, цале число; у системи нумеричного представяня, число або числа хтори ше находза налїво од задуманей запяти

integral calculus интеґрални рахунок

integral modem интеґровани модем

integral value вредносц интеґрала

integrated adapter интеґровани адаптер

integrated circuit интеґроване коло

integrated control unit интеґрована управяцка єдинка

Integrated Graphics Processor (IGP) интеґровани ґрафични процесор

integrated printer интеґровани друковач

Integrated Services Digital Network (ISDM) диґитална мрежа зоз интеґрованима услугами

integrated system интеґрована система

integrity интеґритет

Intel корпорация Интел; компания хтора випродуковала перши микропроцесори

intellectronics интелиґентна електроника

intelligence интелиґенция

intelligent интелиґентни

intelligent machine интелиґентна машина

intensity интензитет

interactive интерактивни

interactive graphical input интерактивни ґрафични уход

interactive medium интерактивни медий

interactive processing интерактивне обробйованє

interactive program интерактивна програма

interactive terminal интерактивни терминал

Interactive Video (IV) интерактивни видео

interact with комуниковац зоз даким

interblock gap (IBG) розмакнуце медзи блоками

Interchange File Format (IFF) формат за черанку датотекох

interchange point точка черанки

intercomputer adapter медзикомпютерски адаптер

intercomputer communication комуниковане компютерох

intercomputer message поручене єдного компютера другому

interconnection медзиповязоване

interconnection of peripheral equipment медзиповязоване периферийней опреми

intercycle медзициклус

interface интерфейс, медзивяза; логична єдинка (гардверска або софтверска) хтора представя вязу медзи двома системами або двома (иншак нєкомпатибилнима) пошоренями

interface module модул интерфейса

interface timing часове усоглашоване интерфейса

interfacing медзиповязоване

interference мишанє, завадзанє; присуство нєжаданих сиґналох у комуникацийним колу хтори зменшую квалитет хаснованого сиґнала

Interior Gateway Protocol (IGP) протокол нукашнього мрежного преходу

interior label нукашня ознака

interlace попреплєтац

interlaced recording попреплєтане знїманє

interlacing преплєтанє

interleave преклопйовац, помишац; у мултипроґрамованю – хасновац сеґменти єдней програми за другу програму хтора ше окончує паралелно

interleaved memory преклопйована мемория

interleaving преклопйованє

interlock замкнуц, заврец

interlock circuit коло за замиканє

interlude интерлудий; медзипрограма хтора звичайно служи за окончованє прелиминарних операцийох (уводни рахованя, орґанизованє податкох и под.)

intermediate медзи-, стреднї

intermediate control медзиконтрола

intermediate data медзиподатки

intermediate language медзиязик; язик хтори представя мост при прекладаню зоз жридлового (символичного) язика на єден зоз машинских язикох

intermediate result медзирезултат

intermediate storage медзимемория

intermittent error спорадична гришка

intermittent trouble спорадични проблем

internal binary code интерни бинарни код

internal bus интерна маґистрала

internal checking интерне преверйованє

internal clock интерна годзинка

internal code интерни код

internal commands интерни команди

internal data processing интерне обробйованє податкох

internal font интерни фонт

internal memory/storage интерна мемория

internal variable интерна вариябла

International Algorithmic Language оп. **IAL**

International Business Machines оп. **IBM**

International Federation for Information Processing оп. **IFIP**

International Standardization Organization (ISO) Медзинародна орґанизация за стандардизацию

internet интернет; ґлобална мрежа компютерских мрежох

internet access приступйованє ґу интернету

internet account интернет налог

internet address интернет адреса

internet broadcasting емитованє прейґ интернета

internet chat розгварка прейґ интернета, четованє

Internet Control Message Protocol (ICMP) интернет протокол за управянє зоз порученями

internet etiquette интернет етикеция (бонтон)

internet explorer интернет експлорер (преглєдовач)

internet hunt лови на интернету

internet mail интернет пошта

internet telephone интернет телефон

Internet Protocol (IP) интернет протокол

internet provider провайдер (даватель) интернет услугох

internet security безпечносц на интернету

Internet Service Provider (ISP) оп. **internet provider**

internet society интернет здруженє

Internet Talk Radio оп. **ITR**

internet tools алатки интернета; програми хтори оможлївюю посиланє пошти, конверзию податкох, преглєдованє веба, препатранє порученьох дискусийних ґрупох итд.

internet TV интернет ТВ

internetwork вяза медзи мрежами

internetworking умрежованє

InterNIC (Internet Network Information Center) информацийни центер интернета

interoperability компатибилносц

interpret преложиц, интерпретовац

interpreter пркладатель, интерпретатор

interpreting прекладанє, интерпретованє

interpretive language интерпретативни язик; язик за програмованє у хторим ше кажда инструкция нєпостредно преклада и окончує з помоцу компютера

inter-processor network медзипроцесорска мрежа

InterRecord Gap (IRG) розмакнуце медзи записами

interrogation питанє

interrogation mark знак питаня

interrupt/interruption претаргнуце

interrupt character знак за претаргнуце

interrupt control unit єдинка за управянє зоз претаргнуцами

interrupt disable онєможлївйованє претаргнуца

interrupt enable оможлївйованє претаргнуца

interrupt flag доявйовач претаргнуца

interrupt logging реґистрованє претаргнуца

interrupt mode режим претаргуюцого поступка

interrupt priority table табела приоритетох претаргнуца

interrupt request вимога за претаргнуце

interrupt status статус претаргнуца

interrupt timer таймер за претаргнуца

intersecting chains попреплєтани ланци (ряди)

intersection пререз множествох

interspace медзипростор

intersystem communications медзисистемне комуникованє

interval timer таймер за интервал

in the field на терену

intranet интранет; мрежа хтора хаснує интернетску технолоґию алє облапя лєм єдну орґанизацию

intrinsic font жридлови фонт

intruder нєовласцени хаснователь

invalid id нєважаца идентификация

invalid key нєважаци ключ

invalid macro sequence нєважаца макросеквенца

invalid reception нєважаце приманє

invalid statement нєважаци вислов

inverse video инверзни приказ

inverted file инвертована датотека, датотека зоз обраценим рядошлїдом

inverter, **inverting circuit** инвертуюце коло, лоґичне *нє* коло

invitation поволованє

invoke поволац

i/o (input/output) у/в, уход/виход, уходни/виходни

ION (Integrated On-demand Network) интеґрована мрежа на вимогу

i/o processor у/в процесор

IP (Internet Protocol) address адреса интернет протокола, ай-пи адреса

IPL (Initial Program Loader) полняч початней програми

ips оп. **inches per second**

IRAM (Indexed Random Access Method) индексна метода приступйованя намислом

IRQ (Interrupt ReQuest) line линия вимоги за претаргнуце

irrecoverable error нєодклонююца гришка

irreproducible behaviour нєповторююце справованє

ISAM (Indexed Sequential Access Method) индексно-секвенцийна метода приступйованя

ISDN оп. **Integrated Services Digital Network**

ISO оп. **International Standardization Organization**

isobits изобити; бинарни цифри хтори маю исту вредносц

ISOC (Internet SOCiety) интернет здруженє

isolated location изолована локация

ISP оп. **Internet Service Provider**

IT оп. **Information Technology**

italic италик, курзив

item ставка, елемент

item counter чишлїтель ставкох

item design проєктованє ставкох

item down скок на ставку долу

item left скок на ставку з лївого боку

item right скок на ставку з правого боку

item up скок на ставку горе

iterate повторйовац

iteration повторйованє, итерация

iteration index индекс повторйованя (итерациї)

iterative process итеративни процес

i-time (instruction time) час окончованя инструкциї

ITR оп. **Internet Talk Radio**

IV оп. **Interactive Video**

J

jabber безсмислово податки

jack утичнїца, приключок

jacket кошулька, обмоток

jack in уключиц ше на мрежу

jack out виключиц ше зоз мрежи

jagged margin назубена марґина; марґина у документох у хторих текст нє вировнати на правим боку

jam заглобйованє, застановйованє; стан при друкованю хтори онєможлївює нормалне порушованє папера/формулара

jam anticipation signal сиґнал спозореня о заглобйованю

Java джава; система и програмски язик хтори обдумала компания Сан микросистемс, подобни язику *C++*

JavaScript джаваскрипт; язик за писанє скриптох

JCL (Job Control Language) язик контроли роботи

jet printer млазни друковач

jewel box/case шкатулка за це-де; шкатулка зоз превидней пластики до хторей ше пакує компакт диск

job робота, задаток

job analysis анализа роботи

job buffer бафер за роботи

job control program програма за управянє зоз роботу

job file датотека роботи

job flow control контрола цека роботи

job input file датотека за уношенє роботи

job library библиотека роботох

job management руководзенє з роботу

job monitoring провадзенє роботи

job name назва роботи

job priority приоритет роботи

job processing окончованє роботи

job queue шор за окончованє роботох

job scheduling розпоредзованє роботох

job statement розказ *Job*; розказ за управянє зоз роботу у рамикох хторого ше одредзує назва роботи, приоритет, класа роботи, число рахунка под хторим ше водзи робота и под.

job step крочай роботи

job suspension дочасове застановйованє роботи

job termination закончованє роботи

job time час окончованя роботи

job-to-job transition преходзенє з єдней роботи на другу

join спойованє, припойованє

Joint Photographic Experts Group (JPEG) Здруженє фотоґрафских фаховцох

journal дньовнїк, препатрунок

journalize водзиц дньовнїк

joystick палїчка за бависко

JPEG оп. **Joint Photographic Experts Group**

JPEG files датотеки ЙПЕҐ; ґрафични датотеки меморовани у формату хтори дефиновало Здруженє фотоґрафских фаховцох

Jst (Justify) поровнованє з правого боку

JUG (Joint User Group) Здруженє хасновательох компютера

jump скок, прескок

jump operation операция прескока

junction спойованє

junction circuit споююце комуникацийне коло

junction point точка спойованя

junk нєзначни податки

justification поровнованє текста з обидвох бокох; операция зоз хтору ше додава потребна билїна медзи словами (дакеди и медзи буквами) же би текст бул поровнати по лївей и по правей марґини слупчка або бока

justified margin поровната марґина

justify поровнац

К

К кило; у вязи зоз капацитетом меморії компютера тот символ представя два на дзешати ступень, т. є. 1024 у децималней нотациї

к кило; префикс хтори у метричней системи означує вредносц 1000 або 10^3

KB (Kilobyte) килобайт; мерна єдинка од 1024 байти

Kb, **Kbit (Kilobit)** килобит; мерна єдинка од 1024 бити

Kbps (kilobits per second) килобити у секунди

KBS (Knowledge-Based System) система базована на знаню

Kbyte оп. **KB**

kc (kilocharacter) килознаки; хаснує ше за виражованє швидкосци преношеня податкох (кельо тисячи знаки у секунди)

KDL (Knowledge Description Language) язик за описиванє знаня

keep lines together затримай шори вєдно; команда програми за обробйованє текста зоз хтору ше вимага же би вибране число шорикох було оддзелєне, т. є. преруцене на нови бок

kerning збиванє, менянє розмакнуца медзи знаками

key ключ, тастер

key access приступйованє з помоцу ключа

keyboard тастатура

keyboard buffer бафер тастатури

keyboard controller контролер тастатури

keyboard encoder кодер тастатури

keyboard entry уход прейґ тастатури

keyboard input уношенє прейґ тастатури

keyboard inquiry питанє прейґ тастатури

keyboard interface интерфейс тастатури

keyboard layout розпорядок тастерох на тастатури

keyboard lock/lockout замиканє тастатури

keyboard map мапа тастатури

keyboard navigation навиґация зоз тастатури (без хаснованя миша)

keyboard processor процесор тастатури; микропроцесор задлужени за обробйованє сиґналох хтори тастатура посила главному процесору

keyboard protection защита за тастатуру

keyboard shortcut кратша драга зоз тастатури

keyboard terminal терминал зоз тастатуру

key-button ґомбичка тастера

key change пременка ключа

key compression компресия ключа; технїка хтора ше хаснує за зменшованє числа битох у ключу

key field польо ключа

key frame ключни кадер, ключна слика

keyframe рамик зоз тастерами, тастатура

key identification идентификация ключа

key in унєсц зоз дурканьом

key-in уношенє прейґ тастатури

keying дурканє

keying off виключованє

keying on уключованє

keying (key) speed швидкосц дурканя

key length длужина ключа; число знакох хторе забера польо зоз ключом

key motion порушованє тастера (од єдного положеня по друге, т. є. од шлєбодного положеня по прициснуте)

key name назва тастера; назва/ознака тастера звичайно одражує його намену

keypad ґрупа тастерох; часц тастатури зоз одредзену функцию, напр. алфанумерична (як на машинки за писанє), нумерична тастатура (звичайно на правим боку од алфанумеричней), функцийна тастатура (звичайно над алфанумеричну)

key sequence рядошлїд прициснутих тастерох

keyset оп. **keyboard**

keystroke прициснуце на тастер

key-to-disk з тастатури на диск

key transformation трансформация ключа

keyword ключне слово

keyword search преглєдованє з помоцу ключних словох

kHz килогерц; тисяч циклуси у секунди – мера фреквенциї преношеня податкох

kicker наднаслов

kill претаргнуц, висцерац

killed line виключена линия

kilo оп. **k**

kilobit оп. **Kb**

kilobyte оп. **KB**

kilohertz оп. **kHz**

kilomega киломеґа, ґиґа

kiloword килослово; єдинка за меранє количества информацийох

kinesis ergonomic keyboard кинези-ерґономска тастатура

kiosk киоск

kit комплет, ґарнитура

kludge импровизация; одноши ше на збирку подло компонованих компонентох хтори би мали представяц систему

KM (Knowledge Management) управянє зоз знаньом

knife tool алатка нож

knock off претаргнуце

knockout вируцованє

knowledge acquisition здобуванє знаня

knowledge base база знаня

knowledge-based expert system експертна система базована на знаню

Knowledge-Based System (KBS) система базована на знаню

Knowledge Description Language (KDL) язик за описованє знаня

knowledge engineer инженєр знаня; фаховец хтори проєктує експертску систему

knowledge management управянє зоз знаньом

known job приявена робота

kops (kilo operations per second) тисяч операциї у секунди

Kw (Kilowords) килослова; єдинка за меранє капацитета главней меморії у компютерох оріентованих на слово (означує 1024 слова)

L

LA (Line Adapter) мрежни адаптер

label ознака, наліпка; єден або вецей знаки хтори служа за идентификованє множества податкох, записох, константох, инструкцийох, датотекох, ношительох податкох и под.

label field польо ознаки

label identifier идентификатор ознаки

label name назва ознаки

label number число ознаки

label printer друковач за наліпки

label set множество ознакох

lace направиц чипку; направиц дзирки у (скоро) шицких колонох карточки, односно у каналох паперовей пантлїки

lag time час пожнєня (заоставаня); час хтори прейдзе од започинаня акциї по обчековани резултат

laminate прецагнуц зоз пасмом дачого

LAN (Local Area Network) мрежа локалного подручя

land шлєбодни простор

landscape пейзажни, у форми пейзажа; одноши ше на бок хтори поставени горизонтално т. є. ширина записа на боку векша од длужини

landscape monitor пейзажни монитор; монитор чия ширина у значней мири векша (коло 33%) од висини

landscape printing пейзажне друковане

language язик, програмски язик

language name назва язика

language processor процесор язика

language statement язични вислов

language translation прекладанє, конвертованє з єдного язика на други; прекладанє текста писаного на єдним язику до його еквиваленту на другим язику з помоцу компютера

language translator прекладатель

LAN manager менаджер локалней мрежи

lapsed time прейдзени час

laptop computer лаптоп; персонални компютер хтори ше може ношиц у актовки и у шедзацим положеню хасновац на ногох

Large Scale Integration (LSI) високи ступень интеґрованосци

LASER (Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation) ласер, шветлосц змоцнєна зоз стимуловану емисию радияциї

laser disk ласерски диск

laser memory ласерска мемория

lasso tool алатка ласо; алатка у програми за обробйованє сликох з помоцу хторей ше вибера поверхносц шлєбодних формох

Last Input – First Output (LIFO) остатнї уписани – перши пречитани

Last Input – Last Output (LILO) остатнї уписани – остатнї пречитани

last record indicator ознака за остатнї запис

latch замчок, електронски претаргович

latency time час чеканя (пожнєня); час хтори прейдзе од хвильки дешифрованя инструкциї (у управяцкей єдинки) по хвильку кед ше податки порушаю зоз своїх локацийох у главней мемориї

lateral area бочне подручє

layer пасмо

layer table табела пасмох

laying out розпоредзованє, проєктованє

layout розпорядок, випатрунок

layout manager управитель розпорядка

LBA (Logical Block Address) адреса лоґичного блока

LC (Liquid Crystal) чечни кристал

LCB (Line Control Block) блок за контролу линиї

LCD (Liquid Crystal Display) екран зоз чечним кристалом

LE (Lower than or Equal to) менше од або єднаке зоз

lead спойни каб(е)л

leader водзач

leader record водзаци запис

leading control водзаца контрола

leading zero водзаца нула

lead task водзаци задаток

leaf лїсце, лїсток; у гиєрархийней структури стебла, член хтори нє ма подредзени член (нє ма дальше конаренє)

leaf node лїсцови ґузел

leak оп. **memory leak**

learning machine машина хтора ше учи

lease закуп; способ доходзеня до компютера на хасновањє

leased line закупена линия

leased line network закупена мрежа

least significant bit (LSB) бит найменшого значеня

least significant byte (LSByte) байт найменшого значеня

LED (Light Emitting Diode) ЛЕД, швицаца диода

LED printer ЛЕД друковач

left arrow (←) лїва стрелка

left brace ({) лїве кривулькаве заградзенє

left square bracket ([) лїве угласте заградзенє

left-hand zero конєчна лїва нула

left justified на лївим боку поровнате

left justify поровнованє на лївим боку; у програми за обробйованє текста, можлївосц же би ше текст друковал зоз поровнату лїву марґину

left margin лїва марґина; оддалєносц од лївого рубца папера по лїви рубец текста

leftmost position конєчне лїве положенє

left oblique (\) зукоса смуга нагнута налїво

left parenthesis, left round bracket (**(...**) лїве (полу)округле заградзенє

left shift порушованє наліво

legacy system нашлїдзена (стара) система

legend леґенда; толкованє символох у ґрафиконох хторе ше виписує на боку ґрафиконох або под ґрафиконами

length длужина; число битох, знакох або байтох хтори творя слово, запис або даяку другу єдинку информациї

less than менше од

less than or equal to менше од або єднаке зоз

letter-bomb писмо-бомба

letter quality (LQ) printer квалитетни друковач

letter spacing розмакнуце медзи знаками

letter string рядошлїд знакох

level уровень

level code код уровня

level number число уровня

level of output уровень вихаснованосци

lexical analysis лексична анализа

lexical analyzer лексични анализатор

librarian библиотекар

library библиотека

library automation автоматизация библиотеки

library maintenance program програма за отримованє библиотеки

library name назва библиотеки

library search order рядошлїд преглєдованя библиотеки

library software софтвер библиотеки

licencing key лиценцни ключ

LIF (Low Insertion Force) нулта сила укладаня

lifetime вик тирваня

ligature лиґатура; знак хтори настал зоз спойованьом двох або вецей знакох

light шветли; опция хтора ше одноши на интензитет випатрунка слова

light cell фотоклїтинка

light gun шветлосне дзело

light pen шветлосне пирко

light source жридло шветлосци

limit границa

limited-access data податки зоз огранїченим приступом

limit register реґистер за огранїчованє

line линия

line adapter адаптер линиї

line analyzer анализатор линиї

linear list линеарна лїстина

linear programming линеарне програмованє

linear representation линеарне представянє

linear search линеарне преглєдованє

linear structure линеарна структура

line break претаргнуце шорика

line chart линийни ґрафикон

line control block блок за контролу линиї

line counter чишлїтель шорикох

line draw поцагованє (рисованє) линийох

line driver помоцньовач линиї

line feed character знак за преходзенє до нового шорика

line finder пренаходзач шорика

line graphics линийна ґрафика

line height висина шорика

line length длужина шорика

line limit гранїца шорика

line number число шорика

line output queue шор чеканя за виходни порученя

line overtyping писанє прейґ существующого змиста; заменьованє приказаного шорика зоз новим змистом

line printer линийни друковач

line processing линийне обробйованє

line segment сеґмент шорика

line skew нагнуце шорика

line skipping прескаковане шорикох

line spacing розмакнуце медзи шориками

Lines Per Minute (LPM) число шорикох у минути

line tools алатки за рисованє линийох

line type тип шорика (линиї); при дефинованю формата звиту на екрану терминала еґзистую три типи шорикох: ушорени, нєушорени и шорики за надпомнуца

line width ширина шорика (линиї)

link вяза, линк

linkable повязуюци, споююци

linkage повязованє

linked document повязани документ

linked object повязани обєкт

linking повязованє, спойованє

linking tool алатка за повязованє

link time час повязованя

LIOCS (Logical Input/Output Control System) логґична система управяня зоз уходом/виходом

LISP (List Processing) язик ЛИСП; апликативни програмски язик вигодни за роботу зоз нєнумеричнима податками у обласци штучней интелиґенциї

list лїстина, виписани звит

list box рамик зоз лїстину

list entry ставка у лїстини

list files виписац звит о датотекох; команда програми за обробйованє текста хтора оможлївює приказованє на екрану пописа шицких датотекох зоз хторима мож робиц

listing виписованє звита

list processing languages язики за обробйованє лїстинох

list structure структура лїстини

literal литерал; слово, число або символ хтори сам себе менує, описує або дефинує

live data живи податки

live wire вод под напруженьом, фазни вод

LLL (Low Level Language) нїзки програмски язик

load учитац (до меморії), поставиц (на пошоренє)

loadable character set прилаплїве множество знакох; множество знакох хторе компютер може прилапиц и преложиц

loadable/load program програма хтору мож учитац и окончиц

load-and-go учитай и оконч

loading учитованє, уношенє до главней меморії

loading error гришка при учитованю

loading order розказ за учитованє

load key тастер за учитованє

load mode режим учитованя

load-on-call учитованє на поволанку

load point точка учитованя

local локални

Local Area Network (LAN) мрежа локалного подручя

Local Area Network (LAN) card карточка мрежи локалного подручя

local bus локална маґистрала

local loop локални ґузел

local memory локална мемория

local newsgroups локални дискусийни ґрупи

local reboot локалне гашенє; можлївосц оперативней системи же би заварла (загашела) лєм одредзену апликацию, док други апликациї и далєй нормално функциоую

local restart локалне повторююце обробйованє

locate локализовац, пренайсц

location локация

location counter чишлїтель локацийох

lock замиканє, блокованє

lockable file датотека хтору мож замкнуц (блоковац); датотека хтора нє предвидзена же би ю хасновали вецей хаснователє

lock arm ручка за замиканє (блокованє)

lock code код замиканя (блокованя)

locked file замкнута (блокована) датотека

lock-id идентификация замиканя (блокованя)

locking a disk замиканє (блокованє) диска; мира обезпеченя диска хтора ше реализує зоз поставяньом забрани уписованя на диск

lock-list лїстина замиканя (блокованя)

lockout замиканє, блокованє

lock out замкнуц, блоковац

locks and keys замчки и ключи

lock-up подполне замиканє (блокованє); ситуация у хторей ше нє може окончиц анї єдна операция

lock violation розбиванє замчка

log дньовнїк, оперативни реґистер; запис хтори ма у себе информациї о обробйованю (идентификация роботи, уходни/виходни медиї, порученя зоз конзоли и под.); водзиц дньовнїк (реґистер)

logger лоґер, пошоренє за водзенє дньовнїка

logging водзенє дньовнїка (реґистра)

logging in приявйованє, уключованє до роботи

logging off од`явйованє, виключованє з роботи

logging on оп. **logging in**

logic лоґика; принцип роботи лоґичних колох у компютеру и примењованє таблїчкох правдивосци

logical add лоґичне здаванє

logical AND лоґичне *и*

logical comparison лоґичне поровнованє

logical connectives лоґични злучнїки; лоґични слова як напр. *и*, *або*, *кед вец* и под.

logical data base лоґична база податкох

logical decision лоґична одлука

logical error лоґична гришка

logical expression лоґични вираз

logical file лоґична датотека

logical IF statement лоґични вислов *кед*

Logical Input/Output Control System (Logical IOCS) система контроли лоґичного уходу/виходу

logical module лоґични модул

logical OR лоґичне коло *або*

logical organization лоґична орґанизация

logical shift лоґичне порушованє (помкнуце)

logical variable лоґична вариябла; у програмским язику, вариябла хтора може мац лєм два вредносци: *точне* и *нєточне*, цо ше у мемориї представя зоз вредносцами 0 и 1

logic analysis анализа лоґики

logic-arithmetic unit лоґично-аритметична єдинка

logic card лоґична карточка

logic chart лоґични дияґрам

logic circuits лоґични кола

logic element лоґични елемент

logic instruction лоґична инструкция

logic operation лоґична операция

logic operator лоґични оператор

logic state лоґични стан; стан *точне* або стан *нєточне*

logic symbol лоґични символ

logic tester лоґични тестер, пошоренє за тестиранє лоґичних елементох

logic theory теория лоґичних колох

logic tree лоґичне древо; одноши ше на структуру у хторей кажди ґузел стебла представя точку одлучованя а конци конарох представяю акциї хтори треба окончиц

logic unit лоґична єдинка; часц компютера хтора окончує лоґични операциї

log in реґистрация, приявйованє, лоґованє; реґистровац (приявиц) ше, (у)лоґовац ше

log-in name реґистрована назва

LOGO програмски язик лоґо

log off од`явиц ше, вилоґовац ше

log on оп. **log in**

log out оп. **log off**

long filenames длугоки назви датотекох

long instruction format длугока инструкция; формат инструкциї хтора забера вецей як єдно слово (длугша є од стандардней вредносци)

longitudinal check воздлужне (лонґитудиналне) преверйованє

longitudinal parity check воздлужне (лонґитудиналне) преверйованє парносци/нєпарносци

longitudinal redundance воздлужна (лонґитудинална) редунданса

longitudinal redundancy check character знак за воздлужне (лонґитудиналне) преверйованє редунданси

longitudinal transmission check воздлужне (лонґитудиналне) преверйованє преношеня на далєко

long word длугоке слово; найвекше число знакох зоз хторима компютер може манипуловац як зоз єдинствену цалосцу

lookahead попатрунок напредок; поступок у хторим процесор пририхтує єдну инструкцию програми док ше окончує предходзаца

look-up table табела за преглєдованє

loop ґузел, повторене окончованє рядошлїда инструкцийох у напредок одредзеним числу; примeньовац (окончовац) ґузел

loopback врацанє

loop box реґистер ґузла

loop checking кружне преверйованє

loop computing окончованє ґузла

loop counter чишлїтель ґузлох

looping примeньованє (хасновaнє) ґузла

loop initialization инициялизация ґузла, поставянє ґузла на початни стан

loop input signal уходни сиґнал ґузла

loop iteration повторйованє ґузла

loop modification модификация ґузла

loop system заварта система

loop termination закончованє ґузла

loop testing випитованє ґузла

LOQ (Line Output Queue) шор чеканя за виходни порученя

lossless compression компресия без утратох

loss of information утрата информацийох

lossy compression компресия зоз утратами

low activity data processing обробйованє податкох зоз малу активносцу

lower case мали букви

lower limit долня границa; найменша вредносц у обсягу допущених вредносцох

low-level formatting форматованє нїзкого уровня

low-level language язик нїзкого уровня

low memory долня мемория; меморийни позициї адресовани зоз найнїзшима числами

low-order нїзшого шора (значеня)

low-order memory мемория нїзшого шора (значеня)

low-performance equipment опрема зоз нїзку перформансу

low-quality compression компресия нїзкого квалитета

low-resolution нїзка резолуция

low-resolution graphics ґрафика нїзкей резолуциї

low speed мала швидкосц, спомалшеносц

low-speed storage спомалшена мемория

LP оп. **line printer**

LPM (Lines Per Minute) шорики у минути; хаснує ше за виражованє швидкосци роботи линийного друковача

LSB оп. **Least Significant Bit**

LSByte оп. **Least Significant Byte**

LSC (Least Significant Character) знак найменшей важносци, конєчни знак на правим боку

LSI оп. **Large Scale Integration**

LT (Lower Than) менєй од

luminance ошвиценосц; мера количества шветлосци хтору зарює екран компютерского монитора

luminaries шветлосни жридла

luminosity шветлосц екрана

lurking нєме провадзенє, пасивне участвованє; приманє и препатранє материялу хтори вязани за даєдну дискусийну ґрупу без прикладаня своїх коментарох або порученьох

LZW compression ЛЗВ компресия

M

M (Mega) меґа; 1.048.576 (2^{20}) єдинки информациї (знаки, байти, слова)

MAC (Multiple Access Computer) компютер зоз вецейнїстим приступйованьом

machine машина

machine address машинска (абсолутна) адреса

machine check машинске (автоматске) преверйованє

machine check indicator индикатор гришки; защита хтора ше активує кед придзе до одредзених станох у машини

machine code машински код

machine cycle машински круг

machine-dependent зависни од машини

machine error машинска гришка

machine identification идентификация машини

machine independent нєзависни од машини

machine instruction машинска инструкция

machine-instruction code код машинскей инструкциї

machine intelligence оп. **artificial intelligence**

machine internal check нукашнє випитованє машини

machine interruption претаргнуце роботи машини

machine language машински язик

machine logic логґика машини

machine malfunction слабе функционованє машини

machine operation машинска операция

machine-oriented language машински орієнтовани язик

machine program машинска програма

machine-readible data читлїви податки, податки у форми хтору одредзена машина може пречитац

machine recognizable машини препознатлїви, прилаплїви за машину

machine run машинске обробйованє

machine script машинске писмо

machine serial number серийне число машини

machine time машински час, час роботи машини

machine translation машинске прекладанє

machine unit єдинка (блок) машини

machine word машинске слово

Macintosh мекинтош; микрокомпютерска система хтору випродуковала компания Епл компютер

macro макро, макроинструкция

macroassembler макроасемблер

macrocode макрокод

macro generator макроґенератор

macroinstruction макроинструкция

macro language макроязик

macroprocessor макропроцесор

macro recorder знїматель макроох

macrosystem макросистема

magazine маґазин

magic wand чаривна палїчка; єдна зоз алаткох у програмох за обробйованє слики з помоцу хторей ше вибера подручє подобне офарбеним пикселом

magnetic card маґнетна карточка

magnetic card file датотека на маґнетних карточкох

magnetic card memory/storage мемория маґнетней карточки

magnetic card system система зоз маґнетнима карточками

magnetic cell маґнетна клїтинка

magnetic character маґнетни знак

magnetic core маґнетне ядро

magnetic core language мемория зоз маґнетних ядрох

magnetic disk маґнетни диск

magnetic disk file датотека на маґнетним диску

magnetic drum маґнетни бубен

magnetic element маґнетни елемент

magnetic encoding маґнетне кодованє; метода зоз хтору ше бинарни податки уписую на маґнетни медиї

magnetic film memory мемория на бази маґнетного филма

magnetic head маґнетна глава

magnetic ink маґнетна тинта

magnetic ink printer друковач зоз маґнетну тинту

magnetic media маґнетни медиї; пошореня хтори ше хасную за мемороване податкох (маґнетни диски, маґнетни пантлїки)

magnetic memory маґнетна мемория

magnetic read/write head маґнетна глава за читанє/уписованє

magnetic strip маґнетне пасемко

magnetic tape маґнетна пантлїка

magnetic tape file датотека на маґнетней пантлїки

magnetic tape reader читач маґнетней пантлїки

magnetic tape reel колєско маґнетней патлїки

magnetic thin film ценки маґнетни филм

magnetic wire маґнетни дрот

magneto-optical/optic disk маґнетно-оптични диск

magneto-optical recording маґнетно-оптичне знїманє

magnification box польо за звекшованє; ґрафични елемент интерфейса програми за обробйованє сликох до хторого ше уписує процент звекшаня слики

magtape оп. **magnetic tape**

mail-bombing бомбардованє зоз пошту

mailbox поштова ладичка

mail header заглавє е-порученя; информациї на початку е-порученя хтори уключую адресу посилателя и/або примателя, датум и час посиланя итд.

mailing list адресар, лїстина адресох

mail programs програми за е-пошту

mail server сервер за е-пошту

mainboard оп. **motherboard**

main control unit главна управяцка єдинка

main file оп. **master file**

mainframe вельки компютер; комбинация централного процесора и главней меморії компютерскей системи

main line главна линия

main memory главна мемория

main operation главна операция

main program главна програма

main-program loop главни програмни ґузел

main storage/store главна мемория

maintain отримовац

maintenance отримованє

maintenance contract контракт о отримованю

maintenance of a file отримованє датотеки

maintenance panel плоча за отримованє

maintenance staff служба за отримованє

maintenance time час отримованя; час кед компютер нє мож хасновац прето же у цеку превентивне або коративне отримованє

major control field главне контролне польо

major cycle главни циклус

majority gate векшинске коло

major key главни ключ

major structure главна структура

make-up time час виправяня нєдостаткох

malfunction слабе функционованє, хиба

MAN (Metropolitan Area Network) городска компютерска мрежа

management information system (MIS) система за управянє зоз дїловнима информациями

manager менаджер

mandatory instructions обовязково инструкциї

manifolding робота з вецей копиями

manpower людска роботна моц, людзе

mantissa мантиса

manual ручно, мануално

manual access ручни приступ

manual address switches тастери за ручне адресованє

manual answering ручне одволованє; можлївосц же би ше вяза медзи двома станїцами запровадзела лєм кед поволани хасновательпошлє сиґнал порихтаносци за приманє порученьох

manual control ручна контрола, ручне управянє

manual data input ручне уношенє податкох; уношенє податкох до системи або директно до програми з помоцу тастатури конзоли або терминала

manual entry ручни уход

manual input register реґистер за ручне уношенє

manual-load key тастер за ручне уношенє

manual mode ручни способ роботи

manual request ручна вимога

manufacturer`s software продуковательов софтвер

manufacturing program продукцийна програма

map мапа, ґрафична алатка за навиґацию на велїх веб-бокох хтора обезпечує „путованє” по интернету; пресликовац

MAPPER (Maintaining, Preparing & Producing Executive Reports) отримованє, пририхтованє и продукция окончуюцих звитох; универзални софтвер зоз структуру звита хтори векшому числу хасновательох оможлївює обробйованє у реалним чаше

mapping пресликовйованє; поступок пресликовйованя ґрафичних податкох зоз єдней координатней системи до другей и їх приказованє у одвитуюцей форми

MAR (Memory Address Register) меморийни адресни реґистер

margin марґина, рубец; празни простор на рубцох бока у хторим нєт текста

margin indicator индикатор марґини

margin release ошлєбодзованє марґини; можлївосц даєдних програмох за обробйованє текста же би друковали текст у простору налїво од лївей марґини и направо од правей марґини

marginal error марґинална (нєважна) гришка

margins марґини (лїва, права, верхня и долня)

mark ознака, знак; означиц

marker маркер, указовач; знак або символ за конєц слова, порученя, датотеки и под.

mark matching поровнованє знакох

mark scanning препознаванє знакох

mask маска, комбинация знакох зоз хтору ше одредзує же чи ше часци другей комбинациї знакох затримаю або елиминую; робиц зоз маску

masked interrupt маскиране претаргнуце; претаргнуце хторе маскиране та процесор предлужує робиц як кед би претаргнуца анї нє було

mask matching поровнованє (усоглашованє) зоз маску

mass data масовни податки

mass-data multiprocessing вецейнїсте обробйованє масовних податкох

mass memory/storage масовна мемория

mass storage systems системи зоз масовну меморию

master главни, матични

master/slave computer главни/помоцни компютер

master card матична карточка; карточка хтора ма у себе утвердзени або индикативни информациї о ґрупи карточкох хтори ю провадза

master clock/timer главни такт, главна годзинка; ґенератор тактних импулсох чия главна функция управянє зоз другима ґенераторами тактних импулсох у компютерскей системи

master console главна конзола

master-control system система главней контроли

master directory главни менар

master file главна датотека

mastering главне управянє; уписованє датотекох зоз твардого диска на ЦД-Р або ЦД-РВ

master instruction tape главна контролна пантлїка

master menu главни мени

master program главна програма

master program file датотека главней програми

master pulse главни пулс

master record главни запис

master scheduler главни планер

master station главна станїца

master synchronizer главни синхронизатор

match идентичносц, поклопйованє; поровновац

match field польо хторе ше поровнує

matching поровнованє, утвердзованє идентичносци

math coprocessor математични копроцесор

mathematical check математичне преверйованє

mathematical function program програма математичних функцийох

mathematical model математични модел

mathematical operator математични оператор

mathematical simulation математична симулация

matrix матрица, дводимензионална шема податкох

matrix memory/storage матрична (координатна) мемория; мемория чийо елементи так розподзелєни же приступ ґу каждей локациї вимага хасновање двох або вецей координатох

matrix printer матрични друковач

MAU (Media Access Unit) єдинка за приступйованє ґу медийом

maximize максимализовац, звекшац до максимума

maximize button ґомбичка за максимализованє

Mb (megabit) меґабит; 2^{20} бити, односно 1.048.576, т. є. прейґ милион бити

MB (megabyte) меґабайт; 2^{20} байти, односно 1.048.576 байти

Mbit оп. **Mb**

Mbone (Multicast backbone) основа зоз унапрямованє на вецей адреси

Mbps (Mega bits per second) меґабити у секунди

Mbyte оп. **MB**

MCI (Media Control Interface) интерфейс за управянє зоз медиями

MCM (MultiChip Module) модул зоз вецей чипами

MD (Make Directory) command команда „направ менар”

MDI (Manual Data Input) ручни унос податкох

MDI (Multiple-Document Interface) интерфейс за роботу зоз вецей документами

MDR (Memory Data Register) меморийни реґистер податкох

mean configuration стредня конфиґурация

mean time to failure стреднї час по губенє; просекови час од початку роботи компютера по зявйованє першей хиби – достати зоз мераньом на вецей системох истей файти

measurements palette палета зоз мерами

measure of information мера информациї; функция вироятносци зявйованя єдного збуваня або вецей збуваньох зоз множества можлївих збуваньох

meatware особи хтори хасную компютер (програмере, операторе, администраторе)

mechanical computer механїчни компютер

mechanical data acquisition механїчне зберанє податкох

mechanical translation механїчне прекладанє

media медиї

Media Access Unit оп. **MAU**

Media Communications Processor (MCP) медийни комуникацийни процесор

Media Control Interface (MCI) интерфейс за управянє зоз медиями

media description опис медия

media eraser сцерач медия

medical electronics медицинска електронїка

medium медий

Medium Scale Integration (MSI) стреднї ступень интеґрациї

meg оп. **megabyte**

mega меґа

megabit оп. **Mb**

megabyte оп. **MB**

megahertz меґагерц

megapel (megapixel) display меґапикселни екран

member член, подредзени запис

membrane keyboard мембранска тастатура

memory мемория

memory access time час приступйованя ґу меморії

memory address меморийна адреса

Memory Address Register (MAR) реґистер меморийней адреси

memory annex анекс меморії

memory area подручє меморії

memory board меморийна плоча

memory capacity капацитет меморії

memory card меморийна карточка

memory cell меморийна клїтинка

memory chip меморийни чип

memory compaction збиванє меморії

memory core меморийне ядро

memory cycle меморийни циклус

Memory Data Register (MDR) меморийни реґистер податкох

memory device меморийне пошоренє

memory expansion преширйованє меморії

memory fill пополньованє меморії

memory guard чувар меморії

memory hierarchy гиєрархия медзи мемориями

memory image меморийна слика

memory leak чуренє (траценє) меморії

memory location меморийна локация

memory lockout замиканє (блокованє) меморії

memory manegement управянє зоз меморию

memory map мапа меморії

memory module меморийни модул

memory overlaying преклопйованє меморії

memory partition дзелєнє меморії на партиції

memory port меморийни приключок

memory power моц меморії

memory print/printout друкованє змиста меморії

memory protect защита меморії

memory register меморийни реґистер

memory-resident стаємно присутни у меморії

memory search routine рутина за преглєдованє меморії

memory size велькосц меморії

memory snapshot знїмок мемориї

memory unit єдинка мемориї

menu мени

menu bar пантлїка мения

menu driven з помоцу мения

menu item ставка мения

menu key тастер за мени

mercury storage мемория живого стрибла

merge спойованє, зєдиньованє

merging routine рутина за спойованє

mesh помишац, зєдинїц

mesh network вецейнїста мрежа

message порученє; основна єдинка податкох хтора ше обробює у комуникацийним окруженїску

message buffer бафер за порученя

message control program програма за управянє зоз порученями

message feedback повратна контрола порученьох

message flags ознаки на порученьох

message format формат порученя

message header заглавє порученя

message-ID идентификация порученя

message numbering нумерованє порученьох

message packet пакет порученьох

message passing прешлїдзованє порученьох

message processing program програма за обробйованє порученьох

message queue шор чеканя порученьох

message recall оповоловане послатого порученя

message retrieval пребераное порученьох

message routing унапрямованє порученьох

message switch преклопнїк за порученя

message switching system система дистрибуциї порученьох

message text текст порученя

messaging черанка порученьох

meta character метазнак

metafile метадатотека

metalanguage метаязик

metal oxide semiconductor (MOS) метал-оксид полупреводнїк

method метода

Metropolitan Area Network оп. **MAN**

MHz (MegaHertz) меґагерц; милион циклуси у секунди

MICR (Magnetic Ink Character Recognition) препознаванє знакох писаних зоз маґнетну тинту

micro микро; милионита часц

microbit микробит

microchip микрочип

microcircuitry микроколо

microcomputer микрокомпютер

microcomputer chip микрокомпютер на чипу

microelectronics микроелектронїка

microfiche микрофиш, микролїсток

microfilm микрофилм

micrographics микроґрафика

microimage микрослика

microinstruction микроинструкция

micron микрон; милионита часц метра

microprocessor микропроцесор

microprogram микропрограма

microprogramming микропрограмованє

microsecond микросекунда; милионита часц секунди

Microsoft BASIC бейсик; общи програмски язик за початнїкох хтори обдумала корпорация Майкрософт

Microsoft Disk Operating System (MS DOS) Майкрософтова оперативна система на диску

Microsoft Excel Майкрософтов ексел

Microsoft Internet Explorer Майкрософтов интернет експлорер

Microsoft Office Майкрософтов офис; софтверски пакет за автоматизацию канцеларийного дїлованя хтори облапя вецей апликациї

Microsoft Windows Майкрософтов виндоуз

Microsoft Word Майкрософтов ворд

microwave микрогаба

middleware постреднїк, медзисофтвер

MIDI (Musical Instrument Digital Interface) диґитални интерфейс музичних инструментох

midrange computer компютер стреднєй моци

milli мили; префикс хтори означує тисячиту часц єдинки

millimicrosecond милимикросекунда; милиярдита часц секунди (10^{-9} секунди), оп. и **nanosecond**

millions of instructions per second (mips) милиони инструкцийох у секунди

millisecond милисекунда; тисячита часц секунди (10^{-3} секунди)

MIMD (Multiple Instruction – Multiple Data) вецей инструкциї – вецей податки

MIME (Multipurpose Internet Mail Extension) вецейнаменски додатки за интернетску пошту

mini мини

miniaturization зменшованє на минимум

minicomputer миникомпютер

mini disc минидиск

mini hub миниґузел

minimize зменшац на минимум, минимизовац

minimize button ґомбичка за минимизованє

minimum-access code код найшвидшого приступйованя; система кодованя хтора минимизує час за хтори ше достава єдинка информациї зоз меморії

minimum configuration минимална конфиґурация

minimum operating system минимална оперативна система

mini tower/upright case мала вертикална шкатула

minor control data помоцни контролни податки

minor cycle помоцни циклус

minuend зменшитель

minus zone зона за минус, подручє за неґативни пред`знак

minutes записнїк, призначки

mirror жвератко; опатрац ше

mirroring опатранє; процес зоз хторим ше твори слика обєкта як кед би була у жвератку

mirror margins марґини у жвератку

misfeed гришка у полнєню

mismatch нєускладзеносц

mistake гришка

mixed base number число зоз мишану основу

mixed number мишане число; число хторе ма и децималну час и цалочислову часц (напр. 20,17)

mixed radix мишана основа; система представяня числох у хторей ше хасную вецей основи

M-JPEG (Motion JPEG) М-ЙПЕҐ; верзия формату ЙПЕҐ хтора ше одноши на компримованє рухомих сликох

MLPPP (MultiLink Point-to-Point Protocol) протокол од точки по точку зоз вецейнїстим повязованьом

MM (MultiMedia) мултимедиї

MMC (MultiMedia Card) мултимедийна карточка (капацитета од 8 по 64 МБ)

MMX (MultiMedia Extension) преширенє за мултимедиї; окремни инструкциї додати процесору же би пошвидшал роботу зоз мултимедиялнима елементами

mnemonic мнемонични, символични

Mo (Magneto-optical) маґнетно-оптични

mobile digital computer мобилни диґитални компютер

mobile external disk unit мобилна вонкашня єдинка диска

mode режим (способ) роботи; способ хаснованя компютерскей системи або даєдней єй часци

mode control switches преклопнїки за контролу режима роботи

model модел

modem (modulator/demodulator) модем, модулатор/демодулатор

modem port модемски приключок

moderator модератор, постреднїк

mode switch претарговач за режим роботи

modification модификация

modifier модификатор

modifier key тастер за модификованє; тастери (*Alt*, *Ctrl*, *Shift*) хтори у комбинациї зоз другим тастером меняю значенє дотичного тастера

modifier register реґистер модификатора

modify вименїц; пременїц часц инструкциї або рутини так же би ше вона интерпретовала и окончовала на други способ

modular модуларни

modularity модуларносц

modulation модулация

modulator модулатор

module модул

monadic operation єдноадресна операция

monitor монитор

monitoring/monitor program програма за провадзенє

monitor system система за провадзенє

monitor unit пошоренє за провадзенє

monkey (@) маймунчок; знак хтори ше хаснує у адресох електронскей пошти

monochrome monitor монохроматски (єднофарбови) монитор

monographics adapter моноґрафични адаптер

monolithic storage монолитна мемория

monospacing єднаке розмакнуце

monostable circuit моностабилне коло

monotone єднотонски

MOPS (Million Operations Per Second) милион операциї у секунди

MOS оп. **Metal Oxide Semiconductor**

mosaic printer мозаични друковач

most significant bit (MSB) бит найвекшого значеня; конєчни бит на лївим боку

most significant byte (MSByte) байт найвекшого значеня; конєчни байт на лївим боку

most significant character знак найвекшого значеня; знак на лївим боку ґрупи знакох змесцених у меморийней локациї

motherboard матична плоча; у персоналних компютерох, плоча на хторей змесцени або ше зоз ню повязую шицки главни

функционални єдинки компютерскей системи (процесор, мемория, тастатура, контролери, интерфейси итд.)

motion blur зоз рушаньом замуцене; специялна метода у компютерскей ґрафики зоз хтору ше витворює деформованє слики (як кед би ше предмет рушал)

Motion JPEG оп. **M-JPEG**

Motorola компания Моторола

mount поставиц на пошоренє

mouse миш

mouse button тастер миша

mouse mat/pad подкладач за миша

mouse pointer указовач миша; символ хтори ше, зоз порушованьом миша, руша по екрану по место хторе ше шлїдующе прициска зоз тастером миша

mouse port приключок за миша

mouse sensitivity чувствительносц миша

move премесциц, пренєсц

moveable heads рухоми глави

move key тастер *Move*; тастер з помоцу хторого ше текст премесцує з єдней позициї на другу при чим приходзи до сцераня податкох на першобутней позициї

move mode режим премесцованя

move to trash пренєсц до корпи за одрутки

Movie Maker муви мейкер; софтвер за правенє филма

moving head disk диск зоз рухому главу

MP (MultiProcessor) мултипроцесор

MP3 МП (ем-пе) 3

MPC (Multimedia PC) мултимедийни персонални компютер

MPEG (Moving Picture Experts Group) фахова ґрупа за рухоми слики

MPEG standards МПЕҐ стандарди

MPEG decoder МПЕҐ декодер

MPU (MicroProcessor Unit) микропроцесорска єдинка

ms оп. **millisecond**

MSB оп. **Most Significant Bit**

MS BASIC оп. **Microsoft BASIC**

MS Byte оп. **Most Significant Byte**

MS DOS оп. **Microsoft Disk Operating System**

MS DOS-based application апликация базована на МС ДОС-у

MS Windows оп. **Microsoft Windows**

MS Word оп. **Microsoft Word**

MTTR (Mean Time to Recovery) стреднї час медзи оправянями

MUD (MultiUser Dimension) вецейхасновательна димензия

MUG (MultiUser Game) вецейхасновательне бависко

multi-access вецейнїсте приступйованє

multi-addressing вецейнїсте адресованє

multi-address instruction вецейадресна инструкция

multi-aspect search глєданє по вецей аспектох

multicasting вецейнїсте розпосиланє

multicode device вецейкодове пошоренє

multi-computer system вецейкомпютерска система

multi-file sorting сортиранє вецей датотекох

multifunction board вецейфункцийна плоча

multi-jobbing паралелне окончованє вецей роботох

multilayer вецейпасмови

multi-level address адреса з вецей уровнями

multilevel memory мемория на вецей уровнї

multimedia мултимедиї; комбинация рижних типох медийох (уключуюци звук, анимацию, ґрафику и видео)

Multi Media Card (MMC) мултимедийна карточка

MultiMedia Compact Disc (MMCD) мултимедийни компакт диск

multimedia keyboard мултимедийна тастатура

multi-partite virus вецейчасцови вирус

multi-part key зложени ключ

multipass sort сортиранє у вецей крочайох

multiple вецейнїсти

Multiple-Access Computer (MAC) компютер зоз вецейнїстим приступом

multiple-address code вецейадресни код

multiple connector вецейнїсти конектор

multiple-job processing вецейнїсте окончованє роботох

multiple-key depression прицискане на вецей тастери источасово

multiple modulation вецейнїста модулация

multiple operation вецейнїста операция

multiple pages вецей боки; опция у рамикох команди *Print* хтора дава можлївосц хасновательови же би одредзел хтори боки чечуцого документа жада друковац

multiple-precision (multiprecision) arithmetic аритметика вецейнїстей прецизносци

multiple recipients вецей примателє

multiple-user system вецейхасновательна система

multiplex мултиплексовац; преплєтац або источасово преношиц два або вецей порученя на єдним каналу

multiplexer мултиплексер; комуникацийне контролне пошоренє хторе оможлївює повязованє централного процесора зоз вельким числом комуникацийних каналох, односно навязованє вецей терминалох на єдну линию

multiplexer channel мултиплексни канал

multiplexing мултиплексованє

multiplicand множенїк

multiplication table таблїчка множеня

multiplier множитель; число зоз хторим ше множи

multiply instruction инструкция множеня

multipoint circuit вязне коло; коло зоз вецей уходнима и виходнима точками

multiprocessing вецейнїсте обробйованє, обробйованє зоз вецей процесорами

multiprocessor мултипроцесор

multiprogramming мултипрограмованє

Multipurpose Internet Mail Extension оп. **MIME**

multireel file датотека на вецей кольчатох

multirunning вецейнїсте обробйованє; паралелне окончованє вецей роботох

multiscan вецейнїсте скенированє

multistatement line линия зоз вецей инструкциями

multistation system система зоз вецей станїцами

multitasking мултитаскинґ, робота зоз вецей задатками

multithreading вецейнїткове обробйованє

multiunit processor вецейєдинкови процесор

multiuser вецейхасновательни

multiuser system вецейхасновательна система

musical language музични язик

music synthesis синтеза музики; ґенерованє музики на основи напредок датих податкох

music synthesizer синтисайзер

mutation мутация; одноши ше на компютерски вирус хтори настава зоз меняньом жридлового коду ориґиналного вируса

mute без звука

mutual exclusion взаємне виключованє

my computer мой компютер; иконочка на роботней поверхносци оперативней системи виндоуз хтора оможлївює препатранє датотекох, менара єдинкох диска як и других податкох о змисту компютера

N

n-address instruction *n*-адресна инструкция

name назва, мено

named constant менована константа

named target мененоване одредзиско

NAND circuit логичне коло *нє-и*

NAND operation логична операция *нє-и*

nano нано; префикс хтори означує милиярдиту часц (10^{-9})

nanocomputer нанокомпютер

nanosecond наносекунда; 10^{-9} секунди

narrative надпомнуце

narrowband channel комуникацийни канал узкопрепущуюцого обсягу

narrow pulse краткотирваци импулс

native основни, у ориґиналней форми

natural language природни язик

navigating навиґация

navigation keys тастери за навиґацию

navigation map мапа за навиґацию

navigator навиґатор

n-bit byte байт од *n*-битох

NE (Not Equal) нє єднаке

needle игла

negate неґирац; окончиц лоґичну операцию *нє*

negation неґация; операция хтора ше окончує зоз єдним операндом так же кажда цифра 0 достава вредносц 1, и наспак

negative acknowledgement character знак за потвердзованє нєисправного приманя

negative entry неґативне уношенє; додзельованє неґативного пред`знака (знака минус) при уношеню до калкулатора зоз чим ше число претворює до неґативного

negative feedback неґативне повратне спрагнуце

negative OR operation лоґична операция *нє-або*

nest гнїздо; угнїздзиц, уложиц

nested угнїздзени, уложени

nested DO уложени ґузел *DO* (зроб)

nested indent угнїздзене уцаговане, уцаговане знука уцагованя; при форматованю документа, можлївосц же би ше знука уцагнутого пасуса окончело нове уцаговане

nested loop угнїздзени ґузел, ґузел у ґузлу

nested procedure угнїздзена процедура

nesting угнїздзованє, укладанє

net мрежа; оп. **internet**

net abuse злохасновање мрежи

net address адреса на мрежи

netstorm буря на интернету; нєшор хтори настава кед ше на интернету даєдни пакети страца або ше нє випоруча

net surfing сурфованє по интернету; преглєдованє интернетских локацийох без одредзеного циля

net TV оп. **internet TV**

network мрежа, комуникацийна мрежа

network adapter мрежни адаптер

network address адреса на мрежи

Network Address Translation (NAT) прекладанє мрежней адреси

network administrator администратор мрежи

network citizen (netizen) граждан интернета

network communication мрежне комуникованє

Network Computer (NC) мрежни компютер

network control program програма за управянє зоз мрежу

network database мрежна база податкох

network directory мрежни менар (директориюм)

network drill пробованє мрежи

network drive мрежна єдинка диска

networked умрежени

network etiquette (netiquette) мрежна етикеция

Network File Transfer (NFT) преношенє датотекох на мрежи

network flow analysis анализа цека у мрежи

network independent нєзависно од мрежи

Network Information Center (NIC) мрежни информацийни центер

Network Information Service (NIS) мрежни информацийни сервис

networking умрежованє

Network Interface Card (NIC) карточка мрежного интерфейса

network latency час пожнєня у мрежи

network layer мрежне пасмо

network load analysis анализа обтерхованя мрежи

network management управянє зоз мрежу

network operating system (network OS) мрежна оперативна система

Network Operating Center (NOC) мрежни оперативни центер

network output мрежни виход

network printer мрежни друковач; друковач хтори можу хасновац шицки умрежени хасновательє

network protocol мрежни протокол

network security безпечносц мрежи

network traffic транспорт на мрежи

network transparency транспарентносц мрежи

network user хаснователь мрежи

neural network неуронска мрежа; система програми и структура податкох хтори имитую роботу чловекового мозґа

new-line character знак за нови шорик

newsgroups дискусийни ґрупи

newsreader читач порученьох дискусийних ґрупох

news server сервер дискусийних ґрупох

new window нови облачок

next шлїдующи

next instruction register реґистер шлїдующей инструкциї

next window шлїдующи облачок

nibble нибл, полубайт; ґрупа од штирох битох хтора представя єдинку информацийох

nickname назвиско; при черанки порученьох у реалним чаше на интернету, друге мено хторе хаснователь може хасновац

nil оп. **null**

nine-track magnetic tape дзевецканална маґнетна пантлїка

n-level address адреса *n*-того (першого, другого итд.) уровня

NLS (Natural Language Support) потримовка природному язику

no-address instruction инструкция без адреси

node ґузел

node point ґузлова точка

no error нєт гришки

noise шум, завадзанє

noiseless channel безшумни канал

noname computer безменови компютер

noncompatibility нєкомпатибилносц

nonconductor нєпреводнїк, изолатор

nonconjunction логична операция *нє-и*

nondedicated file server нєнаменски сервер датотекох

nondestructive memory нєунїщуюца мемория; меморийне пошоренє у хторим податок по читаню и далєй остава у меморії

nondisjunction логична операция *нє-або*

nonequivalence operation логична операция нєєднакосци

nonerasable code нєсцераюци код

nonexecutable statement нєокончуюци вислов

nonexistent code нєсуществуюци код

nonfatal error одклонююца гришка

non-linear video editing нєлинеарне ушорйованє сликох

nonmaskable interrupt нємаскираюце претаргнуце; претаргнуце хторе процесор муши обробиц такой (звичайно слово о гардверским претарнуцу)

nonmatch mark знак нєскладаня; символ хтори указує же пришло до нєскладаня

nonnumeric character нєнумерични знак

nonoverlap processing нєпреклопююце обробйованє; одноши ше на роботу компютера у рамикох хторей ше читанє, писанє и обробйованє податкох окончую єдно за другим, т. є. нє преклопюю ше

nonpermissible нєдопущени, забранєни

nonprocedural language нєпроцедурални язик

nonprogrammed halt нєпрограмоване застановйованє

nonrealtime processing обробйованє хторе ше нє окончує у реалним чаше

nonrecoverable error нєодклонююца гришка

nonresident routine нєрезидентна рутина

nonrestoring division дзелєнє без остатка

non-return-to-zero без врацаня на нулу

nonscheduled maintenance нєпредвидзене отримованє

nonsequential access нєсеквенциялне приступйованє

nonshared control unit нєподзелєна управяцка єдинка

nonstandard label нєстандардна ознака

nonsynchronous data transmission нєсинхронизоване преношенє податкох

nonvolatile memory перманентна (стаємна) мемория; меморийни медий хтори и после викапчованя напаваня затримує змист (напр. пантлїка, диск)

NOOP (no-operation) instruction инструкция *Noop*; инструкция хтора наклада же би ше нїч нє робело (преходзи ше на шлїдуюцу инструкцию по шоре)

normal-direction flow нормални напрям цека

normalization нормализация

normalize нормализовац

normalized record нормализовани запис

normal mode нормални режим роботи

normal termination нормалне закончењє

normative testing нормативне тестиранє

NOR operator лоґични оператор *нє-або*

Norton Commander Нортон командер; програма компаниї Петер Нортон компютинґ хтора ше состої зоз шора командох за роботу зоз менарами, датотеками, електронску пошту и панелами

NOT-AND operation логґична операция *нє-и*

notation нотация, способ писаня

note надпомнуце

notebook ноутбук; преношаци компютер велькосци нотеса

notepad нотес, помоцна датотека

NOT operator логґични оператор *нє*

nought state нулти стан

ns оп. **nanosecond**

NT (New Technology) нова технологґия

nucleus нуклеус, ядро

null нула, празне

null character празни знак; знак хтори служи лєм за виполньованє медия або за затримованє обробйованя

null instruction празна инструкция; инструкция хтора нє вимага даяку операцию

null statement празни вислов

Num (Numeric) Lock key тастер *Num Lock*; тастер на тастатури компютера хтори палї индикатор блокованя числох (*Num Lock*) и онєможлївює уношенє шицких других знакох окрем числох

number число

number base основа числовей системи; еґзистую даскельо числово системи зоз хторих найпознатши: бинарна (основа 2), децимална (основа 10), октална (основа 8) и гексадецимална (основа 16)

number crunching розбиванє числох

number generator ґенератор числа

number pad нумерична тастатура (звичайно на правим боку тастатури)

number representation представянє числох

number representation system система представяня числох (декадна, бинарна, система римских числох, система арабских числох и др.)

number/numeral system числова (нумерична) система

numeralization нумерализация, зводзенє на числа

numeration оп. **number representation**

numerical/numeric code нумерични код

numerically controlled machine-tools машини-алатки зоз нумеричним управяньом

numerical/numeric word нумеричне слово

numeric character set множество нумеричних знакох

numeric data нумерични податки

numeric keypad нумерична тастатура

numeric printer нумерични друковач

nybble оп. **nibble**

O

object обєкт

object class класа обєкта

object code цильни код; програма хтора представя виход зоз процеса прекладаня

object language цильни язик; язик на хтори ше жридлова програма преклада з помоцу даєдней зоз програмох за прекладанє

object-language program програма на машинским язику

Object Linking and Embedding (OLE) повязованє и уградзованє обєктох

object-oriented database обєктно оріентована база податкох

object-oriented graphics обєктно оріентована ґрафика

Object-Oriented Programming (OOP) обєктно оріентоване програмованє

object program преложена програма; преложена (компилована або асемблована) програма порихтана за учитованє до главней меморії и за окончованє

object time час окончованя; час потребни за окончованє програми хтора преложена на машински язик

oblique зукоси, нагнути

occurence зявйованє

OCR (Optical Character Recognition) оптичне препознаванє знакох; идентификованє знакох зоз помоцу фоточувствительних пошореньох

octal октални, осмозначни; нумерична система зоз основу 8, у хторей ше за представянє числох хасную цифри 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7

octal data октални податки

octal number октално число

octal system октална система

octal-to-decimal conversion претворйованє окталного приказованя числа до децималного

octet октет, ґрупа зоз 8 елементох

odd нєпарни

odd parity check преверйованє нєпарносци

OEM (Original Equipment Manufacturer) продукователь ориґиналней опреми

off виключени

Office офис; софтвер за канцеларийне дїлованє

office computer канцеларийни компютер

offline виключени (вонка) зоз мрежи

offline data collecting нєзависне (самостойне) зберанє податкох; процес идентификованя, видзельованя и зєдиньованя жридлових податкох хтори ше одвива без директного комуникованя зоз централним процесором

offline mode нєзависни способ роботи, автономни режим роботи

offline system нєзависна система

offline unit нєзависна єдинка

offline working нєзависна робота

offset офсет, помкнуце

offset filter офсетни филтер

offshore programming офшор програмованє; одноши ше на можлївосц же вельки компаниї премесцую програмованє до иножемства пре туньшу роботну моц

OK button ґомбичка *ОК* (за виберанє даєдней функциї або опциї)

on-board computer компютер на плочи (превозки); компютерска система хтора инсталована на превозним средству (автомобил, ладя, авион, вселенска ладя)

on-chip cache кеш мемория на чипу

on-demand system система на вимогу

one-address computer єдноадресни компютер

one condition стан 1; стан меморийного ядра або маґнетней точки кед представяю вредносц 1

one-for-one translation прекладанє єден-за-єден

one-level addressing адресованє у єдним уровню

one-level code код у єдним уровню

one-pass operation операция зоз єдним преходом

one`s complement єдинкови комплемент; бинарна велькосц хтора настава зоз датей велькосци зоз меняньом каждого знака 0 на 1, каждого знака 1 на 0 (напр. єдинкови комплемент од 1011 виноши 0100)

one-to-one assembler асемблер єден-за-єден; програма-прекладатель хтора преклада кажду инструкцию нємашинского язика на єдну инструкцию машинского язика

one-way communication єднонапрямне комуникованє

one-word instruction инструкция од єдного слова

online уключени до мрежи, у мрежи, онлайн

online chat четованє (нєпостредне комуникованє) на мрежи

online community мрежна заєднїца

online information service мрежна служба информованя

online input нєпостредни уход

online processing нєпостредне обробйованє

online service нєпостредна услуга

OnLine Transaction Processing (OLTP) нєпостредни обробок трансакцийох

online tutorial мрежни приручнїк

only loadable лєм за уношенє

on-off уключованє-виключованє

on-screen help помоц на екрану

op скр. од **operation**

opacity нєпревидносц, нєвидлївосц; у компютерскей ґрафики, параметер хтори ше означує зоз процентами – 100% означує подполну нєпревидносц а 0% означує подполну превидносц

opaque нєпревидни

OPC (Optical Photo-Conductor) оптични фотопреводнїк

OPD (One Per Desk) єден за кажди стол

open отвориц

open brace ({) отворене (лїве) кривулькаве заградзенє

open file отворена датотека

opening bracket ([) отворене (лїве) угласте заградзенє

open parenthesis (**(...**) отворене (лїве) (полу)округле заградзенє

open system отворена система

Open Systems Interconnection (OSI) медзисобне повязованє отворених системох

operable time оперативни час

operand операнд; податок зоз хторим ше окончує даєдна операция

operand length дужина операнда

operating cycle оперативни циклус

operating delay застой у роботи

operating features оперативни характеристики

operating instructions инструкції за роботу

operating language оперативни язик

operating maintenance оперативне отримованє

operating programs оперативни програми

operating speed швидкосц роботи

operating system оперативна система

operating time оперативни час

operation операция, робота

operational unit оперативна (роботна) єдинка

operation center центер за обробйованє

operation code код операції

operation control контрола операції

operation cycle циклус операції

operation ratio процент хаснованя опреми

operation register реґистер операції

operation speed швидкосц роботи

operations personnel оперативни персонал

operation research операцийни виглєдованя

operator оператер (особа хтора рукує зоз компютерскима контролами), оператор (символ хтори означує операцию, напр. +, - итд.)

operator command команда оператера

operator error гришка оператера

operator indicator lights индикатори за оператера

operator message поручанє оператерови

optical card оптична карточка

optical character оптични знак

optical communications оптични комуникації

optical computer оптични компютер

optical disk оптични диск

optical document reader оптични читач документа

optical encoder оптични кодер

optical film reader оптични читач филма

optical mark recognition оптичне препознаванє ознаки

optical memory оптична мемория

optical mouse оптични миш

optical printer оптични друковач

optical processing оптичне обробйованє

optical recognition device пошоренє за оптичне препознаванє

optical scanner оптични скенер

optical storage оптична мемория

optimization оптимизация; метода зоз хтору ше єден поступок нєпреривно злєпшує и прилагодзує вимогом

optimize оптимизовац

optimizing compiler оптимизуюци компилатор

optimum code оптимални код

optimum programming оптималне програмованє

option опция

optional опционални

optional word опционалне слово; слово хторе ше уноши до програми лєм пре лєпше розуменє

option button ґомбичка за вибор опцийох

optoelectronics оптоелектронїка; конар електронїки хтори представя интеґрацию оптики и електронїки

order розказ

order address адреса розказа

ordering поставянє до рядошлїда, сортиранє

ordering by merge поставянє до рядошлїду (сортиранє) зоз спойованьом

order list лїстина розказох

order of priority рядошлїд по приоритету

ordinary file звичайна датотека

ordinate ордината; *y*-оса дияґрама

organization chart орґанизацийна шема

orient ориєнтовац

origin походзенє, початкова точка

original data жридлово податки

original document жридлови документ

Original Equipment Manufacturer (OEM) продукователь ориґиналней опреми

original language жридлови язик

OR operator логични оператор *або*

orphan широтка; перши шорик даєдного пасуса хтори ше, при форматованю, найдзе сам на дну бока текста (цо нєприкладне за друкованє)

oscillator осцилатор

oscilloscope осцилоскоп

OSI (Open Systems Interconnection) model модел медзисобного повязованя отворених системох

outboard error вонкашня гришка

outbox ладичка за одходзацу пошту, аутбокс

outconnector виходни конектор

outdent вицагнути шорик; вицаговане початка першого шора у пасусу на лїви бок у одношеню на шлїдуюци шор (напр. при начишльованю)

outgoing line виходна линия

outgoing mail вихадна пошта

outline контура, скица, рамикови приказ

outlining конципованє, рамикове приказованє

Outlook аутлук; програма за електронску пошту и управянє зоз особнима информацияма

out-of-line coding кодованє звонка линиї

out of range прейґ границї; одноши ше на вредносц (велькосц) хтора прекрочела одредзену границу

out of service time нєпродуктивни час

output виход; виходни

output block виходни блок

output buffer виходни бафер

output channel виходни канал

output data виходни податки

output device виходне пошоренє

output file виходна датотека

output instruction виходна инструкция

output program програма за виход

output record виходни запис

output signal виходни сиґнал

outputting даванє резултатох; процес продукованя хасновитих информацийох зоз компютерскей системи

output unit виходна єдинка

overflow area подручє (зона) за прекроченя

overflow check преверйованє прекроченя

overflow indicator индикатор прекроченя

overhead operation пририхтуюца операция

overlaid windows прекрити (каскадни) облачки

overlap преклопиц, преклопйовац

overlapping преклопйованє

overlap processing обробйованє зоз преклопйованьом; паралелне окончованє уходзеня (уношеня) податкох, обробйованя и виходзеня (виношеня)

overlay прекриванє; прекриц

overlayable segments прекриваюци сеґменти

overlay program програма зоз прекриваньом

overload indicator индикатор преобтерхованосци

overload level уровень преобтерхованосци

overprinting друкованє прейґ существуюцого змиста

overrun прекроченє швидкосци

overscan прекроченє капацитета скенираня, рамик коло дисплея; подручє екрана хторе ше нє скенира (дакеди є офарбене так же випатра як рамик)

overtype дурканє прейґ существуюцого змиста, дурканє нового змиста зоз сцераньом предходзацого

overwrite виписац прейґ, прекриц; висцерац существуюци податок зоз уписованьом нового податка до истей меморийней локациї

owner власнїк

P

P (peta) пета, билиярда (10^{15})

p (pico) пико, билионита часц

pack пакет, паковац, зжац

package пакецик, стандардни блок

packed format паковани (зжати) формат

packet пакет, мала єдинка информациї; ґрупа битох утвердзеней максималней длужини хтора ше при преношеню податкох на далєко третира як цалосц

packet driver погон пакета

Packet-Switching Network (PSN) мрежа зоз дистрибуцию пакета

packing пакованє, збиванє

packing density густосц пакованя

pad дополньовац (виполньовац) блок (склад, слово, датотеку) зоз податками

pad character знак за дополньованє

padded cell дополнєна клїтинка

padding дополньованє

paddle педала

page бок

page address адреса бока

page break преламованє бока; команда друковачу же би у одредзеней хвильки престал друковац на єдним боку и же би предлужел на шлїдуюцим

page curls зогинанє бокох, закруцованє бокох

Page Description Language (PDL) язик за описованє бокох

page down key тастер на тастатури компютера з помоцу хторого ше на екрану достава текст шлїдуюцого бока

page entry уход на бок

page exit виход зоз бока

page footing подножє бока

page format формат бока

page frame рамик бока

page gap празнїна медзи боками

page heading заглавє бока

page layout випатрунок бока

page number число бока

page numbering нумероване бокох, паґинация

page setup поставяне бока, задаване параметрох бока

page skip скок на нови бок

pages per minute боки у минути

page table табела бок

page turning обрацане бокох

page up key тастер *Page Up*; тастер на тастатури компютера з помоцу хторого ше текст порушує по екрану бок по бок назадок

pagination паґинация

paint фарба, фарбиц, мальовац

paintbrush щеточка

paint bucket кабел зоз фарбу

painting мальоване

paint programs програми за мальоване

paint tool алатка за рисоване

pair пар

palette палета

palmtop ручни (дланьови) компютер, компютер на дланї

pane очко

panel панел, табла

panels on/off уключоване/виключоване панелох

panic button ґомбичка за примушуюце виключоване

panning порушоване приказа

pan tool оп. **hand tool**

PAP (Password Authentication Protocol) протокол за идентификованє зоз лозинку

paper папер

paper-feed mechanism механїзм за порушованє папера

paper form паперови формулар

paper jam заглобйованє папера, гужванє папера

paperless office канцелария без папера

paper out indicator индикатор нєставаня папера

paper tape паперова пантлїка

paragraph пасус, параґраф

paragraph down шлїдуюци пасус; команда програми за обробйованє текста зоз хтору ше виволує скок курсора на початок шлїдуюцого пасуса

paragraph formatting форматованє пасуса

paragraph style стил пасуса (розмакнуце медзи шорами, поровнованє шорох, уцаговане текста и под.)

paragraph up предходзаци пасус; команда програми за обробйованє текста зоз хтору ше виволує скок курсора на початок чечуцого пасуса, а кед є уж на початку пасуса, вец скок на початок предходзацого пасуса

parallel access паралелне приступйованє

parallel by character паралелно по знакох

parallel columns паралелни колони

parallel data medium паралелни медий; ношач податкох хтори може мац и уходни и виходни податки

parallel execution паралелне окончованє

parallel flow паралелни цек

parallel input/output паралелни уход/виход

parallelism паралелизм

parallel memory паралелна мемория

parallel operation паралелна операция

parallel processing паралелне обробйованє

parallel systems паралелни системи

parallel transfer паралелни трансфер

parallel transmission паралелне преношенє на далєко

parameter параметер

parameter testing параметерске тестиранє

parent/child relationship одношенє родитель-дзецко; преношенє информацийох з єдней ґенерациї на другу

parentheses (**(...)**) округли заградзеня

parity bit бит парносци

parity check преверйованє парносци/нєпарносци

park паркирац

parse розчленїц, анализовац синтаксу

parse tree синтаксичне древо; стебло хторе дефинує синтаксну структуру виреченя

parsing анализованє синтакси

part часц

partial carry часточне преношенє

partially inverted file часточно инвертована датотека

partition партиция, сеґмент

partitioned data base сеґментована база податкох

partitioning сеґментованє

Pascal паскал; програмски язик предвидзени за структурне програмованє и ришованє математичних проблемох – назву достал по Блезови Паскалови

pass преход

passing parameters прешлїдзованє параметрох

passive device пасивне пошоренє

passive-matrix display екран зоз пасивну матрицу

passive station пасивна станїца

passphrase вираз за преход; од лозинки ше розликує лєм по тим же може буц длугша од 100 словох зоз чим обезпечує векшу сиґурносц

password лозинка

password file датотека лозинки

password protection защита зоз лозинку

paste залїпиц, уложиц; поставиц податки вистригнути зоз даєдного документа на нову локацию

paste area зона укладаня

patch платка, укладка; поплатац, уложиц

patching платанє, правенє платки (укладки)

patch routine рутина за платанє

path драга, дражка

path name назва драги (дражки)

pattern модел, шаблон

pattern recognition препознаванє модела

pause key тастер *Pause*; тастер на тастатури компютера хтори дочасово застановює роботу програми або команди

PB (Petabyte) петабайт; 1.024 терабайти

PC оп. **Personal Computer**

PC compatibility компатибилносц персоналних компютерох

PC memory card меморийна карточка персоналного компютера

PDF (Portable Document Format) преношаци формат документа; формат документа (ґрафични випатрунок, вибор фонтох и под.) хтори ше може хасновац у истей форми на каждей платформи и на каждим компютеру

peak верх; верхови

peak load верхове обтерхованє; найвекше обчековане обтерхованє (линиї, системи итд.)

peer-to-peer network мрежа ровноправних компютерох; множество компютерох у мрежи хтори робя зоз протоколом истого уровня

pel (picture element) елемент слики

pencil tool алатка клайбас

pen computer компютер зоз пирком

pending request поставена (нєобробена) вимога

penetration пребиванє

pen plotter плотер зоз пирком

Pentium пентиюм

perforation перфорация

performance перформанса

performance management управянє зоз перформансами

performance monitoring провадзенє перформанси

period точка

Peripheral Component Interconnect (PCI) повязованє периферийних компонентох

peripheral control system система контроли периферийних пошореньох

peripheral device периферийне пошоренє

peripheral equipment периферийна опрема

peripheral memory периферийна мемория

peripheral processor периферийни процесор

peripheral unit периферийна єдинка

permanent data file стаємна датотека

permanent fault стаємна гришка

permanent memory стаємна мемория

permanent segments стаємни сеґменти

Personal Computer (PC) персонални компютер

Personal Computer (PC) compatibility компатибилносц персоналних компютерох

Personal Computer Memory Card International Association (PCMCIA) Медзинародне здруженє продуковательох меморийних карточкох за персонални компютери

personal computing робота на персоналним компютеру

Personal Digital Assistant (PDA) особни диґитални помоцнїк

Personal Identification Device (PID) пошоренє за идентификацию особи

Personal Information Manager (PIM) програма за управянє зоз особнима информациями

peta (P) пета; префикс хтори означує тисяч билиони, односно билиярду (10^{15})

Petabyte оп. **PB**

Pg оп. **page**

Phase-change Drive (PD) погонске пошоренє зоз меняньом фази

phased conversion конвертованє у фазох

phone connector телефонски приключок

phoneme фонема; елемент на хторим базована компютерска бешеда

phono connector аудио приключок

photocell фотоклїтинка

Photo Compact Disc (PCD) фото компакт диск

photoelectric reader фотоелектрични читач

photo kit фото комплет

photo-optic memory фотооптична мемория

Photoshop фотошоп; софтвер хтори оможлївює же би ше на екрану компютера дорабяли и меняли або преправяли фотоґрафиї и уметнїцки дїла учитани на диск

phreak упаднуц (превалїц) до системи

physical data base физична база податкох

physical data independence физична нєзависносц податкох

physical design физични дизайн

physical input/output control system система контроли физичного ухода/вихода

physical record физични запис

physical security физичне обезпеченє

PIA (Peripheral Interface Adapter) адаптер периферийного интерфейса

pica пика; мерна єдинка за ширину и висину буквох, слупчкох и бокох хтора ше углавним хаснує у ЗАД а виноши 12 типоґрафски точки (поинти)

pic оп. **picture**

pickable layer пасмо зоз хторого мож виберац елементи

picking device пошоренє за уношенє податкох; уходне пошоренє (як цо шветлосне пирко, миш або палїчка за бависко) хторе ше хаснує за уношенє податкох на екран пошореня за визуалне приказованє

pico пико; префикс хтори означує билиониту часц, односно 10^{-12}

picosecond пикосекунда

picture слика

picture box tool алатка за виробок рамика за слику

Picture Processing Unit (PPU) єдинка за обробйованє слики

pie chart кружни ґрафикон

piggyback board додатна плоча

pilot model пробни модел

pin игелка, ножка

pin carriage ношач игелкох

ping-pong пинґ-понґ технїка

pipe медзипроцесни канал; канал хтори оможлівює повязованє двох програмох (виход єдней програми постава уход за другу програму)

pipelining медзипроцесне повязованє

piracy пиратство

pitch густосц друкованя; подкоманда програми за обробйованє текста зоз хтору ше одредзує кельо ше знаки сце друковац по єдним инчу

pixel пиксел; найменши елемент зоз хторого ше состої слика на екрану або друковачу

pixel dimensions димензия слики у пикселох

placement algorithm алґоритм розмесцованя

plaintext чисти текст; одноши ше на податки хтори меморовани без додатного форматованя

plasma display плазма екран; тип екрана хтори ше состої зоз двох фалатох скла або пластики зоз пасмом ґазовей плазми медзи нїма – електрицитет при преходзеню през плазму формує знаки на екрану

plated-wire memory мемория зоз обложенима дротами

platform платформа, подлога

platform independent нєзависни од платформи

playback репродукованє, плейбек

plot рисованє; рисовац

plotter плотер, рисовач

plotter control контрола плотера

plotter font фонт плотера

plotting board плоча за рисованє

Plug and Play (PNP) вохпай и хасnуй; можлївосц же би ше периферийни пошореня (монитор, друковач, модем) приключели и автоматски уклопели до роботи системи без потреби за интервенованьом хаснователя

plugboard розводна плоча

plug-in приключна програма

plug-in card приключна карточка

plus zone подручє позитивних числох

PNP оп. **Plug and Play**

pocket computer кишенкови компютер

point точка, запята (при децималних числох)

point-and-click укаж и кликнї; метода вибераня и препатраня веб бокох або мултимедийного змиста зоз компакт диска зоз хаснованьом тастера миша

point diagram точкасти дияґрам

pointer указовач

pointing device указуюце пошоренє; пошоренє як цо миш, кулька або шветлосне пирко, з помоцу хторого ше вибера операция у ґрафичним хасновательним окруженю

point of no return точка зоз хторей ше нє враца

Point-of-Sale (POS) terminal терминал на месце за предаванє, електронска реґистер каса

Point-to-Point Protocol (PPP) протокол од точки по точку

poke змесциц байт на абсолутну меморийну карточку

polling повязованє на емисию; процес зоз хторим централни процесор або главни терминал (у мрежи зоз вецей терминалами) поволує кажди терминал же би послал податки и на тот способ оможлївел терминалу приступйованє ґу комуникацийней линиї

polling group ґрупа поволаних терминалох

polymorphic virus полиморфни вирус

pool заєднїцке подручє

pop вицаговане зоз стека; операция зоз хтору ше преберaю податки зоз верха меморії а одвива ше на принципу порушованя надолу (*push-down stack*)

POP (Post Office Protocol) server сервер поштового протокола

populate населїц; поставиц чипи до подножя на друкованей плочи

pop-up menu вискакуюци мени

pop-up window вискакуюци облачок

port приключок, уход

portability преношацосц

portable computer преношаци компютер

Portable Document Format оп. **PDF**

portable optical drive преношаци оптични диск

portable software преношаци софтвер

portal портал

porting преношенє; процес преруцованя софтвера зоз єдного компютера на други (хтори нє муши буц истого типа)

port number число приключка

portrait портрет; портретови

portrait monitor портретови (вертикални) монитор; монитор чия ширина менша од висини

position позиция, место

positional parameter позицийни параметер; параметер хтори ма точно одредзене место, а кед ше вихаби, на його место муши буц положена запята

positional pointer позицийни указовач; штиронапрямна стрелка хтора ше зявює кед указовач миша прейдзе прейґ рубца текста

positioning позиционованє

positive acknowledgment потвердзенє о успишним преношеню; порученє же преношенє податкох успишно окончене и же мож посилац шлїдуюци податок

positive AND gate логичне *и*-коло

positive OR gate логичне *або*-коло

positive zero позитивна нула; вредносц нула хтора ше достава зоз чишлєньом надолу од даєдного позитивного числа у бинарней системи

POS (Point-of-Sale) Systems ПОС системи; система наменєна самопослугом и робним хижом у хторих ше реґистерски каси хасную як компютерски терминали

post послац по пошти

postfix notation постфиксна (суфиксна) нотация; способ означованя аритметичних операцийох у хторим ше перше наводза операнди, а потим оператор (напр. *а-б* ше у постфиксней анотациї представя як *аб-*)

post mortem по претаргнуцу

power ступень (число множеня даєдного числа самого зоз собу), напаванє (склоп хтори компютеру обезпечує потребну електричну енерґию)

power down виключенє напаваня

power fail/restart паданє/дзвиганє системи

power on уключене

power-on key тастер за уключованє напаваня

PowerPoint пауер поинт; програма за виробок презентацийох

power supply електричне напаванє

power switch претарговач за напаванє

PPM (pages per minute) число бокох у минути

PPS (pulses per second) число импулсох у секунди

preamble преамбула

preassigned order напредок одредзени рядошлїд

precedence предносц, першенство

precision прецизносц

predefined process напредок дефиновани процес

preedit предходне ушорйованє

prefix notation префиксна нотация (напр. *а+б* ше у префиксней нотації пише *+аб*)

preformatted disk напредок форматовани диск

preliminary study прелиминарна студия

prep пририхтац

preparation пририхтованє

preparatory stage пририхтуюца фаза

preprocessor предпроцесор

presentation graphics software ґрафични софтвер за презентації

preset напредок одредзени; напредок одредзиц

preset parameter напредок дефиновани параметер

press прицисканє; прициснуц

pressure sensitive keyboard тастатура чувствительна на прицисканє

prestore напредок меморовац

Prev (Previous) Page тастер *Prev Page*; тастер за вимаганє врацаня текста предходзацого бока на екран компютера

preventive maintenance превентивне отримованє

preview предходни приказ, предходно препатриц; оможлівює хасновательови же би бок по бок видзел на екрану тото цо будзе видруковане

primary control program примарна управяцка програма

primary key примарни ключ

primary records примарни записи

prime data примарни податки

prime number просте число; цале число дзелїве лєм зоз єден и саме зоз собу

primitive component елементарна компонента

primitive operation основна операция

print друковац, видруковац

print buffer бафер за друковач

print density густосц друкованя

printed circuit друковане коло

printer друковач, принтер

Printer Command Language (PCL) командни язик друковача

printer controller контролер друковача

printer fonts фонти друковача

printer-plotter принтер-плотер

print/printing hammer млаток за друкованє

print/printing head глава за друкованє

printing cycle циклус друкованя

printing speed швидкосц друкованя

print order рядошлїд друкованя

printout випис

print preview препатрунок пред друкованьом

print quality квалитет друкованя

print report видруковац звит

print server сервер за друкованє

print to file друкуй до датотеки

prior предходзаци

priority indicator индикатор приоритета

priority level уровень приоритета

priority processing обробйованє по приоритету

priority scheduler модул за утвердзованє приоритета

priority system система приоритетох

privacy key приватни ключ, лозинка

private channel приватни канал

private data приватни податки

private line приватна линия

privileged instruction привилеґована инструкция

probability check преверйованє вироятносци

problem analysis анализа проблема

problem definition дефинованє проблема

problem description описованє проблема

problem-oriented language язик оріентовани на проблем

procedural language процедурални язик

procedure процедура, поступок

procedure call поволованє процедури

procedure library библиотека процедурох

procedure-oriented language язик оріентовани на поступок

process процес

process control контрола процеса

processing обробйованє

processing cycle циклус обробйованя

processing unit єдинка за обробйованє податкох

processor процесор

processor interface интерфейс процесора

processor speed швидкосц процесора

processor time час хаснованя процесора

processor utilization ступень вихаснованосци процесора

processor verbs команди (дїєслова) процесора язика

process scheduling розпоредзованє процеса

product продукт

product area зона за продукт

production control контрола продукції

production run продуктивне обробйованє

production/productive time продуктивни час

program програма; програмовац

program bank банка програмох

program branching конаренє програми

program card карточка зоз програму

program check преверйованє програми

program coding кодованє програми

program compatibility компатибилносц програми

program debugging одкланянє гришкох зоз програми

program decomposition розкладанє програми

program development cycle (steps) циклус (крочаї) розвиваня програми; крочаї у ришованю проблемох з помоцу компютера: анализа проблема, розвиванє алґоритма, кодованє, окончованє програми, одкланянє евентуалних гришкох, тестиранє програми и писанє документації

program development time час виробку програми

program documentation програмна документация

program error interrupt претаргнуце пре програмну гришку

program execution окончованє програми

program file програмна датотека

Program for Internet News and E-mail (PINE) програма за вести зоз интернета и електронску пошту

program generator ґенератор програми

program graph ґрафикон програми; ґрафичне представянє програми

program ID (identification) идентификация програми

program language програмни язик

program level уровень програми

program library библиотека програмох

program loading учитованє програми

programmable device програмабилне пошоренє

programmable memory програмабилна мемория

Programmable Read-Only Memory (PROM) програмабилна РОМ мемория

program maintenance отримованє програми

programmed channel програмовани канал

programmed check програмована контрола исправносци

programmed halt/stop програмоване застановйованє

programmed input/output програмовани уход/виход

programmed instruction програмована инструкция

programmed interlock програмоване интерне блокованє

programmer`s toolkit програмерски алат

programmer програмер

programmer analyst програмер-аналитичар

programming програмованє

programming language язик програмованя

programming manual приручнїк за програмованє

programming system система програмованя

program modification модификация програми

program name назва програми

program package пакет програмох

program preparation aids помоцни средства за пририхтованє програми

program producer продукователь програми

program read-in учитованє програми

program register програмни реґистер

program relocation релокация програми

program restart повторне окончованє програми

program run окончованє програми, пущанє програми

program scheduler модул за часове розподзельованє програми

program segment сеґмент програми

program sequencing шороване програмох

program sharing дзелєнє програми

program step крочай програми

program stop програмне претаргнуце роботи

program storage мемория за програми

program structure структура програми

program testing випитованє програми

program translating прекладанє програми

program verb програмне дїєслово; дїєслово хторе виволує ґенерованє машинских инструкцийох хтори буду окончовац програму преложену на машински язик

program verification верификованє програми

projection проєкция

projection panel проєктор

project manager руководитель проєкта

PROM оп. **Programmable Read-Only Memory**

PROM blaster/burner ПРОМ уписовач

propagation ширенє, пресцеранє

property bar палета характеристикох; шор иконочкох хтори представяю обєкти о чиїх характеристикох мож достац детальни информациї

proportional spacing пропорционалне розмакнуце

proprietary program приватна програма

protect защициц

protect block защициц блок

protected area защицене подручє

protected file защицена датотека

protected format защицени формат

protected memory/storage защицена мемория

protection защита

protection channel защитни канал

protection key защитни ключ

protective covering защитни обмоток, защитне пасмо

protocol протокол

Protocol Data Unit (PDU) протоколарна єдинка податкох

proving time час преверйованя

proxy gateway заступнїцки мрежни преход

proxy server заступнїцки сервер

prune and graft орезовац и каламиц (премесцовац)

psec оп. **picosecond**

pseudocode псевдокод, символични код

pseudo file address символична адреса датотеки

pseudo language символични язик, штучни язик

pseudo operation штучна операция

pseudorandom number псевдослучайне число

public data явни податки

public domain software софтвер за явне хаснованє; софтвер хтори нє защицени зоз законом та го мож шлєбодно репродуковац и хасновац

public folders явни менари

public key явни ключ

public key cryptography шифрованє зоз явним ключом

pull вицаговане зоз стека; операция зоз хтору ше пребераю податки зоз верха меморії хтора роби на принципу порушованя надолу

pull-down menu падаюци мени

pull quotes (pq) видзелєни цитати; у програми за пририхтованє материяла за друковане, окреме форматовани урамиковани текст хтори ше поставя медзи случки текста, а звичайно ше состої зоз цитатох хтори ше одноша на текст

pull technology технолоґия вицаговања

pulse amplitude амплитуда импулса

pulse code код импулса, импулсни код

pulse decay time час опадованя импулса; час хтори преходзи док ше импулс зменша зоз 90% своєй амплитуди на 10%

pulse duration тирванє импулса

pulse generator ґенератор импулса

pulse length длужина импулса

pulse repetition rate швидкосц повторйованя импулса; число импулсох у єдинки часу

pulse rise time час пороснуца импулса; час хтори преходзи док ше импулс звекша зоз 10% своєй амплитуди на 90%

pulse shaping формованє импулса

pulse string/train серия импулсох

punch дзиравиц; дзирка

punched card equipment пошореня зоз дзиравенима карточками

pure binary notation чиста бинарна нотация

pure binary numeration system чиста бинарна нумерична система

purge очисциц, висцерац податки зоз датотеки

push уписованє до стека

push-button ґомбичка, тастер

push-down list лїстина хтора ше порушує надолу; лїстина у хторей новоунєшени елемент подрилює перши елемент у лїстини

push-down stack стек зоз подрильованьом адресох; множество меморийних локацийох або реґистрох у компютеру хторе функционує на принципу лїстини хтора ше порушує надолу

push-down storage мемория зоз подрильованьом нанїжей

push-up list лїстина зоз порушованьом нагоре; лїстина елементох у хторей ше нови елементи додаваю на конєц лїстини, а други елементи ше порушую за єдно место нагоре

push-up stack стек зоз порушованьом нагоре

push-up storage мемория зоз подрильованьом нависше

put положиц

putaway место за одкладанє

pyramid chart пирамидални дияґрам

Q

Q test квантитативни тест

quad bit штвернїсти бит, штиробит; 4 бити з помоцу хторих може представиц 16 розлични знаки

quadtone штиротонски; у компютерскей ґрафики, система хтора ше состої зоз 256 ниянсох штирох фарбох (червеней, жовтей, белавей, желєней)

quad word штвернїсте слово; слово длугоке 16 байти

qualified name квалификована назва

qualifier квалификатор

quality assurance обезпеченє квалитета софтвера

quality control контрола квалитета

quantify квантификовац; додзелїц нумерични вредносци нєнумеричним обєктом

quantity квантитет, количество

quantum electronics квантна електроника

quartet квартет (4 бити)

quasi instruction фалшива инструкция

query language (QL) язик за питаня

query processing обробйованє питаньох

question mark (?) знак питаня

queue шор чеканя, формовац шор

queued access method метода приступйованя по шоре

queuing чеканє у шоре

quick-access storage мемория зоз швидким приступйованьом

Quick Basic квик бейсик; верзия програмского язика бейсик

quick info зжата помоц; информациї о синтакси функцийох, процедурох и под. хтори ше зявюю на екрану под час дурканя розказох

quicksort швидке сортиранє

quinary code пейцзнакови код; представянє декадней цифри з помоцу 5 битох

quintet квинтет, пейцбитови байт; байт хтори ше состої зоз пейцох бинарних елементох

quit напущиц; команда зоз хтору ше преноши одуставанє од предходзацей операциї або претарговане роботи зоз програму

quote(s) наводнїки

R

R/W (Read/Write) читанє/писанє

R/W head глава за читанє/уписованє

rack up подрильованє першого шора; текст першого шора ше поруша нагоре (нєстанє з екрану) кед ше виполнї остатнї шор, зоз чим ше ошлєбодзує простор за нове уношенє

radial blur радиялна замуценосц

radix основа (у децималней системи – 10, у бинарней – 2, у окталней – 8 итд.)

radix notation представянє з помоцу основи

rag оштрамбаносц, зубкастосц; видруковани бок на хторим текст нє поровнани по лївей або правей марґини

ragged left зубкасти лїви рубец, нєпоровнана лїва марґина

ragged right зубкасти прави рубец, нєпоровнана права марґина

raised cap подзвигнути инициял; звекшана велька буква на початку пасуса хтора ше прецагує на даскельо шори од основней линиї (*baseline*)

RAM (Random-Access Memory) мемория зоз приступйованьом намислом

RAM card РАМ карточка

RAM disk РАМ диск

random случайно, намислом

random access file датотека зоз приступйованьом намислом

random access memory/storage мемория зоз приступйованьом намислом

random error случайна гришка

randomize случайно розподзелїц, рандомизовац

random number случайне число, число намислом

random number program програма за ґенероване случайних числох

random processing обробйованє намислом

random testing тестиранє намислом

range обсяг, дияпазон

range error гришка обсяга; гришка хтора настала прето же даєден податок нє у датим обсягу вредносци

rank ранґ; ранґовац

rapid-access memory/storage швидка мемория

Rapid Application Development (RAD) швидке розвиванє апликацийох

raster растер, точкасти приказ

raster graphics растерска ґрафика

raster image processor процесор растерскей слики

rasterization растеризация

rate of reading швидкосц читаня

rating system система ранґованя

raw data сирови податки

ray tracing провадзенє зарї

RDBMS (Relational Data Base Management System) система за управянє зоз релацийнима базами податкох

reactors реактори

read читац

read/write channel канал за читанє/писанє

read/write control управянє зоз читаньом/писаньом

read/write counters чишлїтелї читаня/писаня

read/write head глава за читанє/писанє

read backward processing обробйованє зоз читаньом назад

read check преверйованє читаня

reader читач

reader adapter адаптер читача

read error гришка при читаню

read forward читанє напредок

read-in учитац; учитованє

reading speed швидкосц читаня

read instruction инструкция (налог) за читанє

read-only memory (ROM) мемория лєм за читанє

read-out time час читаня (вичитованя)

read rate швидкосц читаня

read reverse читанє назадок

Read the FAQ (Frequently Asked Questions) пречитай часто поставяни питаня

read-while-writing читанє под час писаня

ready порихтани

ready light индикатор порихтаносци

real стварни, реални

reallocate знова додзелїц, прерозподзелїц

real memory реална мемория

real number реалне число

real-time реални час; одноши ше на компютерске обробйованє хторе ше одвива скоро источасово як и релевантни процес

real-time computer компютер за обробйованє у реалним чаше

real-time conferencing електронска конференция у реалним чаше

Real-Time Document Sharing (RTDS) дзелєнє документох у реалним чаше

real-time operation операция у реалним чаше

real-time processing обробйованє у реалним чаше

rearrange прерозподзелїц

reboot повторне подзвиговане системи

recall messages знова приволац порученя

receive прияц; приманє

receiver примач

receiving station станїца за приманє

rechargeable cartridge кертридж хтори мож знова наполнїц

recognition of speech препознаванє бешеди

reconfiguration менянє конфиґурациї

reconstruction реконструкция, обновйованє

record запис; зазначиц

record address адреса записа

record check time час преверйованя исправносци записа

record deletion сцеранє записа

record description описованє записа

recorder знїмач, рикордер

recording знїманє, записованє

recording head глава за знїманє

recording technique технїка знїманя

record insertion уруцованє записа

record length длужина записа

Record Management Services (RMS) сервис за управянє зоз записами

record name назва записа

record pointer указовач на запис

record ready запис порихтани

record transmission преношенє записа на далєко

recover окрипиц, обновиц

recovery окрипенє, реконструкция, одкланянє гришки

recovery file датотека за реконструкцию

recovery procedures процедури за одкланянє гришкох

recursion повторйованє, рекурзия

recursive procedure повторююца процедура

recycle bin корпа за одпадки; иконочка на роботней поверхносци ґрафичних оперативних системох хтора оможлївює же би ше датотека скрила (а нє висцерала) и познєйше, по потреби, врацела

recycling рециклованє

red-green-blue (RGB) monitor червено-желєно-белави монитор; пошоренє велькей резолуциї за приказованє записох у фарбох

redirect преунапрямиц

Redo command розказ повторйованя

reduce зменшац

reduction зменшанє, редукция

redundancy звишок информацийох, редунданса

redundancy check преверйованє редундантносци

redundant character редундантни знак

redundant digit редундантна цифра

reel кольче

reenterable вецейхасновательни

reentrant program програма за вецей хасновательох

reentry point точка повтореного уходзеня

reference референца

reference address референтна адреса

reference axis референтна оса

reference format референтни формат; формат хтори ше препоручує як стандард за писанє програмох

reference listing референтна лїстина

reflectance ink рефлективна тинта

reflected code рефлектовани код

reformat реформатовац, преформатовац

reformatting реформатованє

refresh ошвижиц, обновйовац

refreshing ошвиженє, обновйованє

regenerate реґенеровац

regeneration реґенерация

regenerative store реґенеративна мемория

region реґион, подручє

register реґистер

register addressing адресованє з помоцу реґистра

register arrangement розпорядок реґистра

register capacity капацитет реґистра

register length длужина реґистра

registration card реґистерска карточка

registry реґистратор

regular underline звичайне подцагованє

regulation реґулация

reject одбиц, одруциц

relation релация

relational data base релацийна база податкох

relational operators релацийни оператори (оператор єднакосци, оператор „векше од”, оператор „менше од” и їх комбинациї)

relation character знак релациї (=, >, <)

relation condition релацийне условиє

relation set множество релацийох

relative address релативна адреса

relative addressing релативне адресованє

relative coding релативне кодованє

relative coordinate релативна координата

relative error релативна гришка

relative file релативна датотека

relative programming релативне програмованє, програмованє зоз релативнима адресами

release ошлєбодзиц, обявиц; верзия

Reliability, Availability, Serviceability (RAS) сиґурносц, розполагаюцосц, услужносц

reliable communication сиґурна комуникация

reload знова учитац

relocatability attribute атрибут премесцованя

relocatable address пременлїва адреса

relocatable expression пременлїви вираз

relocatable format пременлїви формат

relocate пременїц локацию, премесциц, релоковац

relocation премесцованє, релокация

relocation register реґистер премесцованя (релокованя)

remailing повторне посиланє пошти

remedial maintenance виправянє хибох; отримованє опреми хторе ше окончує кед настанє гришка у гардверу або софтверу з цильом же би ше тота гришка одклонєла

remote оддалєни, далїнски

remote access далїнске приступйованє; приступйованє зоз оддалєного пункта

Remote Access Service (RAS) услуга далїнского приступйованя

remote batch processing пакетне обробйованє на оддалєним пункту

remote calculator калкулатор на оддалєним пункту

remote computer оддалєни компютер

remote computing system language язик системи за далїнске обробйованє

remote console оддалєна конзола

remote control далїнске управянє

remote control equipment опрема за далїнске управянє

remote data concentration концентрованє податкох зоз оддалєносци

remote debugging тестиранє и виправянє програми на оддалєносци

remote entry device оддалєне уходне пошоренє

remote imaging далїнске знїманє

remote inquiry unit оддалєна єдинка за питаня

remote processing далїнске обробйованє

remote processor оддалєни процесор

remote site оддалєни пункт

remote station оддалєна станїца

remote terminal оддалєни терминал

remote testing далїнске випитованє

removable disk вименюючи диск

removable media вименюючи медиї; медиї хтори мож виберац зоз пошореньох

rename пременїц мено/назву, премено вац

render представиц, приказац

rendering представянє, приказованє

rendezvous схадзка, рандеву

reorganize реорґанизованє

repair оправянє

repair time час оправяня

repeat повторйованє

repeater повторйовач, репетитор

repeat key тастер за повторйованє

repeat loop ґузел хтори ше повторює

repertoire репертоар

repetition повторйованє

repetition instruction инструкция повторйованя

repetitive error повторююца гришка

repetitive operation повторююца операция

replaceable character заменлїви знак

replace заменїц

replacement заменьованє

replacement text текст заменьованя

replace string рядошлїд заменьованя

reply одвит

report звит

report footing конєц звита

report generation ґенероване звита

report name назва звита

report program програма за звит

Report Program Generator (RPG) ґенератор програми за звит

representation представянє

reproduce репродуковац, дупловац

reproducing репродуковане, дуплованє

reprogram репрограмовац, знова програмовац

reprogrammable read-only memory POM мемория хтора ше знова програмує

reprogramming репрограмованє

request вимога

Request for Comments (RFC) вимога за коментарами

required hyphen обовязна смужка

requirements analysis анализа потребох

reread знова читац

rerouting преунапрямованє, менянє драги

rerun знова обробйовац, знова окончовац

rerun procedure процедура при повторенім обробйованю

rescue dump ратованє змиста мемориї

reservation резервованє

reserve резервовац

reserved character резервовани знак; знак хтори ше резервує за специялни намени (*, /, ?)

reset ресетовац, враціц на початок

reset condition ресетовани стан

reset key тастер за ресетованє

resident резидентни, стаємно присутни

resident disk резидентни диск

resident executive резидентна окончуюца програма

resident font резидентни фонт

resident segments резидентни сеґменти

resident virus резидентни вирус

residual space простор хтори остал

resize handle ручка за пременку велькосци

resolution резолуция; максималне число точкох, т. є. пикселох (зоз хторих ше формує слика на екрану) по вертикали и горизонтали

resource ресурс

resource manager управяч зоз ресурсами

resource sharing дзелєнє ресурсох

response time час одвитованя на питанє

restart рестартовац, знова започац

restart instruction инструкция за рестартованє

restoration обновйованє, рестаурация

restore обновиц, рестауровац

restore defaults обновиц дефиновани вредносци

restore files обновиц датотеки

restoring arm врацаюца ручка

restricted function огранїчена функция

result резултат

resulting indicator резултуюци индикатор

retention period период чуваня

retrieval пребераńє, пренаходзеńє

retrieval code код за пребераńє

retrieve превжац, пренайсц

retrieving пребераńє податкох

retry повторне пробованє; знова пробовац

return врацаńє; враціц

return address повратна адреса

return code код за врацаńє

return instruction инструкция за врацаńє

return-to-reference recording уписованє зоз врацаньом на референтни стан

Return-to-Zero (RZ) врацаńє на нулу

reusable дзелїви, дзелєни

reusable routine дзелїва рутина, рутина за вецей хасновательох

reuse знова хасновац

reverse direction flow цек у процивним напряму

Reverse Polish Notation (RPN) обратна польска нотация; способ означованя аритметичних операцийох у хторим ше перше наводза операнди, а потим оператор (напр. *аб/*)

reverse reading читаńє од конца

reversing инвертованє; заменьованє билих часцох сликох зоз чарнима и обратно

revert враціц ше, врацац ше; команда з помоцу хторей ше документ враца до стану у хторим ше находзел пред остатнїм знїманьом

Revisable Form Text (RFT) текст пременлївей форми

revolution обраценє; єден циклус у ротациї

Revolutions Per Minute (RPM) число обраценьох у минути; швидкосц обрацаня твардого диска у погону

rewind премотац; премотованє

rewind speed швидкосц премотованя

rewind with interlock премотац зоз блокованьом

rewritable digital video disk преписуюци диґитални видео-диск; файта видео-диска хтора оможлївює уписованє нового змиста прейґ существуюцого

rewrite знова виписац

RFC (Requests for Comments) вимога за коментарами

ribbon индиґо пантлїка

ribbon cartridge кертридж зоз пантлїку

Rich Format Text (RFT) збогацени формат текста

right adjust помкнуц направо

right aligned поровнати направо

right arrow (→) стрелка направо

right brace (}) праве кривилькаве заградзенє

right bracket (]) праве угласте заградзенє

right click прави клик; прициснуце на прави тастер миша

right justified поровнати на правим боку

right justify поровнац на правим боку

right margin права марґина

right parenthesis, right round bracket (**...)**) праве (полу)округле заградзенє

right shift помкнуце направо

right square bracket (]) праве угласте заградзенє

ring персцень; дзвонїц

ring network мрежа у форми персценьох

ring shift кружне порушованє (поцаговане)

ripple effect ефект габасценя; у компютерскей ґрафики и обробйованю диґитализованих сликох, ефект зоз хторим ше достава упечаток же слика викривена габасто (горизонтално або вертикално)

risk assessment преценьованє ризика

RO (Read Only) terminal терминал лєм за читанє

RO (Receive Only) terminal терминал хтори може лєм примац податки

roam блукац, скитац

robot робот

robot-control languages язики за контролу роботох

robotics роботика

rollback recovery врацанє до предходзацого стану

roll-in враций до меморії

roll-out вируциц зоз меморії

roll-up рухома палета; рамик за диялоґ хтори може остац на екрану док ше роби зоз другима функциями

ROM (Read Only Memory) мемория лєм за читанє

Roman римски, латински; одноши ше на типоґрафске писмо чийо знаки випросцени (а нє курзивни)

ROM card РОМ карточка

rooms просторії, дискусийни канали

root корень

rotary switch ротацийни (обрацаюци) претарговач

rotate ротирац, обрациц

rotation tool алатка за ротиранє

round brackets (**(...)**) округли заградзеня

round down заокружованє нанїжей

rounding / round-off error гришка при заокружованю

round up заокружовац нависше

route рута, драга

router рутер, унапрямовач

routine рутина

routine maintenance рутинске отримованє

routine name назва рутини

routing information информация о напряму рушаня

row шор

row binary code шорни бинарни код

RTF оп. **Rich Text Format**

rubber stamp tool алатка ґумови печац

rub-out character знак за сцеранє

rude прости, нєвигладкани

run окончованє, обробйованє

run chart/diagram дияґрам обробйованя

running чечуци, активни

running check чечуце преверйованє

running foot долня жива марґина, подпризначка

running head горня жива марґина, надпризначка

run phase фаза обробйованя

run time час обробйованя

run-time error гришка у цеку обробйованя

S

SAD (Systems Analysis & Design) анализа и проєктованє системох

safe format безпечне форматованє

safe recovery безпечна рестаурация

safe skin покривка за тастатуру

sample образец, прикладнїк

sampling видзельованє (виберанє) образца (прикладнїка)

sampling error гришка при видзельованю (вибераню) образца (прикладнїка)

sampling rate частосц видзельованя (вибераня)

sans serif fonts безсерифни фонти; писма (напр. гелветика и футура) чийо букви нє маю смужки на концох

satellite computer компютер-сателит, дополнюючи компютер

saturated disk засицени диск

save зачувац, зняц

save as зачувац як; команда зоз хтору ше вимага же би ше документ тирвацо уписал на диск под нову назву, у новим формату або з нову лозинку

save text зняц текст

scalar скалар

scalar value скаларна вредносц

scalar variable скаларна вариябла

scale обсяг, розмира, скала

scale factor фактор розмири

scale line скала

scaling доводзенє до одредзеного обсягу, менянє розмири

scan скенирац

scan head глава за скениранє

scan line линия скенираня

scanner скенер

scanning скениранє

scattered loading розшате уношенє податкох

scatter read розшате учитованє

scatter write розшате уписованє

schedule розпорядок; розпоредзиц

scheduled maintenance плановане отримованє

scheduler планер

scheduling algorithm алґоритм за розпоредзованє

schema шема

schematic diagram шематски дияґрам

scientific applications науково апликациї

scientific computer компютер за науково апликациї

scientific data processing обробйованє наукових податкох

scissoring одрезованє, одстриговане

scissors ножнїчки; алатка зоз хтору ше вибера подручє слики хторе треба одрезац

scramble змишац

scrap виривок, фраґмент

scrapbook албум

scratch pad memory мемория за дочасове чуванє

screen екран

screen blanking сцеранє екрана

screen density густосц точкох екрана

screen editor екрански редактор (ушорйовач)

screen format формат екрана

screen height висина екрана

screen position позиция на екрану

screen resolution резолуция екрана

screen saver чувар екрана

screen shield щит за екран

screen size велькосц екрана

screen width ширина екрана

script скрипта, датотека инструкцийох

scroll скроловац, порушовац змист екрана; скролованє, порушованє змиста екрана

scroll arrow стрелка за порушованє (скролованє)

scroll back скролованє назад

scroll bar пантлїка за скролованє

scroll box шлїзкач; квадрацик на пантлїки за скролованє хтори указує положенє информациї на екрану у одношеню на вкупни змист документа

scroll buffer бафер за скролованє

scroll down порушовац (скроловац) нанїжей

scrolling скролованє, порушованє змиста екрана

scroll up порушовац (скроловац) нависше

search преглєдовац, преглєдац

search and replace преглєдовац (преглєдац) и заменїц

search backward преглєдовац (преглєдац) назадок

search criteria критериюми преглєдованя

search cycle циклус преглєдованя

searcher преглєдовач

search forward преглєдовац (преглєдац) напредок

searching глєданє, преглєдованє

searching time час преглєдованя

search string рядошлїд за преглєдованє

secondary cache секундарна кеш мемория

secondary channel секундарни канал

secondary key секундарни ключ

secondary memory секундарна мемория

secondary storage device секундарне меморийне пошоренє

second-generation computer компютер другей ґенерациї

second-level address адреса другого уровня

second level cache оп. **secondary cache**

second-order subroutine подрутина другого шора

secret channel тайни канал

section секция, сеґмент

section break претаргнуце секциї; преходзенє на нови сеґмент

sectioning дзелїдба на секциї

section name назва секциї

section number число секциї

sector сектор

sector map мапа сектора

secure channel безпечни канал

Secure Hypertext Transfer Protocol (SHTTP) протокол за безпечне преношенє текста

secure kernel безпечне ядро

secure server безпечни сервер; веб сервер хтори з помоцу шифрованя онєможлївює нєовласцене опатранє приходзацих и одходзацих порученьох

secure site безпечни сайт

secure system безпечна система

secure transaction technology технолоґия безпечних трансакцийох

secure wide area network безпечна реґионална мрежа

security безпечносц

security controls контрола безпечносци

security management управянє зоз безпечносцу системи

security program програма за безпечносц

security specialist фаховец за обезпеченє

seek глєдац, глєданє

seek command команда за глєданє; команда зоз хтору приступни механїзм приводзи глави за читанє/уписованє на одредзени цилиндер

seganography сеґаноґрафия; технїка скриваня тайних порученьох у вельких датотекох хтори маю аудио, видео и ґрафични податки на таки способ же людске око нє може обачиц текст на слики

segment сеґмент; сеґментовац

segmentation сеґментованє

segmented program сеґментована програма

segment mark ознака сеґмента

select вибрац, видзелїц, селектовац

selected cell вибрана клїтинка

selecting виберанє, видзельованє, селектованє

selection вибор, селекция

selection bar пантлїка за виберанє

selection criteria критериюми вибераня

selection tools алатки за виберанє

selective backup селективна резервна копия

selective calling селективне поволованє

selective trace селективне глєданє гришкох

selector селектор

selector pen пирко за виберанє

self-adapting самоадаптованє

self-adaptive process самоадаптуюци процес

self-contained самодостаточни

self-interruption самопретарговане

self-learning самоученє

self-organizing самоорґанизованє

self-repairing самооправянє

semantic error семантична гришка

semantics семантика; одношенє медзи словом и символом у програмским язику и значеня хтори им ше додзелюю

semaphore семафор; вариябла чий змист оможлївює або онєможлївює одвиване даєдного процеса, у зависносци од того же чи даєден други процес закончени або нє

semiautomatic message switching center полуавтоматски центер за дистрибуцию порученьох

semiconducting material полупреводлїви материял

semiconductor полупреводнїк

semiconductor diode полупреводлїва диода

semiconductor technology полупреводлїва технолоґия

send backward послац назадок

sender-receiver terminal одпосилаюцо-примаци терминал

send forward послац напредок

sending посиланє, одпосиланє

sense light сензорска лампочка

sense switch сензорски претарговач

sensing читанє, випитованє

sensitivity analysis анализа чувствительносци

sensor сензор

sentence виреченє

separately compilable module модул хтори ше окреме компилує

separating character знак за роздзельованє

separator роздзельовач, сепаратор

septet септет; седмобитови байт

septinary септинарни; семознакова нумерична система (зоз основу 7)

sequence секвенца, рядошлїд

sequence break конєц секвенци

sequence control register реґистер за контролу реґистра

sequence error гришка у рядошлїду

sequence register реґистер рядошлїда

sequence structure структура секвенци

sequencing формованє рядошлїда, ушорйованє

sequential секвенциялни, рядошлїдови

sequential-access method секвенциялна приступна метода

sequential addressing секвенциялне адресованє

sequential computer секвенциялни компютер; компютер у хторим збуваня приходза єдно за другим зоз барз малу або нїяку симултаносцу або преклопйованьом

sequential file секвенциялна датотека

sequential logic секвенциялна лоґика

sequential processing секвенциялне обробйованє

sequential testing секвенциялне тестиранє

serial серийни

serial access серийни приступ

serial bus серийна маґистрала

serial communication серийна комуникация

serial digital computer серийни диґитални компютер

serial in parallel out (SIPO) серийни уход – паралелни виход

serial in serial out (SISO) серийни уход – серийни виход

serial line серийна линия

serial-parallel computer серийно-паралелни компютер; компютер хтори може окончовац часточно серийни, а часточно паралелни операциї

serial printer серийни принтер

serial transmission серийне преношенє

serif font серифни фонт; буквова ґарнитура у хторей даєдни знаки маю смужки на концох

server сервер

server cluster серверска ґрупа

server programs серверски програми

service bureau услужни биро

service contract контракт о даваню услугох

servicer сервисер

service request вимога за сервисованє

servicing time час сервисованя

servomechanism сервомеханїзм

session сесия

Session Initiation Protocol (SIP) протокол за иницираное сесиї

set активовац, намесциц; множество, сет

set description опис множества

set occurrence зявйованє множества

set selection вибор множества

setting активованє, намесцанє

setting accuracy прецизносц намесцаня

setup пририхтованє (намесцанє) параметрох

setup time пририхтуюци час

seven-layer model седмопасмови мрежни модел

seven-segment display седмосеґментни екран

sextet секстет; байт хтори ше состої зоз шейсц бинарних елементох

shade ниянса, тон

shading закриванє зоз циньом

shadow цинь

shannon шенон; єдинка за меру квалитета информациї

shape recognition препознаванє форми

share дзелїц, заєднїцки хасновац

shareable дзелїви; хтори може обслужовац вецей хасновательох

shareable file дзелїва датотека

shared channel дзелєни канал

shared file system система дзелєних датотекох

shared memory дзелєна мемория

shared processing дзелєне обробйованє

shareware дзелїви софтвер; програми зоз безплатним пробним периодом

sharing дзелєнє

sharpen brush щеточка за виоштрованє

sharpness оштрина

sheet лїсток, фалат папера

shell обмоток, коритко

shield щит, защита; щициц, защициц

shift порушовац; порушованє, помкнуце

shifting порушованє наліво або направо

shift instruction инструкция за порушованє

shift key тастер *Shift*; тастер хтори ше хаснує за доставанє велькей букви и хтори ше може комбиновац зоз функцийнима тастерами

shift register порушовац змист реґистра

Shock Protector System (SPS) система защити од вдереня

shortcut кратша драга, скрацени поступок

shortcut bar палета кратших драгох

shortcut keys тастери кратших драгох

shortcut menu мени кратших драгох; мени хтори ше зявює кед ше одвитующе место прицишнє зоз правим тастером миша

shortest job next найкратша робота шлїдующа

shortest operating time найкратши оперативни час

short recovery кратке окрипенє

short word кратке слово

show/hide приказац/скриц

shut down виключиц; виключованє

sidebar бочни слупчок, бочни текст

side-by-side columns оп. **parallel columns**

sift попреберац, преошац

sign знак

signal сиґнал

signal converter пошоренє за конвертованє сиґнала

signal distance сиґнална оддалєносц

signal generator ґенератор сиґнала

signaling rate швидкосц преношеня сиґнала

signal power моц сиґнала

signal tracing провадзенє сиґнала

signature block блок подписа

sign check преверйованє знака

sign extension преширйованє знака

signing off од`явйованє

signing on приявйованє

sign off од`явиц ше (на терминалу); од`явйованє

sign on приявиц ше (на терминалу); приявйованє

sign position позиция знака

silicon силициюм

silicon chip силициюмски чип

simple conditions єдноставни условия

Simple Mail Transfer Protocol (SMTP) єдноставни протокол за преношенє пошти

Simple Network Management Protocol (SNNP) єдноставни протокол за управянє зоз мрежу

simplex симплекс; одноши ше на комуникацийни системи або опреми хтори можу преношиц податки лєм у єдним напряму

simulate симуловац

simulation симулация

simulation program симулацийна програма

simulator симулатор

simultaneity симултаносц, источасовосц

simultaneous симултани, источасови

Simultaneous Peripheral Operations OnLine (SPOOL) симултане (источасове) одвиванє периферийних операцийох

single address єдноадресни

single-address machine єдноадресна машина

single-board computer компютер на єдней плочи

single-chip computer компютер на єдним чипу

single-cycle process обробйованє циклус по циклус

single density єднїста густосц

Single Inline Memory Module (SIMM) мемория зоз єдношоровим меморийним модулом

Single Instruction, Multiple Data (SIMD) єдна инструкция – вецей податки

single precision єднїста точносц

single-purpose computer єднонаменски компютер

single-sheet feeding уцаговане папера лїсток по лїсток

single sided єднобочни

single-step operation операция крочай по крочай

single-user operating system єднохасновательна оперативна система

single-word-instruction инструкция длужини єдного слова

sink примач

site сайт, локация

site preparation пририхтованє сайта (локациї)

sixteen-bit chip шеснацбитови чип; чип хтори обробює 16 бити информациї у єдней хвильки

size велькосц

sizing одредзованє велькосци

skeletal coding програмованє косцанїка програми

sketching скицираное

skip прескочиц; прескок

skip code код за прескаковане

skip instruction инструкция за прескаковане

skipping прескаковане, скок

slant (\) обратна зукоса смуга

slanted letter зукосе слово, курзив

slash (/) зукоса смуга

slave помоцни, подложни

slave computer помоцни компютер

slave processor помоцни процесор

sleep нєактивни стан, мированє; мировац

sleeve кошулька, обмоток

slice одрезок, интервал

slider шлїзкач

slide scanner скенер слайдох

slide show проєкция слайдох

slot отвор, утичнїца

slow-access memory спомалшена мемория

small business computer мали дїловни компютер

small capital letters зменшани вельки букви

Small Computer System Interface (SCSI) интерфейс малих компютерских системох

Small Scale Integration (SSI) нїзки ступень интеґрованосци

smart card мудра карточка

smart phone мудри телефон

smart terminal мудри терминал

smash розбиц, знїщиц

smear розмасциц; шпляха

smooth виєдначиц, поровнац

smooth scrolling виєдначене скролованє

SMS (Short Message Service) ес-ем-ес, система кратких порученьох; сервис посиланя порученьох прейґ мобилних комуникацийних системох

smudge tool алатка за розмасцованє; алатка у програми за рисованє зоз хтору мож скриц рижни нєдостатки на слики (ранци, очкодованя и под.)

snap-in додатни модул; програма хтора обезпечує додатни функциї главней програми

snapshot знїмок, часточни випис

snapshot dump часточни випис меморії

snapshot information блиц-информация

sneakernet квазиумрежованє; симулованє мрежи так же ше податки з єдного компютера уписую на диск и вец ше диск преноши до другого компютера

SNOBOL (String Oriented Symbolic Language) символични язик оріентовани на рядошлїд

SO (Send only) лєм посиланє

socket утичнїца

SOE (Start of Entry) початок уношеня

soft boot софтверски виволане дзвиганє системи

soft break мегке преламованє; започинанє нового шора або нового бока кед ше чечуци шор або бок виполня зоз текстом

soft font додатни фонт; множество знакох хтори нє убудовани, алє ше чуваю на твардим диску и муша ше учитац до меморії друковача

soft hyphen условна смужка; смужка хтора ше друкує углавним на концу шора кед ше слово муши дзелїц на склади

soft space мегке розмакнуце, условне розмакнуце; розмакнуце медзи словами хторе нє утвердзене, алє може ше пременїц кед ше унєшу пременки до тексту

software софтвер

software company софтверска компания

software compatibility компатибилносц софтвера

software conversion конвертованє софтвера

software development розвиванє софтвера

software engineer софтверски инженєр

software engineering софтверске инженєрство

software licence допущенє (лиценца) за хаснованє софтвера

software maintenance отримованє софтвера

software piracy софтверске пиратство

software product софтверски продукт

software protection защита софтвера

software quality assurance (SQA) обезпечованє квалитета софтвера

software security безпечносц софтвера

software suite софтверски пакет

solid error стаємна гришка

solid-state devices полупреводнїки; електронски компоненти як цо полупреводнїцки диоди и транзистори

SOM (Start of Message) початок поручења

son file ажурована датотека

sort сортирац

sorted set сортиране множество

sorter сортирач, модул за сортиранє

sort file датотека за сортиранє

sorting сортиранє

sort/sorting key ключ за сортиранє

sort program програма за сортиранє

sound card звучна карточка

sound chip чип за звук

sound editor ушорйовач звука

sound generator ґенератор звука

sound hood заглушовач звука

sound recognition препознаванє звука

sound synthesizer синтисайзер

sound transmission преношенє звука

source address жридлова адреса

source code жридлови код

source data жридлово податки

source disk жридлови диск

source document жридлови документ, ориґинални документ

source file жридлова датотека

source language жридлови язик

source library жридлова библиотека

source program жридлова програма

source recording записованє жридлових податкох

space розмакнуце, бланко [знак], празне место

space bar розмакнїца, тастер за розмакнуце

space character знак за розмакнуце

space check контрола розмакнуца

space record празни запис; при дзелєню податкох на боки, запис хтори роздзелює єден бок од другого

space suppression утаргованє розмакнуца

spacing розмакнуце, правенє розмакнуца

spam нєжадана пошта, спам

span розпон

spatial digitizer просторни диґитализатор

speaker verification верификованє гласа

spec оп. **specification**

special character специялни знак

special function keys окремни тастери за функциї

special information tone специялни тон информованя

special purpose окремна намена

special-purpose computer специялизовани компютер

special-purpose programming language програмски язик за окремну намену

special sign оп. **special character**

specification спецификация

specific code оп. **absolute code**

specific program специялизована програма

Speech Application Programming Interface (SAPI) програмски интерфейс апликациї за бешеду

speech chip чип за репродуковане бешеди

speech processing обробйоване бешеди

Speech Recognition Application Programming Interface (SRAPI) програмски интерфейс апликациї за препознаване бешеди

speech synthesis синтетизоване гласа

speech synthesizer пошоренє за синтетизоване бешеди

speech writing system система за уписоване бешеди

speed disk пошвидшоване диска

Spell-As-You-Go преверйоване правописа у ходу

spell checking преверйоване правописа

spelling checker модул за преверйоване правописа

spew засипац зоз порученями

spider configuration конфиґурация „паукова мрежа”

spike церень, визначена часц

split роздзелїц

split bar пантлїка за дзелєнє

split screen подзелєни екран

splitter роздзельовач

splitting дзелєнє, роздзельоване

splitting a window дзелєнє облачка; подзелєнє облачка на два або вецей очка

split-word operation робота зоз часцами слова

spoken information бешедна информация

sponge tool алатка шпунджия

SPOOL (Simultaneous Peripheral Operations OnLine) симултане одвиванє периферийних операцийох

spool file медзидатотека; датотека хтора чека же би ше ошлєбодзело одвитуюце пошоренє

sporadic fault спорадична гришка

spot точка

spotlihght точкасте жридло шветлосци

spray can спрей

spreading ширенє

spreadsheet program програма за табеларни предрахунки

sprite спрайт; мали обєкт високей резолуциї хтори ше руша по екрану, нєзависно од другого текста або ґрафики, може меняц фарбу и велькосц, рушац ше опрез других обєктох або за другима обєктами на монитору – хаснує ше за компютерску анимацию

sprite collision збиванє спрайтох

sprite control управянє зоз спрайтом

sprite priority приоритет спрайтох; при рушаню по екрану, спрайт векшого приоритета преходзи прейґ спрайта нїзшого приоритета (покрива го)

square brackets ([]) угласти заградзеня

stable state стабилни стан

stack стек, часц мемориї; линеарна лїстина хтора ше учитує, пополнює або сцера з верха або зоз дна

stack base база стека; адреса у мемориї хтору забера перши унєшени запис до стека, фиксна є и стек ю вше хаснує

stacking order рядошлїд складаня

Stack Pointer (SP) register реґистер указовача стека

stack processing робота зоз стеком; хаснованє стека зоз порушованьом надолу за меморованє програми и податкох

stairstepping ґарадичи, зубкаста линия

standalone самостойни

standalone graphic system самостойна ґрафична система

standalone machine самостойна машина

standard стандард

standard function стандардна функция

standard interface стандардни интерфейс

standardization стандардизация

standardize стандардизовац

standard memory locations стандардни меморийни локациї

standard program стандардна програма

stand-by резервни, у пририхтаносци

stand-by computer резервни компютер

stand-by storage резервна мемория

stand-by time час чеканя, час пририхтаносци

star network мрежа у форми гвизди

start започац, порушац, стартовац

start character знак за стартованє

start address початна адреса

start bit стартни бит

start button ґомбичка за стартованє

starting location початна локация

start menu мени *Start*

start page початни бок

start signal початни сиґнал

start-stop system система початних/закончуюцих сиґналох

startup стартованє, порушованє

start up стартовац, порушац

startup disk порушуюци диск

startup sequence початна секвенца

state стан, статус

statement вислов, инструкция

state-of-the-art модерни, сучасни

static allocation статичне додзельованє

static check статичне преверйованє

staticize претвориц до статичней форми

static memory статична мемория

static object статични обєкт

Static Random Access Memory (SRAM) статична мемория зоз приступйованьом намислом

station станїца

status статус, стан

status bar статусна пантлїка

status indicator индикатор статуса

status modifier модификатор статуса

status word статусне слово

stealth virus нєвидлїви вирус

step крочай; направиц крочай

step-by-step operation операция крочай-по-крочай

step change поступне менянє

Stereo Surround Sound (SSS) стерео околїскови звук

sticker наліпка, етикета

stock control контрола залихох

stop bit закончуюци бит; бит хтори означує конєц преношеня у асинхроних комуникацийох

stop code код застановйованя

stop key тастер за застановйованє

stopper границнїк

stop signal сиґнал за застановйованє

storage мемория, мемороване

storage access приступйованє ґу меморії

storage and retrieval system система меморованя и пребераня

storage capacity капацитет меморії

storage cell клїтинка меморії

storage compacting збиванє меморії

Storage Data Acceleration (SDX) пошвидшованє одкладаня податкох до меморії

storage in уписованє до меморії

storage location локация меморії

storage out бранє зоз меморії

storage print program програма за виписованє меморії

storage priority приоритет при меморованю

storage protection защита меморії

storage snapshot часточни знїмок меморії

storage speed швидкосц роботи меморії

storage time час меморованя

storage utilization хасновање меморії

store мемория; меморовац, уписац до меморії

store access control unit єдинка за контролу приступйованя ґу меморії

store-and-forward меморуй и прешлїдз

stored data меморовани податки

stored-program computer компютер зоз меморовану програму

store protection защита од уписованя

straight-line program простолинийна програма

straight quotes (" ") ровни наводнїки

stream цек, порядок податкох

streaming нєпреривни цек, стриминґ

streaming audio нєпреривни звучни цек

stress testing тестиранє на вдеренє

stretch розцагованє, преширйованє

strike through прешмарґованє, прецагованє; означованє висцераного текста або текста хторого треба посцерац зоз єдну або вецей горизонталнима линиями поцагнутима по стредку текста

string секвенца, ряд

string break претаргнуце ряда

string concatenation повязованє рядох

string delimiter огранїчовач ряда знакох (звичайно наводнїк)

string format формат ряда

string of bits ряд битох

string processing languages язики за обробйованє рядох

string sorting сортиранє рядох

strip пантлїка, нїтка

stroke поцагнуце, линия

stroke analysis анализа поцагнуца

stroke width ширина поцагнуца

structural coding структурне кодованє

structure структура, структурованє

structured структурни, структуровани

structured design структурне проєктованє

structured programming структурне програмованє

structuring of a structure розчлененованє структури

stub одрезок

style стил, файта

stylus пирко, клайбас

subcatalog подкаталоґ

subcommand подкоманда

subdirectory поддиректориюм

submenu подмени

submit дац на окончованє

subnet подмрежа

subprogram подпрограма

subroutine подрутина

subscribe предплациц ше

subscript субскрипт, спущени знак, индекс

subscripted variable индексована вариябла; вариябла за хтору шлїдзи єден або вецей индекси у заградзеньох

subsegment подсеґмент

subsequent address шлїдуюца адреса

subset подмножество

substitute character знак за заменьованє

substitute замена; заменїц

substitute fonts дополнююци фонти

substrate субстрат

substring подсеквенца, подряд

subsystem подсистема

subtask помоцни задаток

subtract/add key тастер за однїманє/здаванє

subtracter пошоренє за однїманє

subtrahend зменшитель

suffix суфикс

suffix notation суфиксна нотация

suite пакет програмох, комплет

summary card сумарна карточка

superchip суперчип

supercomputer суперкомпютер

superconductivity суперпреводлївосц

Super Large Scale Integration (SLSI) винїмково високи ступень интеґрованосци

superscalar суперскаларни

superscript суперскрипт, видзвигнути знак, експонент

superserver суперсервер

Super Video Graphics Array (SVGA) супер видео ґрафична карточка

supervising system надпатраюца система

supervisor супервизор, надпатраюца програма

supervisor call поволованє супервизора

supervisor mode робота зоз супервизором

supervisory information управяцка информация

supervisory system управяцка система

supplementary maintenance додатне отримованє

support потримовка; потримац

support programs програми потримовки

suppress поциснуц, посцерац

suppression поцискованє, сцеранє

surf сурфовац; преходзиц на интернету зоз єдней локациї на другу, зоз єдней конференциї на другу, глєдаюци дацо интересантне

surface recording уписованє на поверхносц

surfer сурфер, интернаут

surfing сурфованє

suspend претаргнуц, суспендовац

suspend mode претаргнута (суспендована) робота

sustain потримованє

swap заменїц, зачерац

swap/swapping file датотека за заменьованє

swapping заменьованє

swatches прикладнїк (еґземплар) фарбох; палета зоз 216 фарбами

swim плїванє, гойсанє; порушованє записа на екрану пре гардверску нєстабилносц або гришку

switch преклопнїк, претаргович; преруциц, уключиц/виключиц, преруцовац, уключовац/виключовац, претарговац

switching center центер за дистрибуцию порученьох

switching circuit претаргуюце коло

switching speed швидкосц уключованя/виключованя

switching technique технїка претаргованя (прекапчованя, комутациї)

switch panel плоча зоз претарговачом

syllable synthesizer синтетизатор складох

symbol символ

symbol generator ґенератор символох

symbolic address символична адреса

symbolic assembler символични асемблер

symbolic data символични податки

symbolic language символични язик

symbolic notation символична нотация

symbolic programming символичне програмованє

symbol string ряд символох

symmetric list симетрична лїстина

symmetric multiprocessor симетрични мултипроцесор

sync bit оп. **synchronization bit**

synchronization синхронизация

synchronization bit синхронизацийни бит

synchronization signal синхронизацийни сиґнал

synchronizer синхронизатор

synchronizing I/O transfers синхронизованє уходних/виходних трансферох

synchronous синхрони, ускладзени

synchronous computer синхрони компютер

synchronous message passing синхроне прешлїдзованє порученьох

synchronous network синхрона мрежа

synonym синоним

syntactic/syntax error синтаксна гришка

syntax синтакса

syntax analysis анализа синтакси

syntax tree синтаксне древо

synthesizer синтисайзер

synthetic address синтетична адреса

synthetic language синтетични язик

synthetized voice синтетизовани глас

system система

system administrator администратор системи

system analysis анализа системи

system analyser анализатор системи

systematic error оп. **system error**

system commands команди системи (напр. *Run*, *List*, *Save*)

system compatibility компатибилносц системи

system configuration конфиґурация системи

system control panel контролна плоча системи

system crash пад системи

system designer проєктант системи

system deterioration трошенє системи

system development розвиванє системи

system engineer инженєр (проєктант) системи

system error системна гришка

system evaluation оцена системи

system failure хиба (одказованє) системи

system generation ґенерованє системи

system input unit уходна єдинка системи

system installation инсталованє системи

system loader системна програма за полнєнє

system log дньовнїк системи

system maintenance отримованє системи

system management server сервер за управянє зоз систему

system output unit виходна єдинка системи

system productivity продуктивносц системи

system programs системни програми

system reset ресетованє системи

systems administration администрованє системи

systems analyst аналитичар системи

systems design проєктованє системи

system security безпечносц системи

system software системски софтвер (оперативна система, сервисни програми, интерпретатори, компилатори и под.)

systems programmer програмер системи

systems programming програмованє системи

system structure структура системи

system study студия системи

system support потримовка системи

system testing program програма за тестиранє системи

T

T скр. од **tera**

tab табулатор

tab character знак за табуловане

tab key тастер *Tab*; тастер хтори виволує порушованє индикатора позициї уношеня до шлїдующей табулованей локациї (предходно дефинованей зоз помоцу команди *Format*)

table табела, таблїчка

table editor редактор табели

table locking замиканє табели

table look-up преглєдованє табели

tablet таблет

tabulate табуловац, розподзелїц податки до табеларней форми

tabulating system система за табуловане

tabulator табулатор

tag ознака, привязка

Tagged Image File Format (TIFF) формат датотеки означених сликох

tail хвост, задня часц

tailor-made по мери; програма хтора писана за одредзени задаток, за фирму або за єдну ґрупу людзох

talk розгварка, конверзация

talker system бешедна система

tandem тандем; серийно повързани мрежи або кола

tandem computers тандем компютерох

tandem system тандемска система

tape пантлїка

tape backup резервна копия на пантлїки

tape cassette касета

tape drive погон пантлїки

tape erasure сцеранє пантлїки

tape operating system (TOS) оперативна система на пантлїки

tape reel кольче пантлїки

tape storage мемория на пантлїки

tape-to-card program програма за преношенє податкох зоз пантлїки на карточку

target computer цильни компютер

target disk цильни диск

target language цильни язик

task задаток, робота

task dispatcher диспечер задаткох

task group ґрупа задаткох

task swapping заменьованє задаткох

task switching пременка задатка

TB (terabyte) терабайт; тисяч ґиґабайти, милион меґабайти, милиярда килобайти, билион байти

tdm оп. **tandem**

team computing тимске обробйованє податкох

technical programer технїчни програмер

technical support технїчна потримовка

telecommunications телекомуникациї

telecommunications specialist специялист за телекомуникації

telecommuting телекомуникованє

teleconference телеконференция

telecopying телекопиранє, копиранє на оддалєносци

telematics телематика; спрагнуце телекомуникацийох и автоматского обробйованя информацийох

telephotography телефотоґрафия; преношенє слики зоз комуникацийним каналом

teleprinter телепринтер

teleprocessing обробйованє на оддалєносци

teletext телетекст; система за посиланє информацийох зоз звичайним телевизийним каналом, т. є. информациї ше примаю на телевизору

telex телекс

template темплейт, шаблон

temporal database дочасова база податкох

temporary memory дочасова мемория

ten-key pad нумерична тастатура

tera (T) тера; префикс за милион милиони, т. є. за 10 на дванасти

terabyte оп. **TB**

terminal терминал

Terminal Adapter (TA) адаптер терминала, терминалски адаптер

terminal controller контролор терминала, терминалски контролор

terminal error гришка на терминалу

terminal server сервер терминала, терминалски сервер

terminate закончиц, претаргнуц роботу

Terminate-and-Stay-Resident (TSR) законч и остань у меморії

termination symbol ознака конца

ternary тернарни, тройни; одноши ше на нумеричну систему зоз основу три хтора хаснує три цифри за представянє числох (0, 1 и 2)

test тест; тестирац

test data податки за тестиранє

test equipment опрема за тестиранє

testing тестиранє, випитованє

testing time час тестираня

tetrad тетрада; ґрупа од штири импулси

text текст

text box рамик за текст

text editing ушорйованє текста

Text Enhancement Technology (TET) технолоґия за злєпшане препознаванє текста

text file текстуална датотека

text in увесц текст

text out виписац текст

text processing обробйованє текста

text search глєданє текста

theme тема

thermal paper термични папер

thermal printer термични друковач

thesaurus тезаурус, словнїк синонимох

thick film грубопасмови

thin film ценкопасмови

third generation computers компютери трецей ґенерациї

third generation languages язики трецей ґенерациї

thrashing преруцованє геваль-тамаль

thread нїтка

three-address instruction троадресна инструкция

three-bit byte тробитни байт, триплет

threedimensional (3D) тродимензионални

three-level addressing адресованє на трох уровньох

threshold праг

thumbnail images миниятурни слики, слики велькосци нохца велького пальца

tick тик, черкнуце; основна часова єдинка (шейдзешата часц секунди) интерней годзинки компютера

tile череп; зложиц як череп

tiling складанє, шорованє

tilting screen рухоми екран; екран хтори ше може спущовац и дзвигац же би хасновательлєпше видзел тото цо ше на нїм приказує

time час; синхронизовац, усоглашиц зоз часом

timed backup периодичне знїманє резервней копиї

time dependent function функция зависна од часу

time division подзелєнє часу

time-division multiplexing часово подзелєне мултиплексованє

time frame часови рамик

time independent function функция нєзависна од часу

time log часови дньовнїк

timely information благочасова информация

time-of-day clock дньова годзинка

time out таймаут, прекроченє часу чеканя

time quantum фалаток часу

timer clock годзинка таймера

time recorder записовач часу

time-shared system система зоз розподзельованьом часу

time sharing розподзельованє часу

time slice часови одрезок, интервал

timing синхронизация, тайминґ

timing error гришка у сихронизациї

timing signals синхронизуюци сиґнали

tint brush щеточка за ниянсованє

title наслов

title bar насловна пантлїка

toggle преруциц; преруцовач, преклопнїк

toggle switch преклопни претарговач

token знак, ознака

tonal adjustment намесцованє тона

tone тон

toner тонер

tool алатка, алат

toolbar пантлїка (палета) зоз алатками

toolbox шкатулка зоз алатками

tool palette палета зоз алатками

top-down approach приступйованє одгоре нанїжей

top of file верх датотеки; перши запис у датотеки

total deadlock подполне застановйованє, тотални застой

touch pad дотикаюца (сензорска) плоча (таблїчка)

touch screen дотикаюци (сензорски) екран, тач-скрин

touch-sensitive screen екран чувствительни на дотик

touch-sensitive tablet таблет чувствительни на дотик

tough touch одпорни на вдереня, нєзламни

tower case проста (вертикална) шкатула

trace шлїд, драга, глєдац

trace contour глєдац контури

tracing глєданє, глєданє гришкох

tracing routine рутина за глєданє гришкох

track дражка, траса

track description record описни запис дражки

tracking провадзенє, наводзенє

tracking lines линиї за провадзенє

tracking symbol символ курсора

tracks per inch (tpi) дражки по инчу

tractors водзачки

traffic транспорт, прецек

traffic control надпатранє транспорта

traffic density густосц транспорта

trailer остатнї запис

training manual приручнїк за обуку

training specialist фаховец за обуку

training time час за обуку

transaction трансакция

transaction code трансакцийни код

transaction data трансакцийни податки

transaction processing system система за обробйованє трансакцийох

transaction record трансакцийни запис

transborder медзинародни

transceiver (transmitter & receiver) примопридавач

transcribe транскрибовац, претвориц

transcriber транскриптор

transfer трансфер, преношенє

transfer check преверйованє преношеня

transfer instruction инструкция преношеня

transfer order розказ за преношенє

transfer speed швидкосц преношеня

transform трансформовац

transient транзитни, преходни

transient area транзитне подручє

transient routine транзитна рутина

transistor (transfer resistor) транзистор

transistor chip транзисторски чип

transition преходзенє

transition point точка преходзеня

translate преложиц

translated file преложена датотека

translate/translating phase фаза прекладаня

translation algorithm алґоритм за прекладанє

translator прекладатель

transmission трансмисия, преношенє

transmission code трансмисийни код

Transmission Control Protocol (TCP) протокол за трансмисийну контролу / за контролу преношеня

transmission interruption претаргнуце трансмисиї (преношеня)

transmission line линия трансмисиї (преношеня)

transmission speed швидкосц трансмисиї (преношеня)

transmit посилац, преношиц

transmitter посилач, придавач

transmitting station станїца за посиланє (преношенє) податкох

transparent транспарентни

transportable computer преношаци компютер

Transport Layer Interface (TLI) интерфейс транспортного пасма

transpose заменїц места, премесциц, транспоновац

trap ступка, претаргнуце; влапиц до ступки

trash can корпа за одпадки

tree network мрежа у форми древа

tree search преглєдованє у форми древа, гиєрархийне преглєдованє

tree structure структура у форми древа

triad трияда; ґрупа од три бити, три знаки або три импулси хтора твори єдинку податкох

trial випитованє, проба

tributary station помоцна станїца; кажда станїца у мрежи терминалох окрем контролней станїци

trichromatic трофарбови

trigger цвенчок

trinary number system тринарна нумерична система; нумерична система зоз основу три

triple-address троадресни

triple register тройнїсти реґистер

triplet триплет; тробитни байт

tritone тротонски

troll трол, мамок

troubleshooting routine рутина за пренаходзенє гришкох

true точне

true color права фарба; 24-битна фарба

true complement прави комплемент

true type fonts фонти присподобюющей велькосци

truncate одрезац, одруциц

truncation одрезованє, одруцованє

trunk преноснїк, канал

truth table табела правдивосци; табела Булових операцийох у хторей ше вредносци 0 и 1 толкую як точне и нєточне

tube цива, катодна цива

tuning намесцанє

Turing test Т`юринґов тест

turnaround document виходно-уходни документ

turn-key system система ключ до рукох

turn off виключиц, загашиц; претаргнуц напаванє компютерскей системи

turn on уключиц, запалїц; уключиц напаванє компютерскей системи

turtle graphics коритнявкова ґрафика; ґрафика достата зоз порушованьом коритнявки (курсора у форми троугелнїка)

tutorial туториял, системни приручнїк, упутство за ученє

TV tuner card карточка ТВ т`юнера

twin arithmetic units двойнїсти аритметични єдинки

twinaxial двоосни, двоосови, двоаксиялни

twin check двойнїсте преверйованє

twinning двойнїсте меморованє

two`s complement бинарни комплемент

two-address двоадресни

two-bit byte двобитни байт

two-dimensional array дводимензионална табела; табела хтора ше состої зоз шорох и колонох

two-dimensional graphics дводимензионална ґрафика

two-level memory мемория на двох уровньох

two-pass assembler асемблер зоз двома преходзенями

two-state variable бинарна вариябла

type тип, друкарски знаки; оддуркац, унєсц прейґ тастатури

type-ahead capability можлївосц швидкого дурканя

type checking преверйованє типа

typeface типоґрафске писмо; дизайн знакох одредзеного друковача (напр. таймз роман, гелветика, куриер)

type font ґарнитура буквох, фонт

typeover mode режим дурканя прейґ существуюцого текста

type size велькосц типоґрафских знакох; виражує ше зоз типоґрафскима точками (єдна типоґрафска плоча 1/72 инчи) або зоз даєднима другима мернима єдинками

type style стил типоґрафских знакох; єден зоз розличних формох типоґрафских знакох (напр. роман, италик, болд, болд италик)

typographical error типоґрафска гришка

U

UHF modulator УГФ (високофреквентни) модулатор

Ultra Large Scale Integration (ULSI) окреме високи ступень интеґрованосци

ultralight екстрашветли

ultralight computer суперлєгки компютер

ultraviolet light ултралилова шветлосц

unallowable code нєдопущени код

unambiguous grammar нєдвосмислова ґраматика

unary operation унарна операция; операция зоз єдним операндом

unattached text нєповязани (самостойни) текст

unattended backup автоматски виробок резервних копийох

unattended communication автоматске комуниковане

unbalanced error нєуровноважена гришка

unblocking деблокованє

unbound шлєбодни, нєвязани

unbuffered нєбаферовани

uncompress розпаковац, декомпресовац

unconditional безусловни

unconditional branch безусловне конаренє

unconditional transfer безусловне преношенє

uncontrolled loop ґузел без контроли

undefined error нєдефинована гришка

undelete рестауровац, враціц предходни змист, враціц до предходзацого стану

undeliverable нєвипоручуюци

underline подцагнуц

underscore (_) долня смужка

undo понїщиц остатню роботу, враціц поцаг

undo / can`t undo понїщиц остатню дїю, враціц поцаг / нєт понїщованя остатнєй дїї, нєт врацаня поцагу

undock виключиц зоз базней станїци

unerase враціц посцеране

unformat понїщиц форматованє

unfragmented file нєфраґментована датотека

unfreeze panes одмарзнуц очка

unibus єдинствена маґістрала

unicode уникод

Uniform Resource Locator (URL) униформна локализация ресурса, єдинствена адреса ресурса на интернету

uninstall деинсталирац; одстранїц шицки датотеки и менари єдней програми зоз маґнетного медия

Uninterruptible Power Supply (UPS) жридло нєпреривного напаваня

union catalogue зєдинєни каталоґ

uniprocessor system єднопроцесорска система

unique identifier єдинствена идентификация

unit єдинка, пошоренє

unitary code єдинствени код

United States of America Standards Institute (USASI) Институт за стандарди ЗАД

unit separator знак за оддзельованє єдинки

unit string єдинкови ряд; ряд хтори ше состої лєм зоз єдного члена

Universal Asynchronous Receiver (UAR) универзални асинхрони примач

universal computer program универзална компютерска програма

universal language универзални язик

Universal Musical Interface (UMI) универзални музични интерфейс

universal product code универзални код продукта; 10-цифрови код прилаплїви за компютер хтори ше хаснує при етикетованю продуктох за предаванє на мало

Universal Serial Bus (USB) универзална серийна маґистрала

Universal Synchronous Receiver (USR) универзални синхрони примач

universe универзум

unknown medium нєпознати медий

unload розтерховац, склонїц

unmodified instruction нємодификована инструкция

unpack розпаковац

unpredictable result нєпредвидзуюци резултат

unprotected field нєзащицене польо

unrecoverable error нєвиправяюца (нєодклонююца) гришка

unset ресетовац

unshielded cable нєзащицени кабл

Unsolicited Commercial E-mail (UCE) нєнаручена комерциялна е-пошта

unstable file нєстабилна датотека

unused command нєхаснована команда

unused space нєхасновани простор

unzip розпаковац

up стан исправносци

up arrow стрелка нагоре

update осучаснїц, ажуровац, апдейтовац

upgrade надбудова

upload послац податки на интернет, аплоудовац; посиланє, аплоудованє

upper case letters вельки букви и специялни знаки

upper limit горня границa

Upper Memory Block (UMB) блок горнєй меморияї

upright case проста ладичка

UPS оп. **Uninterruptible Power Supply**

upward compatibility компатибилносц нависше; можлївосц же би нови (векши) компютер прилапел програми зоз старшого (меншого)

upward compatible компатибилни з нову верзию

urgency урґентносц

URL оп. **Uniform Resource Locator**

USB оп. **Universal Serial Bus**

USB hub УСБ розводнїк

usenet юзнет; система хтора ше состої зоз вецей тисячох електронских огласних таблох хтори хасную дискусийни ґрупи у зависносци од свойого интересованя

user хасновательль, предплатнїк

user assistance помоц хасновательови

user code хасновательов код

user-defined function функция хтору дефинує хасновательль

user file хасновательова датотека

user-friendly прихильни ґу хасновательови

user group ґрупа хасновательох

user guide упутство за хасновательох

user-id идентификация хасновательля

user library хасновательова библиотека

user name назва хасновательля

user number число хасновательля

user-oriented language хасновательно ориєнтовани язик

user profile профил хасновательля

user terminal хасновательов терминал

utility program услужна програма; стандардна програма хтора представя предлужену руку оперативней системи и окончує помощни функциї (дияґностични, за глєданє гришки, за сортиранє и под.)

utilization statistics статистика хасновања; одноши ше на меранє перформанси компютера на основи дньовнїка хтори провадзи хасноване компютера у одредзеним периоду (напр. у 24 годзини)

V

vaccine вакцина; програма хтора преверює чи єст вируси у компютерских датотекох

vacuum tube вакумска цива

validation преверйованє важносци

validity важносц, исправносц

valid program исправна програма

value вредносц

Value-Added Network (VAN) мрежа зоз додатнима услугами

Value-Added Retailer (VAR) предаванє намало зоз додатнима вигодносцами

variable вариябла

variable address адреса вариябли

variable delay system система зоз пременлївим пожнєньом

variable name назва вариябли

variation indicator индикатор пременки

vector graphics векторска ґрафика

vector screen векторски екран; ґрафични екран на хторим ше слика нє состої зоз точкох алє зоз простих линийох рижних длужинох и нагнуцох

vendor предавач

verification верификация

verifier верификатор

verify верификовац, превериц исправносц податкох

version верзия

version number число верзиї

vertical bar (|) вертикална смужка

vertical case вертикална шкатула

vertical justification вертикалне поровнованє

vertical ruler вертикална ленийка

vertical spacing розмакнуце медзи шорами

very-high-level language язик барз високого уровня

very large data base барз велька база податкох

very long instruction word барз длугоке инструкцийне слово

video видео

video adapter card видео-адаптер, ґрафична карточка

video buffer видео-бафер

video camcorder (camera recorder) видео-камкордер

video capture device пошоренє за знїманє видео-сиґнала

video card видео-карточка

video CD (compact disk) видео-компакт диск

video clip видео-вирезок, видео-секвенца

video compression видео-компримованє

video conference видео-конференция

video controller видео-контролер

video data digital processing диґиталне обробйованє видео-податкох

video digitizer видео-диґитализатор

videodisc видео-диск

video display видео-дисплей, екран

video game видео-бависко

Video Graphics Array (VGA) адаптер за видео-ґрафику

video graphics card видео-ґрафична карточка

video memory видео-мемория

videophone видеофон

video player видео-плеєр

video port видео-приключок

video RAM видео-РАМ

video signal видео-сиґнал

video tape видео-пантлїка

video terminal видео-терминал

view випатрунок, препатрунок; препатриц

view document препатранє, боки за друкованє

viewer програма за препатранє

virgin medium бланко медий, нєхасновани медий

virtual виртуални

virtual address виртуална адреса

virtual community виртуална заєднїца

virtual data виртуални податки

virtual image виртуална слика

virtual LAN виртуална локална мрежа

virtual memory виртуална мемория

Virtual Reality (VR) виртуална стварносц

Virtual Reality Modelling Language (VRML) язик за моделованє виртуалней стварносци

Virtual Storage Operating System (VSOS) оперативна система за виртуалну меморию

virtual world виртуални швет

virus вирус

virus checking превериванє на вируси

virus removal сцеранє вирусох

vision recognition препознаванє слики

Visual Basic визуални бейсик

Visual C++ визуалне програмованє на язику *C++*

visual display unit єдинка за визуалне приказованє

visual indicator визуални индикатор

visualization визуализация

Visual J++ визуалне програмованє на язику *J++*

visual programming визуалне програмованє

visual programming language визуални програмски язик

visual recognition визуалне препознаванє

visual scanner визуални скенер

vocabulary словнїк, вокабулар

vocoder (voice-operated coder) синтетизатор гласа

voice communication гласова комуникация

voice digitization диґитализация гласа

voice input гласови уход

voice mail бешедна пошта

voice modem гласови модем

voice navigation гласова навиґация

voice-operated device пошоренє з хторим ше управя зоз гласом

voice output гласови виход

Voice Over Data (VOD) преношенє гласа прейґ диґиталних линийох

voice processing systems системи за обробйованє гласа

voice response одвит зоз гласом

voice synthesizer пошоренє за синтетизованє бешеди

void празнїна

volatile file нєстаємна датотека

volatile memory нєстаємна мемория

volume волумен, том

volume serial number серийне число волумена (лоґичного диска)

volume table of contents змист волумена

VR оп. **Virtual Reality**

W

wafer полупреводнїцка подлога, подлога за виробок чипох

wait чекац, чеканє

waiting/wait list лїстина чеканя

waiting/wait loop ґузел чеканя; ґузел зоз хторого програма нє виходзи док ше нє виполнї даяке условиє на хторе програма нє може уплївовац

waiting mode режим чеканя

waiting/wait state стан чеканя

waiting/wait time час чеканя

walk through ревизия; препатранє фази системи або розвиваня програми пре одкриванє евентуалних гришкох

wallet PC кишенкови персонални компютер

wallpaper тапета

WAN оп. **Wide Area Network**

wand палїчка за читанє

wanderer вандровкаш; особа хтора часто хаснує веб и формує индекси пренайдзеного материяла

warm boot/start „горуце” дзвиганє; полнєнє оперативней системи зоз прицисканьом ґомбички *Reset*, без виключованя напаваня

warm-up time час зогриваня; час од уключованя напаваня пошореня по початок хасновања його характеристикох

warning beep звук спозореня

warning message поручењє спозореня

watermark водови печац; шветла слика хтора ше на характеристични способ зявює у позадини текста на боку

weak typing слабе дурканє; можлївосц же би ше тип податкох даєдней вариябли пременєл под час окончованя програми

wearable computer компютер хтори хаснователь ноши на себе

web мрежа, веб

web address веб-адреса, адреса на вебу

web browser веб-браузер, читач (браузер) веба

web directory веб-директориум, директориум (менар) веба

web location веб-локация, локация на вебу; оп. **web site**

web log оп. **blog**

web page веб-бок, бок на вебу

web phone веб-телефон, телефон на вебу

web server веб-сервер, сервер

web site веб-сайт, сайт

web terminal веб-терминал, терминал на вебу

web TV веб-ТВ, ТВ на вебу

webzine (web magazine) веб-часопис, часопис на вебу

welcome screen уводни екран; екран хтори ше зявює по порушованю програми

while loop ґузел *док*; блок висловох у програмским язику хтори ше окончує на вецей заводи по хвильку док ґузел нє виполнї одредзене условиє

whirlpool крутила, тевчир; поступок у компютерскей ґрафики и обробйованю диґитализованих сликох, поступок деформованя слики на способ же би ше витворел ефект крутили

white pages били боки

Wide Area Network (WAN) реґионална мрежа

wildcard character джокер знак; напр. символ * або символ ? хтори стоя место єдного або вецей знакох

winding намоток, накрутка

window облачок, подзелїц на облачки

window height висина облачка

windowing хаснованє облачкох

Windows виндоуз; оперативна система хтору обдумала корпорация Майкрософт

Windows application виндоуз апликация

Windows Image Acquisition (WIA) приманє слики у виндоузу

Windows Messenger виндоуз месинджер; програма за хвилькове посиланє и приманє порученьох зоз гласовима и видео можлівосцами хтора представя интеґралну часц оперативней системи виндоуз

Windows PowerPoint виндоуз пауерпоинт; програма у виндоуз окруженю хтора ше хаснує за виробок презентацийох

window`s title bar насловна пантлїка облачка

window width ширина облачка

winzip винзип; програма за архивованє и збиванє податкох у виндоуз окруженю

wire дрот, преводнїк

wired дротови, умрежени

wire-frame drawing рисунок у форми косцанїка зоз дроту; рисунок на хторим приказани лєм основни линиї форми

wireless бездротови

Wireless Application Protocol (WAP) протокол за бездротово апликациї

Wireless In-building Network (WIN) бездротова мрежа у будинку

wireless keyboard боздротова тастатура

Wireless Local Area Network (WLAN) бездротова мрежа локалного подручя

wireless mouse бездротови миш

wire memory мемория зоз намаґнетизованима дротами

wire-wrapped circuits кола зоз накруценим дротом

wire wrapping обмотованє дрота

wizard чаривнїк

Word ворд; популарна програма за обробйованє текста хтору розвила компания Майкрософт

word слово; рядошлїд знакох або битох хтори ше адресує и третира як цалосц

word and letter spacing розмакнуце медзи словами и буквами

word boundary границя слова

word length дужина слова

word mark ознака слова

word-oriented орієнтовани на слово

word processing обробйованє словох

word processor програма за обробйованє текста

word spacing розмакнуце медзи словами

words per minute слова у минути

word transfer преношенє словох

word underline подцагованє словох

work/working area роботне подручє

workbook початнїца

work directory роботни менар (директориум)

work file роботна датотека

workgroup роботна ґрупа

working memory роботна мемория

working program роботна програма

working space роботни простор

work load обтерхованє

worksheet роботни лїсток

workstation роботна станїца

World Wide Web (WWW) ширцом швета розцагнута мрежа, веб

worm хробак, паразитска програма

worst-case design проєктованє за найгорши случай

wrap преламйованє, преходзенє до нового шора

write писац, уписац, виписац

write cycle циклус уписованя

write enable ring персцень за оможлївйованє уписованя

write error гришка при уписованю

write/writing head глава за уписованє

write inhibit ring персцень за онєможлївйованє уписованя

Write Once Read Many (WORM) пиш раз читай вецей раз

write-once technology технолоґия єдного уписованя

write-permit cutout одрезок за допущенє писаня

write-process-read уписованє – обробок – читанє; поступок у хторим процесор паралелно чита єден блок податкох, обробює предходно пречитани блок и уписує резултати предходно обробеного блока

write protect защита од уписованя

write rate швидкосц уписованя; число знакох, словох, польох, блокох або записох хтори можу буц уписани у єдинки часу

write-read head глава за писанє/читанє

write time час уписованя

writing speed швидкосц уписованя

writing-while-read уписованє под час читаня

WWW оп. **World Wide Web**

WWW browser веб-читач, браузер

X

x-axis *x*-оса

x button ґомбичка *x*; ґомбичка за заверанє облачка

x coordinate *x* координата; положенє точки у дияґраму меране на *x*-оси

xerographic printer ксероґрафски друковач

x-height висина букви *x*; висина малей букви хтора нє ма анї горнє анї долнє предлуженє

XOR (eXclusive OR) operation операция виключно *або*

x-y display *x*–*y* дисплей

x-y-z coordinate system *x*–*y*–*z* координатна система, тродимензионална координатна система

Y

Yahoo ягу; компания за веб услуги, насампредз за преглєдованє интернета по ключних словох

yank and put вирвец и положиц; можлївосц преруцованя часци текста до медзимеморії а познєйше на друге место у истим тексту або до другого тексту

y-axis *y*-оса

y-coordinate *y* координата; положенє точки у дияґраму на *y*-оси

yellow pages жовти/жолти боки

yocto йокто; префикс зоз значеньом квадрилионита часц або 10^{-24}

yotta йота; префикс зоз значеньом квадрилион або 10^{24}

Z

zap посцерац навше

z-axis *z*-оса; у координантней системи, оса хтора представя глїбину

z-buffer *z*-бафер

z coordinate *z* координата

zero нула

zero access хвилькове приступйованє

zero-access memory мемория зоз хвильковим приступйованьом

zero-address instruction инструкция без адреси; инструкция хтора ма лєм код операциї

zero complement комплемент нула

zero compression збиванє нулох

zero elimination елиминованє нулох

zero fill виполньованє з нулами, дополньованє з нулами

zero flag индикатор нули

zeroize поставиц на нули, ануловац

zero-level address адреса нултого уровня

zero output signal нулти виходни сиґнал

zero page нулти бок

zero point нулта точка

zero-wait state без стану чеканя

zig zag effect цикцак ефект

zip зип; зиповац, зжац

zipped file зипована датотека, зжата датотека

zone зона

zone bits зонски бити

zoom зумовац; зумованє

zoom box рамик за зумованє

Zoom Digital Printing Camera диґитални фотоапарат хтори може и друковац слики

zoom in звекшац приказ

zooming зумованє

zoom out зменшац приказ

zoom slider шлїзкач за зумованє

zoom tool алатка за зумованє

ЛИТЕРАТУРА

Egić, Vesna i Desimirović, Nenad (2004). *Ilustrovani kompjuterski rečnik*. Beograd: PC knjiga.

Filipović, Sonja (2005). *Izgovor i pisanje računarskih anglicizama u srpskom jeziku*. Beograd: Zadužbina Andrejević.

Ilić, Miloš (2007). *Rečnik računarskih pojmova i izraza*. Beograd: Nautilus Computers. https://edoc.site/recnik-racunarskih-pojmova-i-izraza-pdf-free.html

Kovačević, Zoran (1988). *Englesko-srpskohrvatski rečnik računarstva*. Beograd: Dereta.

Stamenković, Ivan (2014). Mali rečnik Google i Microsoft termina iz oblasti informacionih tehnologija. *Nova naučna edukativna misao*, 2, 232-249.

Tasić, Vera i Bauer, Ivan (2003). *Rečnik kompjuterskih termina*. Beograd: Mikro knjiga.

Жридла зоз интернету:

Cambridge English Dictionary
https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english
[Приступене 05.10.2018]

Mali rečnik internet pojmova i skraćenica
http://itmservis-dizajn.com/content-images/Mali%20recnik%
20internet %20skracenica%20i%20pojmova.pdf
[Приступене 05.10.2018]

Microsoft Terminology Collection
https://www.microsoft.com/en-us/language [Приступене 05.10.2018]

Oxford English Dictionary
https://en.oxforddictionaries.com/english [Приступене 05.10.2018]

Računarski rečnik Mikro knjige
http://www.mikroknjiga.rs/pub/rmk/ [Приступене 05.10.2018]

Rečnik kompjuterskih pojmova
https://kompjuterija.blogspot.com/p/recnik-kompjuterskih-pojmova.html
[Приступене 05.10.2018]

ИЗВОДИ ИЗ РЕЦЕНЗИЈА

Упоредо са све убрзанијим развојем компјутерске технологије из задњих неколико деценија развија се стално и специфична компјутерска терминологија која непрестано продире у све савремене језике. Тај масовни процес позајмљивања највећим делом енглеских термина, који су углавном непознати или не сасвим јасног значења већини говорника језика који позајмљује, створио је потребу израде специјализованих речника из овог домена у разним језицима. Рукопис проф. др Михајла Фејсе јесте управо такав речник за русински језик и, што треба истаћи, први је у русинској лексикографији.

Будући да је аутор кренуо у истраживање уважававши реално стање у русинској заједници (и не само), потпуно оправдано сматра англицизме, који су далеко најбројнији, за основу компјутерске терминологије. Међутим, аутор није имао за циљ да по сваку цену сваки енглески термин обавезно преведе, због тога речник корисницима пружа разумљива и прецизна тумачења. Овако конципиран речник остварује још један циљ – приступачност не само особама које се професионално баве компјутерима и информационим технологијама, већ много ширем кругу корисника (студентима, ђацима, преводиоцима и др.).

У Темишвару, 18. 07. 2020.

Проф. др Михај Н. Радан, ред. проф. Филолошког, историјског и теолошког факултета Западног универзитета у Темишвару

Речник се може посматрати као двојезични – има одредничку реч на енглеском, после које најчешће следи синонимни термин на русинском, а потом шире објашњење појма на русинском. Тај метод је показао да је некада могућ преводни еквивалент на русинском, али не увек, а није ни неопходно по сваку цену преводити сваки термин, па је у том случају понуђено да се задржи оригинални (енглески) термин. Тако је аутор показао да је ситуација у русинском идентична ситуацији у осталим језицима.

Речником је обухваћен инвентар термина са којима се сви сусрећемо, али у речничком инвентару нашао се и велики број лексема у ређој употреби, што доприноси информативности речника – из њега ће моћи да науче нешто ново и они који мало знају о томе, али и добри познаваоци ове терминологије. Прецизна, јасна и недвосмислена тумачења термина представљају посебну вредност ове књиге.

У Нишу, 8. 7. 2020. год.

Проф. др Јордана Марковић, ред. проф. Филозофског факултета
Универзитета у Нишу

Речник компјутерске терминологије у овом облику намењен је широком кругу корисника – како онима који се професионално баве компјутерима тако и преводиоцима, студентима и ученицима (пре свега онима који се не срећу први пут са компјутерима).

Усмереност аутора на модел из енглеског језика омогућава практичност употребе и своди непотребне дублете на реплику која има шансе да заживи. Фејса је свестан ситуације на терену и прихвата англицизме као основу компјутерске терминологије, али у многим случајевима предлаже и употребу преводних варијанти. Генерално гледано, *Речник* нуди термине који су значајни за савремене токове и развитак компјутерске терминологије.

У Београду, 16. 7. 2020

Проф. др Весна Половина, ред. проф. Филолошког факултета
Универзитета у Београду

Анґлийско-руски *Словнїк компютерскей терминолоґиї* др Михайла Фейси (266 боки у компютеру автора рецензиї) зявел ше праве кед бул и найпотребнєйши: компютер нєшка хасную так повесц шицки школяре, студенти, службенїки и шицки спецыялисти розличних фахох. Як од штредку 20. вику напредовала компютерска технолоґия, так ше творела и нова информатична терминолоґия, цалком розумлївe, на язику отечества перших компютерох – анґлийским язику. Иста ше розширела и у других язикох швета, а прейґ сербского язика ше ширела и у руским язику. Тот словнїк нє виключно двоязични, алє його руска

часц у велькей мири и описна, толкуюца, тє. автор попри руских еквивалентох (а то преважно интернационализми) часто наводзи и їх руски синоними и описни толкованя еквивалентох.

Компютерска терминолоґия, гоч уж була хаснована у руским язику, як узко фахова нє була обробена у *Сербско-руским* (1995–1997) и *Руско-сербским* словнїку (2010). По нєшка нє публикована на руским язику анї єдна публикация хтора би за тему мала компютерску терминолоґию. Тот словнїк представя першу публикацию тей файти.

У Коцуре, 21. 07. 2020.

Проф. др Юлиян Рамач, рядови професор Филозофского факултета Универзитета у Новим Садзе

Автор того рукопису схопно и фахово облапел проблематику хтора вязана за терминолоґию на анґлийским язику як и находзенє ришеньох за одвитуюци термини у духу руского язика. Резултат авторовей вецейрочней роботи перши словнїк компютерских терминох на руским язику. Задаток нє був лєгки, алє є успишно поробени.

Єден з найвекших проблемох зоз хторима ше автор стретал було третиранє постояцих вариянтох. У случаю вариянтох-репликох автор ше опредзелєл же би ше реплика нагинала ґу ориґиналней форми. Праве то дава окремну вредносц тому рукопису и оможлївює практичносц хасновaня. У велїх случайох автор предклада и хасновaнє прекладних вариянтох. Ґенерално патраци, Фейса ше нє намага по кажду цену прекладац анґлийски термини. Понеже є свидоми ситуациї на терену, вон прилапює анґлицизми як основу компютерскей терминолоґиї. По моїм думаню то барз важни аспект такей литератури. *Словнїк* понука розумлїви и прецизни толкованя поняцох, як и термини значни за сучасни цеки и розвой компютерскей терминолоґиї. Облапени термини покриваю функциї тастерох компютера, компютерску ґрафику, интернет, електронску пошту, пошореня за знїманє тона, комуникацийни гардвер, мултимедиї и др.

У Новим Садзе, 7. марца 2020.

Проф. др Дюра Орос, позарядови професор Факултета технїчних наукох Универзитета у Новим Садзе

Предложена лексікоґрафічна робота проф. Др. Михала Фейсы є в русиністіцї новум. В дотеперїшнїх лексікоґрафічных роботах з русиньского языка ся находять многы терміны перевзяты з другых языків, враховано анґліцькой компютерьской термінології, яка до лексікы русиньского языка ся справила переберать з языка-істочника в згоді з ёго высловностёв і адаптує ся подля правил ортоґрафії перебераючого языка. Але самостатный словник з той области русиньскому языку дотеперь хыбить. Плусом предложеного словника є нелем то, же є першов пробов словника компютерьской термінології в контекстї русиньского языка, але зарівно є і пробов глядати к анґліцькым термінам русиньскы еквіваленты. Є то дуже цїнна робота, яка ся може стати мотіваціёв на створїня подобного термінолоґічного словника в далшых нормах русиньского літературного языка, окреме на Словакії.

На основі того можеме конштатовати, же дана робота є варта того, жебы єй опубліковати, і так створити простор на діскузію к термінології, яку хоснуєме каждый день без того, жебы сьме роздумовали над творїнём домашнїх еквівалентів. Думаєме собі, же уведженый словник по опублікованю буде стімуловати і далшых ученых-русиністів якраз к такій лексікоґрафічній роботї, яка є барз потрібна.

В Пряшові, 15. 06. 2019.

Доц. ПгДр. Анна Плїшкова, ПгД., директорка Інштітуту
русиньского языка і культуры Пряшівской універзыты у Пряшові

Објављивање *Речника компјутерске терминологије* омогућило је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Обявйованє *Словнїка компютерскей терминолоґиї* оможлївело Министерство просвити, науки и технолоґийного розвою Републики Сербиї.

Речник компјутерске терминологије је настао као резултат пројеката *Језици и културе у времену и простору* (који финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, бр. 187002) и *Русинистичка истраживања као одговор на захтеве дигиталне ере* (који финансира Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност, бр. 142-451-2968/2020-01).

Словнїк компютерскей терминолоґиї настал як резултат проєктох *Язики и култури у часу и простору* (хтори финансує Министарство просвити, науки и технолоґийного розвою Републики Сербиї, ч. 187002) и *Русинистични виглєдованя як одвит на вимоги диґиталней ери* (хтори финансує Покраїнски секретарият за високе образованє и наукововиглєдовацку дїялносц, ч. 142-451-2968/2020-01).

ЗМИСТ

УВОДНЕ СЛОВО 3
A 5
B 15
C 24
D 64
E 93
F 104
G 119
H 124
I 134
J 152
K 154
L 157
M 170
N 191
O 198
P 206
Q 227
R 228
S 242
T 270
U 280
V 284
W 288
X 293
Y 294
Z 294
ЛИТЕРАТУРА 297
ИЗВОДИ ИЗ РЕЦЕНЗИЈА 299

УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ НОВИ САД
21000 Нови Сад
Др Зорана Ђинђића 2
www.ff.uns.ac.rs

Штампа
Сајнос
Нови Сад

Тираж
591

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

004(038)=111.1=161.25
811.161.25'374.2:004(038)

ФЕЙСА, Михайло, 1957-
Словнїк компютерскей терминологиї / Михайло Фейса. - Нови Сад : Филозофски факултет, 2020 (Нови Сад : Сајнос). - 302 стр. ; 24 cm

Тираж 591. - Библиографија

ISBN 978-86-6065-619-5

a) Русински језик -- Енглески језик -- Рачунарство -- Речници b) Русински речници -- Рачунарство

COBISS.SR-ID 27656457